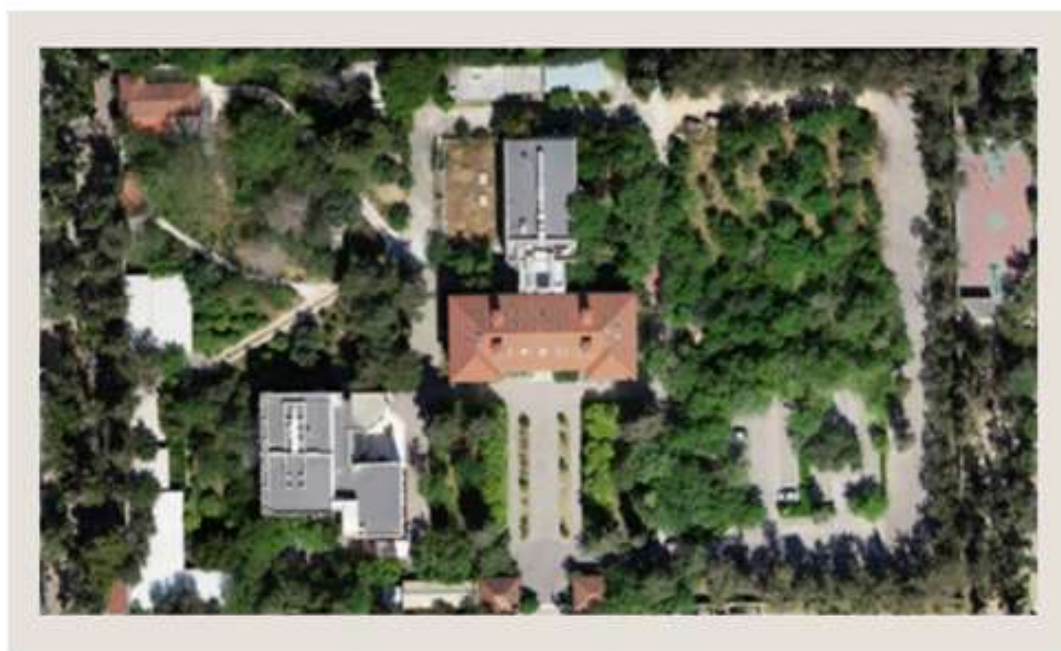

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΟΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

2021-2022

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Πρύτανις

Καθηγήτρια Μαρία Νικολαΐδη

Αντιπρύτανις Οικονομικών και Προγραμματισμού

Καθηγητής Κωνσταντίνος Αμπελιώτης

Αντιπρύτανις Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διασφάλισης Ποιότητας

Καθηγητής Γεώργιος Δεδούσης

Αντιπρύτανις Διοίκησης και Φοιτητικής Μέριμνας

Αναπλήρωτης Καθηγητής Γεώργιος Μαλινδρέτος

Αντιπρύτανις Έρευνας, Ανάπτυξης και Δια- Βίου Εκπαίδευσης

Καθηγητής Χρίστος Χαλκιάς

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Κοσμήτωρ

Καθηγήτρια Καλλιόπη Σαπουντζάκη

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Πρόεδρος

Καθηγήτρια Κωνσταντία Αικατερίνη Λαζαρίδη

Αναπληρ. Προέδρου

Καθηγήτρια Αλεξάνδρα Τραγάκη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
1. Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	5
2. Το Τμήμα Γεωγραφίας	7
2.1 Φυσιογνωμία Τμήματος	7
2.2 Αποστολή, Μαθησιακά Αποτελέσματα και Στόχος	8
3. Το Πρόγραμμα Σπουδών	11
3.1 Η Δομή του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών	11
3.2 Μαθήματα Επιλογής	14
3.3 Ειδικές Πληροφορίες	16
3.4 Διδασκαλία, Δηλώσεις Μαθημάτων, Εξετάσεις, Απόκτηση Πτυχίου	22
4. Συνοπτική Περιγραφή των Μαθημάτων	23
Υποχρεωτικά Μαθήματα	23
Μαθήματα Επιλογής	59
5. Εργαστήρια	97
6. Το Ανθρώπινο Δυναμικό	99
7. Παροχές και Δυνατότητες στους Φοιτητές	102
8. Μεταπτυχιακές Σπουδές στο Τμήμα Γεωγραφίας	106
9. Ερευνητικές Δράσεις και Εξωστρέφεια	108
10. Διασύνδεση με την Κοινωνία	110

Τμήμα Γεωγραφίας: Λεωφ. Ελ. Βενιζέλου 70, 176 76 Αθήνα/ Καλλιθέα

Γραμματεία Προπτυχιακών Σπουδών: Παναγιώτα Κεφάλα, Ε. Σεφερλή

τηλ. 210 9549150, 210 9549151, fax: 210 9549376, geosec@hua.gr

Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών: Πολύκαρπος Παπαδόπουλος

τηλ. 210 9549325, fax: 210 9549376, email: geosecpost@hua.gr

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η επιστήμη της Γεωγραφίας διερευνά πώς διαμορφώνεται το περιβάλλον από τις φυσικές διεργασίες αλλά και πώς ο άνθρωπος επιδρά θετικά ή αρνητικά σε αυτό. Μελετά, επίσης, πώς οι πολιτισμοί και οι κοινωνίες διαμορφώνονται και επηρεάζονται από το περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσονται. Αποτελεί ένα ευρύτατο επιστημονικό πεδίο με σημεία τομής με πολλά και διαφορετικά μεταξύ τους γνωστικά πεδία, όπως η γεωμορφολογία, η κλιματολογία, η χαρτογραφία, η επιστήμη των γεωγραφικών πληροφοριών, η τηλεπικοινωνία, η αστική και περιφερειακή ανάπτυξη, η δημογραφία, η πολιτική, οικονομική, κοινωνική, ιστορική και πολιτισμική γεωγραφία.

Είναι αυτή ακριβώς η διαθεματικότητα του πεδίου, το εύρος των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτά ένας γεωγράφος, παράλληλα με τη συνδυαστική σκέψη που καλείται να αναπτύξει που καθιστούν τη Γεωγραφία ένα ιδιαίτερα ελκυστικό αντικείμενο σπουδών. Στις μέρες μας η τάση, αλλάζει προκρίνοντας σε προπτυχιακό επίπεδο την ευρυμάθεια και την απόκτηση γνώσεων που επιτρέπουν την πολύπλευρη και σφαιρική προσέγγιση των επιστημονικών θεμάτων, έναντι της εξειδίκευσης που αποκτάται σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών του, ο απόφοιτος του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου έχει αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες που του επιτρέπουν να προσεγγίζει τα θέματα με τρόπο πολύπλευρο. Παράλληλα, είναι σε θέση να κατανοεί κάποια από τα πλέον σημαντικά θέματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα και άπτονται είτε της ανθρώπινης είτε της φυσικής γεωγραφίας, όπως η σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον, ανθρωπογενείς και φυσικές καταστροφές, κλιματική αλλαγή, θέματα δημογραφίας και πληθυσμιακών μεταβολών, το ζήτημα της μετανάστευσης, θέματα χωροταξίας ή χωρικού σχεδιασμού, τηλεπικοινωνίας. Επιπλέον, μέσα από έρευνες πεδίου και εργαστηριακές ασκήσεις ο απόφοιτος του Τμήματός μας έχει κατακτήσει τις τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη διενέργεια μιας δειγματοληπτικής έρευνας, τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων και την οπτικοποίηση ή χαρτογράφησή τους.

1. ΤΟ ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο ιδρύθηκε το 1990 και αποτελεί, κατά χρονολογική σειρά ιδρύσεως, το 18^ο ΑΕΙ της χώρας. Οι κεντρικές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου βρίσκονται επί της λεωφόρου Ελ. Βενιζέλου 70 στην Καλλιθέα (κληροδότημα Παναγή Χαροκόπου). Η κτηριακή υποδομή συμπληρώνεται με ένα ιδιόκτητο κτήριο επί της οδού Ομήρου 9, στον Ταύρο και ένα κτήριο επί της οδού Χαροκόπου 89, όπου στεγάζονται γραφεία προσωπικού, εργαστήρια και αίθουσες διδασκαλίας.

Σήμερα, το Πανεπιστήμιο διαθέτει τέσσερα προπτυχιακά Τμήματα:

- το **Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης**, που λειτουργεί από το 1993,
- το **Τμήμα Επιστήμης Διαιτολογίας - Διατροφής** που λειτουργεί από το 1994,
- το **Τμήμα Γεωγραφίας** που λειτουργεί από το 2000 και
- το **Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεματικής** που λειτουργεί από το 2007.

Προσφέρονται επίσης οκτώ Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: «Βιώσιμη Ανάπτυξη», «Εκπαίδευση και Πολιτισμός», International Master of «Sustainable Tourism Development: Heritage, Environment, Society», «Εφαρμοσμένη Διαιτολογία - Διατροφή», «Διατροφή και Υγεία», «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου», «Πληροφορική και Τηλεματική» και το Διδρυματικό ΠΜΣ «Ψηφιακές Υπηρεσίες Υγείας και Αναλυτική» (Digital Health and Analytics).

Στους χώρους του Πανεπιστημίου λειτουργούν Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας, Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, Γραφείο Erasmus, Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας και Κέντρο Συμβουλευτικής Φοιτητών.

Αποστολή του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου είναι η προσφορά στην κοινωνία μέσα από την προαγωγή της εκπαίδευσης και της έρευνας σε τομείς που έχουν ως κέντρο τον άνθρωπο και αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του. Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο έχει αναπτύξει συνεργασίες μέσω διμερών συμφωνιών και ερευνητικών προγραμμάτων με διεθνείς Οργανισμούς, Ερευνητικούς Φορείς και Πανεπιστήμια. Κατά τη 31-ετή λειτουργία του έχει επιδείξει μια ιδιαίτερα δυναμική παρουσία στον ακαδημαϊκό χώρο, όπως αναγνωρίζεται από μελέτες του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

Το Συμβούλιο της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ), στην υπ. αριθμ. 75/18-12-2018 Συνεδρίασή του, και σύμφωνα με την υπ. αριθ. 8013/28-12-2018 απόφασή του, πιστοποιεί ότι το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, συμμορφώνεται πλήρως με τις αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΕΣΔΠ της ΑΔΙΠ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG).

Η Πιστοποίηση του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα 19 έως 23 Νοεμβρίου 2018. Η τετραμελής Επιτροπή των

ειδικών σε θέματα διασφάλισης ποιότητας, επισκέφτηκε το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και εξέτασε τις διεργασίες του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας που σχετίζονται με τις Ακαδημαϊκές, ερευνητικές, διοικητικές και αναπτυξιακές λειτουργίες και προοπτικές του. Η διαδικασία της πιστοποίησης στηρίζεται στην εξωτερική αξιολόγηση συγκεκριμένων, προκαθορισμένων και διεθνώς αποδεκτών ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων, τα οποία είναι εναρμονισμένα με τις αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015).

Το αποτέλεσμα, όπως αποτυπώνεται στην πολυσέλιδη έκθεση της επιτροπής, ήταν άριστο για το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, αφού έλαβε τη μεγαλύτερη δυνατή αξιολόγηση (fully compliant). Η Πιστοποίηση του Ιδρύματος αποδεικνύει ότι το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο διαθέτει Πολιτική Ποιότητας κατάλληλη για την επίτευξη των στρατηγικών του στόχων με διαφανείς διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό και μεταδιδακτορική έρευνα).

Είσοδος Κεντρικού Κτηρίου επί της Λεωφ. Βενιζέλου

2. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

2.1. Φυσιογνωμία Τμήματος

Το Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπειού Πανεπιστημίου ιδρύθηκε το 1999 και δέχθηκε για πρώτη φορά φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001. Αποτελεί το ένα από τα δύο ελληνικά πανεπιστημιακά τμήματα που υπηρετούν την επιστήμη της Γεωγραφίας, ένα δυναμικό κλάδο που τοποθετείται στην τομή των φυσικών και κοινωνικών επιστημών.

Οι σπουδές στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου είναι πολύ καλά οργανωμένες. Η εκπαιδευτική διαδικασία βασίζεται σε σύγχρονες μεθόδους εκμάθησης, συνδυάζοντας τη θεωρητική προσέγγιση με τις εμπειρικές εφαρμογές και τις μελέτες περίπτωσης, εμπλουτίζεται με έρευνες πεδίου και συμπληρώνεται με τηλεκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας e-class.

Η άρτια κτηριακή υποδομή, ο σύγχρονος τεχνολογικός εξοπλισμός και η έντονη δραστηριότητα του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού διασφαλίζουν ένα ποιοτικό ακαδημαϊκό περιβάλλον ανάλογο των διεθνών προτύπων.

Το Τμήμα διαθέτει 16 μέλη ΔΕΠ, με αναγνωρισιμότητα στον ακαδημαϊκό χώρο και έντονη παρουσία στον χώρο της έρευνας. Παράλληλα με την ανάπτυξη της γνώσης, στο Τμήμα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην έρευνα. Μέσα στα 21 χρόνια λειτουργίας του Τμήματος έχει εκπονηθεί σημαντικός αριθμός ερευνητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και Ερευνητικά Κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η προώθηση και προβολή της ερευνητικής δραστηριότητας γίνεται μέσα από δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά και με τη συμμετοχή του επιστημονικού προσωπικού του Τμήματος και των φοιτητών σε διεθνή συνέδρια.

Τον Δεκέμβριο του 2013, το Τμήμα Γεωγραφίας αξιολογήθηκε σύμφωνα με το Νόμο 3374/2005 από πενταμελή Εξωτερική Επιτροπή Αξιολόγησης. Η ιδιαίτερα θετική Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης (διαθέσιμη στο σύνδεσμο <https://www.ethaae.gr/el/diasfalisi-roiititas/ektheseis-eksoterikis-aksiologisis-tmimatwn>) πιστοποιεί το υψηλό ακαδημαϊκό επίπεδο του προγράμματος σπουδών, εξαιρεί την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού και αναγνωρίζει τη δυναμική του παραγόμενου ερευνητικού έργου.

Το Συμβούλιο της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ), στην υπ. αριθμ. 86/13-05-2019 Συνεδρίασή του, και σύμφωνα με την υπ. αριθ. 10067/15-05-2019 απόφασή του, αποφάσισε τη χορήγηση πιστοποίησης στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Το Συμβούλιο της ΑΔΙΠ έκανε δεκτή την Έκθεση της Πιστοποίησης των εξωτερικών εμπειρογνομένων που διενήργησαν την διαδικασία πιστοποίησης. Βάσει της Έκθεσης αυτής το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας συμμορφώνεται πλήρως με τις Αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΠΠΣ της ΑΔΙΠ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG2015). Το αποτέλεσμα, όπως αποτυπώνεται στην πολυσέλιδη έκθεση της επιτροπής, ήταν άριστο για το ΠΠΣ του Τμήματος, αφού έλαβε τη μεγαλύτερη δυνατή αξιολόγηση (fully compliant). Η διάρκεια ισχύος της Πιστοποίησης αυτής είναι τέσσερα έτη από 13/05/2019 έως 12/05/2023.

2.2. Αποστολή, Μαθησιακά Αποτελέσματα και Στόχος

Αποστολή του Τμήματος Γεωγραφίας είναι (i) η **προώθηση της επιστήμης της Γεωγραφίας**, (ii) η **παροχή σπουδών υψηλής ποιότητας**, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, συνδυάζοντας τις επιστημονικές αρχές και θεωρίες της Επιστήμης της Γεωγραφίας με την κατανόηση των προβλημάτων των απαιτήσεων και των αναγκών της κοινωνίας, (iii) η **ανάπτυξη βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας** σε τομείς της Γεωγραφίας σε διεθνές επίπεδο και (iv) η **διασφάλιση του κατάλληλου ακαδημαϊκού περιβάλλοντος** ώστε φοιτητές, ερευνητές και προσωπικό να αξιοποιήσουν κατά το βέλτιστο τρόπο τις δυνατότητές τους.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα για τους φοιτητές από την επιτυχή παρακολούθηση του ΠΠΣ σχετίζονται με:

- την απόκτηση βασικών γνώσεων στα γνωστικά αντικείμενα της Γεωγραφίας αξιοποιώντας τις για την επίλυση πάσης φύσεως γεωγραφικών θεμάτων.
- την εξοικείωση με τη μεθοδολογία της γεωγραφικής έρευνας έτσι ώστε να είναι σε θέση να αξιοποιούν ερευνητικά εργαλεία κατά τη συγγραφή εργασιών και κυρίως της πτυχιακής τους εργασίας.
- την κριτική ανάλυση επιστημονικών άρθρων στα γνωστικά αντικείμενα της επιστήμης της Γεωγραφίας μέσω της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- την ανάπτυξη δεξιοτήτων, μέσω των εργασιών που αναλαμβάνουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, να αναζητούν, να αναλύουν και να συνθέτουν πρωτογενή δεδομένα και πληροφορίες, μέσω και της χρήσης των απαραίτητων τεχνολογιών (γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών, τεχνικές τηλεπικοινωνίας, λογισμικών στατιστικής επεξεργασίας δεδομένων κα).
- την απόκτηση δεξιοτήτων χαρτογραφικής αποτύπωσης τόσο φυσικογεωγραφικών, όσο και ανθρωπογεωγραφικών δεδομένων.
- την ικανότητα να ιεραρχούν τις μαθησιακές τους ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους, ενισχύοντας την δεξιότητα της μαθησιακής αυτορρύθμισης και αυτονομίας.
- την αποτελεσματική επικοινωνία με διάφορες ομάδες του πληθυσμού, μέσω της κοινωνικής ενσυναίσθησης, του σεβασμού στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
- την απόκτηση ικανότητας να εργάζονται ως μέλη μιας ομάδας και να συνεισφέρουν σε θέματα διαχείρισης του χώρου σε τοπική ή περιφερειακή κλίμακα.
- την ανάπτυξη δεξιοτήτων κοινωνικής ευελιξίας και επαγγελματικής προσαρμοστικότητας (κυρίως μέσω της Πρακτικής Άσκησης).

Ο απόφοιτος του Τμήματος Γεωγραφίας έχει δυνατότητες επαγγελματικής δραστηριοποίησης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό στο Δημόσιο, τον Ιδιωτικό και τον Κοινωνικό τομέα. Οι μεταβολές στη διοικητική οργάνωση της χώρας («σχέδιο Καλλικράτης») και η διεθνοποίηση των αγορών δημιουργούν νέες δυνατότητες για πτυχιούχους με τα επιστημονικά χαρακτηριστικά του

γεωγράφου. Αναλυτικά οι εν δυνάμει χώροι επαγγελματικής και επιστημονικής δράσης και συνεισφοράς των πτυχιούχων γεωγράφων στους επί μέρους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας είναι: Κρατικός και ευρύτερος Δημόσιος τομέας, Οργανισμοί Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις με εθνικό-περιφερειακό δίκτυο, σύνδεσμοι ή σύμβουλοι επιχειρήσεων, εταιρείες και γραφεία μελετών, Μέση Εκπαίδευση (διορισμός τους μέσω της κατηγορίας ΠΕ04.05 κατόπιν εξετάσεων), Επιστημονική Έρευνα και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Το κτίριο του Τμήματος Γεωγραφίας

Στόχος του Τμήματος είναι να επιτύχει μέσα από τη συνεχή, συνεπή και ποιοτική λειτουργία του, αφενός την εμπέδωση του αντικειμένου της Γεωγραφίας ως επιστημονικό πεδίο κομβικής σημασίας στην ευρύτερη Ακαδημαϊκή κοινότητα και την ελληνική κοινωνία, και αφετέρου την ανάδειξη του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου ως πρότυπο γεωγραφικής εκπαίδευσης και έρευνας ανταποκρινόμενο στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας.

Σημαντικές Ημερομηνίες στην Εξέλιξη του Τμήματος Γεωγραφίας

1999	Ίδρυση του Τμήματος Γεωγραφίας
Σεπτέμβριος 2000	Υποδοχή Πρώτων Φοιτητών
Ιούνιος 2004	Πρώτοι Απόφοιτοι
Σεπτέμβριος 2005	Έναρξη Λειτουργίας Μεταπτυχιακού Προγράμματος με δύο κατευθύνσεις
Μάιος 2007	Πρώτοι Απόφοιτοι Μεταπτυχιακού
Σεπτέμβριος 2008	Λειτουργία Τρίτης Κατεύθυνσης στο ΠΜΣ

Νοέμβριος 2013	Ίδρυση Σχολής Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών
Ιούνιος 2018	Επανίδρυση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
Μάιος 2019	Πιστοποίηση Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών από την ΑΔΠΠ

3. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.1. Η Δομή του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Το Τμήμα Γεωγραφίας προσφέρει ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών διάρκειας 8 εξαμήνων, το οποίο παρέχει στους αποφοίτους την επιστημονική γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται τόσο από τη σύγχρονη ακαδημαϊκή προσέγγιση του αντικειμένου της Γεωγραφίας όσο και από την αγορά εργασίας.

Το πρόγραμμα σπουδών αποτελείται από δύο φάσεις.

Η πρώτη φάση καλύπτει τα 5 πρώτα εξάμηνα σπουδών και αποτελείται αποκλειστικά από υποχρεωτικά μαθήματα. Τα μαθήματα αυτά είναι μαθήματα υποδομής, εισάγουν τους φοιτητές στις ουσιαστικές έννοιες της γεωγραφίας και τους βοηθούν να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες.

Η δεύτερη φάση η οποία καλύπτει τα τρία τελευταία εξάμηνα σπουδών αποτελείται κυρίως από μαθήματα επιλογής. Πρόκειται για μαθήματα εμβάθυνσης, τα οποία ομαδοποιούνται στις εξής θεματικές: (α) φυσική γεωγραφία, (β) ανθρώπινη γεωγραφία, (γ) σχεδιασμός του χώρου και (δ) γεωπληροφορική. Ειδικά στο ΣΤ' εξάμηνο, προσφέρονται δύο υποχρεωτικά μαθήματα, το Συνθετικό Γεωγραφικό Θέμα, που αποσκοπεί στη σύνθεση γνώσεων από διαφορετικά μαθήματα και αποτελεί συνδυασμό ασκήσεων γραφείου και πεδίου και η Γεωμορφολογία.

Κατά τη διάρκεια των ΣΤ', Ζ' ή Η' εξαμήνων δίνεται, σε όσους φοιτητές το επιθυμούν, η δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε επιλεγμένους φορείς.

Για την απόκτηση πτυχίου απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση 32 υποχρεωτικών και 12 μαθημάτων επιλογής καθώς και η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας. Εναλλακτικά, υπάρχει η δυνατότητα αντικατάστασης της πτυχιακής εργασίας με 4 μαθήματα επιλογής.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΥΣ 2021-22**Α' Εξάμηνο (30 ECTS)**

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
Φυσική Γεωγραφία	Υ	5
Ακαδημαϊκές Δεξιότητες και Μεθοδολογία Συγγραφής Επιστημονικών Εργασιών	Υ	5
Στοιχεία Οικονομικών για Γεωγράφους	Υ	5
Εισαγωγή στην Πληροφορική	Υ	5
Εισαγωγή στην Ανθρωπογεωγραφία	Υ	5
Ξένη Γλώσσα Ι	ΞΓ	5

Β' Εξάμηνο (30 ECTS)

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
Στατιστική Ανάλυση για Γεωγράφους	Υ	5
Κοινωνική Γεωγραφία	Υ	5
Εισαγωγή στη Χαρτογραφία	Υ	5
Περιβάλλον και Άνθρωπος	Υ	5
Ιστορική Γεωγραφία	Υ	5
Ξένη Γλώσσα ΙΙ	ΞΓ	5

Γ' Εξάμηνο (30 ECTS)

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
Διαχείριση Περιβάλλοντος	Υ	5
Θεματική Χαρτογραφία	Υ	5
Ποιοτικές Μέθοδοι Ανάλυσης για Γεωγράφους	Υ	5
Χωρική Ανάλυση	Υ	5
Πληθυσμιακή Γεωγραφία και Δημογραφία	Υ	5
Μετεωρολογία-Κλιματολογία	Υ	5

Δ' Εξάμηνο (30 ECTS)

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
Πολιτική Γεωγραφία	Υ	5
Αστική Γεωγραφία	Υ	5
Γεωγραφία της Υπαιθρου	Υ	5
Φωτοερμηνεία και Τηλεπισκόπηση	Υ	5

Υδρολογία - Διαχείριση Υδατικών Πόρων	Υ	5
Αξιολόγηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	Υ	5

Ε' Εξάμηνο (30 ECTS)

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
Περιφερειακή Ανάπτυξη	Υ	5
Πολιτισμική Γεωγραφία	Υ	5
Οικονομική Γεωγραφία	Υ	5
Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών I	Υ	5
Χωροταξία	Υ	5
Ωκεανογραφία	Υ	5

ΣΤ' Εξάμηνο (30 ECTS)

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
Συνθετικό Γεωγραφικό Θέμα*	Υ	5
Γεωμορφολογία	Υ	5
4 μαθήματα ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Ε	4*5

*Μόνο για τους φοιτητές Π.Σ. 2018-2019 θα διδαχθεί στο Ζ' εξάμηνο

Ζ' Εξάμηνο (30 ECTS)

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
6 μαθήματα ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Ε	6*5

Η' Εξάμηνο (30 ECTS)

Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	Μονάδες ECTS
2 μαθήματα ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Ε	2*5
ΠΤΥΧΙΑΚΗ	Ε	20

ή εναλλακτικά

6 μαθήματα ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Ε	6*5
---------------------	---	-----

3.2. Μαθήματα Επιλογής

Κατά τα τρία τελευταία εξάμηνα σπουδών, οι φοιτητές καλούνται να επιλέξουν συνολικά 12 μαθήματα επιλογής ανάλογα με τα ακαδημαϊκά ενδιαφέροντα και τους επαγγελματικούς στόχους τους. Η κατανομή των μαθημάτων επιλογής ανά εξάμηνο γίνεται ως εξής: 4 μαθήματα στο ΣΤ' εξάμηνο, 6 μαθήματα στο Ζ' και 2 μαθήματα στο Η' εξάμηνο.

Συγκεκριμένα, το ΣΤ' εξάμηνο περιλαμβάνει το Συνθετικό Γεωγραφικό Θέμα, τη Γεωμορφολογία και 4 μαθήματα επιλογής. Το Ζ' εξάμηνο περιλαμβάνει 6 μαθήματα επιλογής. Στο Η' εξάμηνο οι φοιτητές καλούνται να επιλέξουν 2 μαθήματα και να εκπονήσουν την πτυχιακή τους εργασία. Εναλλακτικά της πτυχιακής, οι φοιτητές που το επιθυμούν μπορούν να επιλέξουν 4 επιπλέον μαθήματα.

Για την καλύτερη καθοδήγηση των φοιτητών, τα μαθήματα επιλογής οργανώνονται σε τέσσερις ομάδες:

- Ομάδα I. Φυσική Γεωγραφία
- Ομάδα II. Ανθρώπινη Γεωγραφία
- Ομάδα III. Σχεδιασμός του Χώρου
- Ομάδα IV. Γεωπληροφορική

Ομάδα I. Φυσική Γεωγραφία

Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Κλιματική Αλλαγή	ΣΤ' & Η'	5
Παράκτια Γεωμορφολογία	ΣΤ' & Η'	5
Βιογεωγραφία	ΣΤ' & Η'	5
Γεωλογία Τεταρτογενούς	ΣΤ' & Η'	5
Εργαλεία Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	ΣΤ' & Η'	5
Διαχείριση Φυσικών Καταστροφών	ΣΤ' & Η'	5
Γεωμορφολογική Χαρτογράφηση*	ΣΤ' & Η'	5
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	ΣΤ' & Η'	5
Πολιτικές Προστασίας Περιβάλλοντος*	Ζ'	5
Διαχείριση Αποβλήτων στην Κυκλική Οικονομία	Ζ'	5
Γεωαρχαιολογία*	Ζ'	5
Ποτάμια Γεωμορφολογία	Ζ'	5
Οικοσυστημικές Υπηρεσίες- Αποτίμηση και Χαρτογράφηση	Ζ'	5

*Δεν προσφέρεται κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-22

Ομάδα II. Ανθρώπινη γεωγραφία

Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Οικονομική του Χώρου	ΣΤ' & Η'	5
Χωροκοινωνικές και Πολιτισμικές Διακρίσεις και Ιεραρχίες	ΣΤ' & Η'	5
Εφαρμογές Χωροθέτησης	ΣΤ' & Η'	5
Γεωγραφίες της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού	ΣΤ' & Η'	5

Οικονομία και Πολιτική του Πληθυσμού	ΣΤ' & Η'	5
Διεθνής Μετανάστευση	ΣΤ' & Η	5
Οικονομική Ιστορία ενός Παγκοσμιοποιημένου Χώρου*	ΣΤ' & Η	5
Ιστορική Γεωγραφία των Αρχαίων και Νεότερων Χρόνων	ΣΤ' & Η	5
Γεωγραφία Παγκοσμιοποιημένων Παραγωγικών Δικτύων	ΣΤ' & Η	5
Ειδικά Θέματα Οικονομικής Γεωγραφίας	Ζ'	5
Γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*	Ζ'	5
Ειδικά Θέματα Οικονομικής Ανάλυσης του Χώρου	Ζ'	5
Γεωπολιτική	Ζ'	5

*Δεν προσφέρονται κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-22

Ομάδα III. Σχεδιασμός του Χώρου

Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	ΣΤ' & Η	5
Ασφαλείς Πόλεις *	ΣΤ' & Η	5
Αστικός - Πολεοδομικός Σχεδιασμός	ΣΤ' & Η	5
Πολιτική Γης	Ζ'	5
Γεωγραφία των Μεταφορών και Υποδομών	Ζ'	5
Εφαρμογές Χωρικής Ανάλυσης στη Διαχείριση Ακινήτων*	Ζ'	5

*Δεν προσφέρεται κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-22

Ομάδα IV. Γεωπληροφορική

Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών II	ΣΤ' & Η'	5
Ανάπτυξη Εφαρμογών Γεωπληροφορικής*	ΣΤ' & Η'	5
Σύγχρονες Τεχνολογίες Εντοπισμού/ Παρακολούθησης	ΣΤ' & Η'	5
Ειδικά Θέματα Χωρικής Ανάλυσης*	ΣΤ' & Η'	5
Εφαρμοσμένα Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών	ΣΤ' & Η'	5
Ειδικά Θέματα Τηλεπισκόπησης	Ζ'	5
Αριθμητικές & Στατιστικές Μέθοδοι Ανάλυσης για Γεωγράφους	Ζ'	5
Γεωπληροφορική στη Διαχείριση του Περιβάλλοντος	Ζ'	5

*Δεν προσφέρεται κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-22

Ανεξάρτητα Ομάδων:

Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Πρακτική Άσκηση	ΣΤ', Ζ', Η'	10
Διδακτική της Γεωγραφίας	ΣΤ' & Η'	5
Ξένη Γλώσσα Επιλογής I	ΣΤ' & Η'	5
Ξένη Γλώσσα Επιλογής II	Ζ'	5
Ειδικά Θέματα Γεωγραφίας	Ζ'	5

3.3. Ειδικές Πληροφορίες

Ξένες Γλώσσες

Τα μαθήματα Ξένη Γλώσσα I και Ξένη Γλώσσα II είναι υποχρεωτικά μαθήματα του Α' και Β' εξαμήνου αντίστοιχα. Κατά την εγγραφή τους στο Τμήμα, οι φοιτητές καλούνται να επιλέξουν μια από τις τρεις ξένες γλώσσες (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική) που διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο αφού πρώτα ακολουθήσουν τις οδηγίες κατάταξης που ανακοινώνονται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους από τις διδάσκουσες των Ξένων Γλωσσών. Η βαθμολογία των μαθημάτων Ξένη Γλώσσα I και Ξένη Γλώσσα II δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του μέσου όρου του βαθμού πτυχίου.

Τα μαθήματα Ξένη Γλώσσα Επιλογής I και II είναι επιλογής και η βαθμολογία τους λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του μέσου όρου του βαθμού πτυχίου.

Πρακτική Άσκηση

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί μάθημα επιλογής του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας. Προσφέρεται σε φοιτητές/τριες που παρακολουθούν τα τρία τελευταία εξάμηνα σπουδών, είτε στο χειμερινό είτε στο εαρινό εξάμηνο. Για να έχει δικαίωμα ένας φοιτητής να επιλέξει την Πρακτική Άσκηση πρέπει να οφείλει έως και 4 μαθήματα μέχρι και το δεύτερο έτος σπουδών. Η ολοκλήρωση της Πρακτικής Άσκησης μπορεί να γίνει έως και τον Σεπτέμβριο κάθε ακαδημαϊκού έτους.

Η διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης είναι δύο (2) εργάσιμοι μήνες (44 εργάσιμες ημέρες) για φορείς του εσωτερικού και τρεις (3) μήνες για φορείς του εξωτερικού. Υπάρχει η δυνατότητα Πρακτικής Άσκησης φοιτητών/τριών Γεωγραφίας και σε σχολεία (Ιδιωτικά και Δημόσια).

Στόχοι της Πρακτικής Άσκησης είναι:

- Η εφαρμογή στην πράξη της αποκτηθείσας γνώσης, η καλλιέργεια δεξιοτήτων και η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με νέας μορφής ειδικότητες και αντικείμενα αιχμής τόσο της Ανθρώπινης όσο και της Φυσικής Γεωγραφίας.

- Να δοθεί η δυνατότητα στους/στις φοιτητές/ήτριες να βελτιώσουν την κατάρτισή τους σε βασικές γνωστικές περιοχές της επιστήμης της Γεωγραφίας.
- Η δημοσιοποίηση των δεξιοτήτων και των εν δυνάμει επαγγελματικών ικανοτήτων των μελλοντικών αποφοίτων του Τμήματος Γεωγραφίας.
- Η δυνατότητα ουσιαστικής επαφής των φοιτητών/τριών με τον εργασιακό χώρο.
- Η εξοικείωση των μελλοντικών αποφοίτων του Τμήματος με την πραγματικότητα της αγοράς εργασίας ώστε να είναι σε θέση να αναζητήσουν απασχόληση σε τομείς που καλύπτουν τα προσωπικά και επιστημονικά τους ενδιαφέροντα.
- Η απόκτηση επαγγελματικής συνείδησης από τους/τις φοιτητές/τριες καθώς και η απόκτηση διδακτικής εμπειρίας από τους/τις φοιτητές/τριες με την ευκαιρία που τους παρέχεται για δοκιμαστική διδασκαλία σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης. Έχει ήδη δοθεί η δυνατότητα (από τον Μάιο του 2008) στους απόφοιτους Γεωγράφους συμμετοχής στον διαγωνισμό του ΑΣΕΠ για διορισμό τους στη Μέση Εκπαίδευση.

Πορεία Υλοποίησης της Πρακτικής Άσκησης

- Μετά τη δήλωση του μαθήματος στη Γραμματεία οι φοιτητές/τριες πρέπει να δηλώσουν με σειρά προτίμησης 3 φορές από την επικαιροποιημένη (ανά εξάμηνο) λίστα φορέων απασχόλησης.
- Έχει προηγηθεί η ενημέρωση φοιτητών/τριών σχετικά με τη φύση και το αντικείμενο κάθε προσφερόμενης θέσης (κυρίως από τους Επόπτες Καθηγητές).
- Παράλληλα δηλώνεται σε ειδικό έντυπο αίτησης η προτίμηση του φοιτητή/τριας για τη χρονική περίοδο εκπόνησής της Άσκησης.
- Ακολουθεί η αξιολόγηση των αιτήσεων και η κατανομή των φοιτητών/τριών στις διαθέσιμες θέσεις.
- Για κάθε Πρακτική Άσκηση φοιτητή/τριας ορίζεται ένας υπεύθυνος Καθηγητής-Επόπτης που είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας και μαζί με τον υπεύθυνο από τον φορέα ορίζει το αντικείμενο απασχόλησης στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης. Επιπλέον έχει τη συνεχή παρακολούθηση της πορείας της Άσκησης του/της φοιτητή/τριας.
- Μετά την εκπόνηση της Πρακτικής Άσκησης ο υπεύθυνος από τον φορέα καλείται να συμπληρώσει τη βεβαίωση ολοκλήρωσης Πρακτικής Άσκησης του/ της φοιτητή/ τριας, καθώς και ένα ερωτηματολόγιο αξιολόγησης του/της φοιτητή /τριας, το οποίο αποστέλλει στον Καθηγητή-Επόπτη, ο οποίος λαμβάνοντάς το υπόψη βαθμολογεί τον/την φοιτητή/τρια για το κατ' επιλογήν μάθημα της Πρακτικής Άσκησης.
- Επίσης ο/η φοιτητής/τρια αξιολογεί τον φορέα καταθέτοντας την εμπειρία του από την Πρακτική Άσκηση (έκθεση πεπραγμένων) και επιπλέον συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης.

Ενδεικτικός Πίνακας Φορέων Υλοποίησης της Πρακτικής Άσκησης

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	
1	ΑΥΜΑΡ
2	ENVIROPLAN
3	FOODLINK LOGISTIC SERVICES
4	GEOSPATIAL ENABLING TECHNOLOGIES Μ.Ε.Π.Ε.
5	GEOSYSTEMS
6	MDS (Marathon Data Systems)
7	PRIOSOL Energy Investments GmbH
8	TELENAVIS Α.Ε.
9	TERRA SPATIUM Α.Ε.
10	ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
11	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ
12	ΓΕΩΔΥΝΑΜΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
13	ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ
14	ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ
15	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ
16	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗΣ
17	ΕΘΝΙΚΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
18	ΕΟΕΔΣΑΠ - Εθνικός Οργανισμός Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών & Άλλων Προϊόντων
19	ΕΚΚΕ- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
20	ΕΛΙΑΜΕΠ- Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής
21	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
22	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΩΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
23	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
24	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ
25	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΛΙΑΜΕΠ)
26	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε)
27	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ
28	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ- ΔΗΜΗΤΡΑ
29	ΕΜΥ - Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

30	ΕΠΤΑ Α.Ε. Εταιρεία περιβαλλοντικών μελετών
31	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΒΑΣΗ
32	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ι.Γ.ΜΕ.)
33	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
34	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΩΚΕΑΝΟΓΡΑΦΙΑΣ
35	ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.
36	ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
37	ΟΑΣΠ - Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας
38	ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
39	ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας

Σύμφωνα με την 394^η/ 20.05.2020 Συνεδρίαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου εγκρίθηκε από το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 η χορήγηση Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (Π.Π.Δ.Ε.) σε φοιτητές/τριες και αποφοίτους του Τμήματος Γεωγραφίας. Η απονομή Π.Π.Δ.Ε. θα γίνεται σε όσους από τους φοιτητές ή και τους αποφοίτους του Τμήματος παρακολουθήσουν επιτυχώς τα οριζόμενα ψυχοπαιδαγωγικά μαθήματα σύμφωνα με το πλαίσιο που περιγράφεται ακολούθως:

Η οριζόμενη ομάδα μαθημάτων για τους φοιτητές και αποφοίτους του Τμήματος Γεωγραφίας εμπίπτει στις θεματικές περιοχές της εκπαίδευσης και αγωγής, της μάθησης και διδασκαλίας, καθώς και της ειδικής διδακτικής:

Ομάδα μαθημάτων για τη χορήγηση Π.Π.Δ.Ε.

α/α	Μάθημα
1	Παιδαγωγική Ψυχολογία
2	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη
3	Διδακτική της Γεωγραφίας
4	Διδακτικές προτάσεις και αξιολόγηση στο μάθημα της Γεωγραφίας στην Εκπαίδευση
5	Πρακτική Άσκηση

- Τα μαθήματα «Παιδαγωγική Ψυχολογία» και «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη» διδάσκονται μέσω της συνεργασίας του Τμήματος με το Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης της Σχολής Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών. Οι φοιτητές του Τμήματος που επιθυμούν να λάβουν το Π.Π.Δ.Ε. θα πρέπει να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν επιτυχώς τα ανωτέρω δύο μαθήματα από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης.

- Το μάθημα «Διδακτική της Γεωγραφίας» υπάρχει στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας.
- Το μάθημα «Διδακτικές προτάσεις και αξιολόγηση στο μάθημα της Γεωγραφίας στην Εκπαίδευση» προσφέρεται από το Τμήμα Γεωγραφίας **μόνο** σε όσους/σες φοιτητές/τριες θα έχουν επιλεγεί προκειμένου να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα Π.Π.Δ.Ε.
- Η “Πρακτική Άσκηση” (Π.Α.) που θα πραγματοποιείται στο πλαίσιο απόκτησης του Π.Π.Δ.Ε. από το Τμήμα θα περιλαμβάνει τουλάχιστον ογδόντα (80) ώρες παρακολούθησης και διδασκαλίας σε σχολεία. Για τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος η Π.Α. για την απόκτηση του Π.Π.Δ.Ε. είναι υποχρεωτική και μπορεί να εκπονηθεί στο πλαίσιο υλοποίησης της Π.Α. του Τμήματος. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια έχει ήδη εκπονήσει Π.Α. σε άλλον, μη εκπαιδευτικό φορέα θα πρέπει να πραγματοποιήσει και δεύτερη Πρακτική Άσκηση σε σχολείο (όχι όμως ενταγμένη στο ΕΣΠΑ) με σκοπό την απόκτηση του Π.Π.Δ.Ε.
- Το Π.Π.Δ.Ε. θα χορηγείται στους/στις εισαχθέντες/είσες από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 και εφεξής, μετά τη λήψη του πτυχίου τους, κατόπιν αίτησής τους προς το Τμήμα και εφόσον προηγουμένως έχουν παρακολουθήσει πλήρως τα οριζόμενα μαθήματα της ανωτέρω ομάδας και εξεταστεί επιτυχώς σε αυτά, (διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 54 και μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 66 του ν. 4589/2019, παρ. 2 και 3).
- Οι ενδιαφερόμενοι/νες για απόκτηση Π.Π.Δ.Ε. φοιτητές/τριες και απόφοιτοι θα πρέπει να καταθέτουν σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος στην έναρξη του ακαδημαϊκού έτους μετά από σχετική Ανακοίνωση.

Δικαίωμα κατάθεσης αίτησης για παρακολούθηση του προγράμματος Π.Π.Δ.Ε. θα έχουν:

- α) οι απόφοιτοι του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπειού Πανεπιστημίου,
- β) οι φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει τα 2 πρώτα έτη σπουδών και οφείλουν έως 4 μαθήματα,
- γ) οι φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει τα 3 πρώτα έτη σπουδών και εφεξής (4ετείς κ.ο.κ.) εφόσον οφείλουν έως 6 μαθήματα επισημαίνοντας ότι από τα 2 πρώτα έτη σπουδών δεν θα πρέπει να οφείλουν περισσότερα από 4 μαθήματα.

- Κριτήρια κατάταξης των αιτούντων:

- α. βαθμός πτυχίου για τους αποφοίτους και
- β. μέσος όρος βαθμολογίας μέχρι την ημερομηνία της αίτησής τους, για τους προπτυχιακούς φοιτητές.

Η όλη διαδικασία χορήγησης Π.Π.Δ.Ε. από το Τμήμα σε φοιτητές/τριες ή και αποφοίτους του Τμήματος είναι δωρεάν βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Πτυχιακή

Πτυχιακή εργασία μπορούν να αναλάβουν όσοι φοιτητές έχουν υποβάλει δήλωση παρακολούθησης και εξέτασης μαθημάτων για το Ζ' εξάμηνο και δεν οφείλουν περισσότερα των τεσσάρων (4) μαθημάτων του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών του Τμήματος μέχρι και το ΣΤ' εξάμηνο. Οι ίδιες προϋποθέσεις ισχύουν για την έναρξη εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας σε μεταγενέστερα εξάμηνα.

Ο τίτλος της πτυχιακής εργασίας δηλώνεται στη Γραμματεία του Τμήματος άπαξ σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, έπειτα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή ή την επιβλέπουσα καθηγήτρια.

Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας δεν είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές που το επιθυμούν μπορούν να την αντικαταστήσουν με τέσσερα (4) επιπλέον μαθήματα επιλογής από το 7ο και 8ο εξάμηνο.

Η βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου

3.4. Διδασκαλία, Δηλώσεις Μαθημάτων, Εξετάσεις, Απόκτηση Πτυχίου

Η **διδασκαλία** των μαθημάτων κατανέμεται σε οκτώ (8) εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο διαρκεί 13 εβδομάδες. Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν 3 ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα.

Οι **δηλώσεις των μαθημάτων** γίνονται δύο φορές κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, τον Οκτώβριο και τον Φεβρουάριο/Μάρτιο, μετά από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας. Οι δηλώσεις των μαθημάτων είναι υποχρεωτικές προκειμένου οι φοιτητές να έχουν δικαίωμα (α) συμμετοχής στις εξετάσεις των μαθημάτων και (β) απόκτησης συγγραμμάτων των μαθημάτων. Η δήλωση μαθημάτων επιλογής έχει ισχύ ΜΟΝΟ για ένα ακαδημαϊκό έτος. Σε περίπτωση αποτυχίας, οι φοιτητές/ριες έχουν δύο επιλογές: (α) είτε να δηλώσουν πάλι το ίδιο μάθημα το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, είτε (β) να το αντικαταστήσουν, με δήλωση τους, με άλλο μάθημα της αντιστοιχικής περιόδου.

Οι **εξετάσεις** των μαθημάτων γίνονται σε τρεις περιόδους:

- Τον Ιανουάριο/Φεβρουάριο εξετάζονται τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου.
- Τον Ιούνιο εξετάζονται τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου.
- Τον Σεπτέμβριο εξετάζονται όλα τα μαθήματα.

Προϋποθέσεις για την απόκτηση πτυχίου

- Εγγραφή και παρακολούθηση για τουλάχιστον 8 εξάμηνα.
  - Επιτυχής ολοκλήρωση 32 υποχρεωτικών και 12 μαθημάτων επιλογής και εκπόνηση πτυχιακής εργασίας.
- Εναλλακτικά απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση 48 μαθημάτων.

Επανεξέταση μαθημάτων

Οι φοιτητές που το επιθυμούν έχουν τη δυνατότητα να επανεξετάζονται σε έως δύο (2) μαθήματα από τα τρία (3) πρώτα έτη σπουδών (είτε Υποχρεωτικά είτε Επιλογής και των δύο εξαμήνων). Για την επανεξέταση απαιτείται μία αίτηση που γίνεται άπαξ, στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους. Ο φοιτητής που επιλέγει τη βελτίωση του βαθμού του σε κάποιο μάθημα οφείλει να το παρακολουθήσει ξανά μέχρι να πετύχει προβιβάσιμο βαθμό σε αυτό, αφού χάνεται οριστικά ο προηγούμενος βαθμός.

Βαθμολογία

Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα εκφράζεται ως ακέραιος αριθμός στην κλίμακα από μηδέν (0) έως δέκα (10). Βάση επιτυχίας είναι ο βαθμός πέντε (5). Η βαθμολογία πτυχίου υπολογίζεται από το μέσο όρο των μαθημάτων και χαρακτηρίζεται ως εξής:

10 - 8,6	Άριστα
8,6 - 7,1	Λίαν Καλώς
7 - 5	Καλώς

4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Α' Εξάμηνο

Φυσική Γεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Φυσικής Γεωγραφίας αποτελεί μια εισαγωγή σε έναν από τους δύο βασικούς κλάδους της Γεωγραφίας, που ασχολείται με τις φυσικές διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στην γεώσφαιρα, βιόσφαιρα και υδρόσφαιρα. Εστιάζει στο πλαίσιο αυτό, στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενων όπως είναι Γεωλογία, η Κλιματολογία, η Υδρολογία, η

Γεωμορφολογία, η Περιβαλλοντική Γεωγραφία και η Οικολογία Τοπίου. Αποτελεί μια πρώτη επαφή του φοιτητή με τον πλανήτη γη και τους παράγοντες που τον διαμόρφωσαν και εξακολουθούν να τον επηρεάζουν.

Βασικός στόχος είναι η κατανόηση από το φοιτητή των φυσικών βιοτικών και αβιοτικών διεργασιών που λαμβάνουν χώρα τόσο στην επιφάνεια όσο και στο εσωτερικό της γης. Κατά τη διδασκαλία της Φυσικής Γεωγραφίας είναι απαραίτητος ο συνδυασμός των θεωρητικών παραδόσεων με τις εργαστηριακές ασκήσεις.

Οι εργαστηριακές ασκήσεις βοηθούν στην καλύτερη εξοικείωση με τις έννοιες που διδάσκονται στα θεωρητικά αλλά έχουν και πρακτική σημασία όπως για παράδειγμα βοηθώντας το φοιτητή στην ανάγνωση ενός τοπογραφικού, γεωλογικού, κλιματικού χάρτη ή χάρτη βλάστησης, την μέτρηση στο πεδίο παραμέτρων όπως η βιομάζα βλάστησης, την επεξεργασία και ερμηνεία πρωτογενών δεδομένων και την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις φυσικές διεργασίες.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού ο εκπαιδευόμενος:

λαμβάνει γνώσεις σχετικά με τις φυσικές διεργασίες που λαμβάνουν χώρα τόσο στο εσωτερικό (ενδογενείς), όσο και στην επιφάνεια της γης (εξωγενείς), αναπτύσσει δεξιότητες στην ανάγνωση ενός τοπογραφικού χάρτη, στη σχεδίαση και ερμηνεία τοπογραφικής τομής,

μαθαίνει να μελετά γεωλογικούς χάρτες και να σχεδιάζει και ερμηνεύει γεωλογικές τομές,

μαθαίνει να αναγνωρίζει βασικά γεωλογικά στοιχεία (όπως ρήγματα, πτυχές, είδη πετρωμάτων) στο ύπαιθρο,

περιγράφει τις κύριες δομές της βιόσφαιρας,

εξηγεί τις κύριες φυσικές διεργασίες που συντελούνται από την αλληλεπίδραση του βιοτικού με το αβιοτικό περιβάλλον,

αναγνωρίζει τις διαφορετικές κλίμακες στις οποίες συντελούνται τα υπό διερεύνηση φαινόμενα,

υπολογίζει βασικές παραμέτρους ανάλυσης χωρικών προτύπων σε επιλεγμένα οικοσυστήματα,

εξοικειώνεται με την επεξεργασία και ερμηνεία πρωτογενών δεδομένων και την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις φυσικές διεργασίες.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Θεωρία: Εισαγωγή στη Φυσική Γεωγραφία, Γένεση και δομή της γης. Θεωρία των λιθοσφαιρικών πλακών. Ορυκτά και πετρώματα. Ενδογενείς διεργασίες, ηφαιστειότητα, τύποι ηφαιστειακών εκρήξεων, σεισμοί. Τεκτονικά χαρακτηριστικά, ρήγματα, πτυχές. Εξωγενείς διεργασίες, αποσάθρωση, διάβρωση, απόθεση. Καρστικές διεργασίες, καρστική τοπογραφία και καρστικές γεωμορφές. Βιόσφαιρα (ορισμοί και δομές). Βασικές οικολογικές διεργασίες. Κατανομή βιολογικών δομών στο τοπίο. Οικολογία τοπίου. Εισαγωγή στην Κλιματολογία, κλιματικά στοιχεία, τύποι κλίματος. Υδρογραφικά δίκτυα. Φυσικά και βιολογικά χαρακτηριστικά των ωκεανών.

Εργαστήριο: Μέθοδοι ανάλυσης στη Φυσική Γεωγραφία. Ανάγνωση τοπογραφικού χάρτη, σχεδίαση τοπογραφικής τομής, υπολογισμός μορφολογικών κλίσεων ανάγνωση γεωλογικού χάρτη και κατασκευή γεωλογικής τομής, ανάγνωση χάρτη τύπων οικοσυστημάτων σε διαφορετικές κλίμακες και ποσοτικοποίηση χωρικών προτύπων, μέτρηση βιομάζας και υπολογισμός βιολογικής παραγωγικότητας βλάστησης, μελέτη των βροχομετρικών χαρακτηριστικών της Στερεάς Ελλάδας, μελέτη του ηφαιστείου της Σαντορίνης.

*Διδάσκων: Ε. Καρόμπαλης, Καθηγητής
Ε. Δράκου, Επίκουρη Καθηγήτρια*

Ακαδημαϊκές Δεξιότητες και Μεθοδολογία Συγγραφής Επιστημονικών Εργασιών

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το σεμιναριακό αυτό μάθημα με διττή δομή στοχεύει:

- Στη βελτίωση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος μέσω της ενίσχυσης και της καλλιέργειας δεξιοτήτων των φοιτητών
- Στην απόκτηση των γνώσεων και στην ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων για την τεκμηρίωση και τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών στο πεδίο της γεωγραφίας σε διεθνές και πολύγλωσσο περιβάλλον.

Ειδικότερα, οι στόχοι προσδιορίζονται ως εξής:

- Καλλιέργεια του αυθεντικού γραπτού λόγου και της εν γένει επικοινωνίας εντός της ακαδημαϊκής κοινότητας.
- Καλλιέργεια δεξιοτήτων αυτενέργειας και αυτοπροσδιορισμού σε σχέση με τους προσωπικούς ακαδημαϊκούς στόχους.
- Εξοικείωση με τη μέθοδο αναζήτησης, ανεύρεση και αξιοποίησης δεδομένων, πηγών και τεκμηρίων.
- Ανάπτυξη ικανότητας οργάνωσης επιστημονικών εργασιών, με κριτική σκέψη και ορθή τεκμηρίωση.

Στο τέλος του μαθήματος, αναμένεται οι φοιτητές να μπορούν να:

- α) διακρίνουν τα στοιχεία του αυθεντικού γραπτού λόγου, καθώς και τα είδη των γραπτών κειμένων.
- β) σχεδιάσουν ένα σχέδιο προσωπικής μελέτης και να αναπτύξουν ένα οργανόγραμμα ενεργειών.
- γ) αναγνωρίσουν και να εφαρμόσουν διαφορετικά είδη επικοινωνίας
- δ) να αναγνωρίσουν τη σημασία της κριτικής σκέψης κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων
- ε) να περιγράψουν, αναγνωρίσουν και εφαρμόσουν τα κύρια συστήματα βιβλιογραφικών αναφορών & παραπομπών που χρησιμοποιούνται στις επιστημονικές δημοσιεύσεις που ενδιαφέρουν τους γεωγράφους,

στ) να περιγράψουν πώς διαρθρώνεται η επιστημονική κοινότητα των γεωγράφων, με ποιους ποικίλους τρόπους επικοινωνεί, και να κατονομάσουν επιστημονικά περιοδικά του πεδίου,

ζ) να κατονομάσουν, περιγράψουν και αναγνωρίσουν τα διάφορα ελληνικά και κύρια ξενόγλωσσα/ πολύγλωσσα ηλεκτρονικά εργαλεία και διαδικτυακά μέσα για βιβλιογραφική αναζήτηση και ανεύρεση πόρων/τεκμηρίων στο ευρύ πεδίο της γεωγραφίας, καθώς και να αξιολογήσουν την εγκυρότητα των ιστοσελίδων σε συνάρτηση με μια συγκεκριμένη ακαδημαϊκή/επιστημονική εργασία,

η) να σχεδιάσουν και διεξάγουν μια βιβλιογραφική έρευνα σε συνάρτηση με τις απαιτήσεις καθορισμένης ακαδημαϊκής εργασίας, καθώς και να σκιαγραφήσουν ένα πρώτο πλάνο αυτής.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Είδη γραφής και ακαδημαϊκός γραπτός λόγος. Αυθεντική γραφή αντί των αντιγραφών (plagiarism). Καλλιέργεια λεξιλογίου, σημασιολογία και επιμέλεια κειμένων. Διαχείριση του χρόνου. Στρατηγικές μελέτης και τήρησης σημειώσεων. Επικοινωνία με τους διδάσκοντες και χρήση της γλώσσα στο πλαίσιο και των ηλεκτρονικών μέσων (π.χ. emails). Ανάπτυξη στρατηγικής για την επίλυση προβλημάτων - κριτική σκέψη.

Ο επιστημονικός λόγος στη γεωγραφία- επιχειρηματολογία. Βιβλιογραφία, βιβλιογραφικές αναφορές & παραπομπές. Οι βιβλιοθήκες (φυσικές, ψηφιακές). Οι βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων. Τα επιστημονικά περιοδικά (έντυπα, ψηφιοποιημένα, ηλεκτρονικά). Οι εκδότες / οι εκδοτικοί οίκοι.

Τα περιοδικά γεωγραφίας (παλαιά και νέα). Το διαδίκτυο: οι μηχανές αναζήτησης, η Βικιπαίδεια, η αναζήτηση τεκμηρίων (όλων των ειδών), τα κοινωνικά δίκτυα των επιστημόνων - η αξιολόγηση και επιλογή των ιστοτόπων & των τεκμηρίων. Γλωσσικά ζητήματα, λεξικά και γλωσσάρια, μηχανές αυτόματης μετάφρασης.

Διδάσκουσες: Ε. Ντωρίε και Μ. Γκούσια- Ρίζου (μέλη Ε.ΔΙ.Π.)

Στοιχεία Οικονομικών για Γεωγράφους

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στις βασικές αρχές της Οικονομικής επιστήμης, με βασικό σκοπό την παρουσίαση θεμελιωδών οικονομικών εννοιών και εργαλείων, απαραίτητων για την κατανόηση των χωρικο-οικονομικών σχέσεων.

Το μάθημα καλύπτει τις βασικές αρχές της Μικροοικονομικής και της Μακροοικονομικής Ανάλυσης. Η Μικροοικονομική είναι ο κλάδος της Οικονομικής επιστήμης που ασχολείται με την ανθρώπινη συμπεριφορά και τις επιλογές συγκεκριμένων οικονομικών μονάδων, όπως είναι ένας κλάδος,

μία επιχείρηση ή ένα νοικοκυριό, ενώ η Μακροοικονομική είναι ο κλάδος που μελετά την οικονομία ως σύνολο.

Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής θα πρέπει:

- Να έχει εξοικειωθεί και να μπορεί να χρησιμοποιεί τις βασικές έννοιες και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην Οικονομική επιστήμη.
- Να κατανοεί τον τρόπο λειτουργίας της οικονομίας.
- Να αναλύει και να ερμηνεύει τρέχοντα οικονομικά ζητήματα τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Να κατανοεί τη σπουδαιότητα του χώρου στην οικονομική ανάλυση.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη

- Ζήτηση, Προσφορά και Τιμές Αγοράς - Ελαστικότητες - Θεωρία Παραγωγής και Κόστους - Μορφές Αγοράς - Μέτρηση Μακροοικονομικών Μεγεθών - Οικονομική του Δημόσιου Τομέα - Κατανάλωση και Αποταμίευση - Επένδυση - Δημοσιονομική Πολιτική - Χρήμα, Τράπεζες και Νομισματική Πολιτική.

Διδάσκων: Π. Αρτελάρης, Επίκουρος Καθηγητής

Εισαγωγή στην Πληροφορική

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Οι φοιτητές εισάγονται σε βασικές έννοιες με σκοπό την κατανόηση της επιστήμης της Πληροφορικής. Με το πέρας των μαθημάτων ο φοιτητής αναμένεται να κατανοεί την αρχιτεκτονική και τη δομή του υπολογιστή. Επίσης αναμένεται να αποκτήσει ικανότητες στον προγραμματισμό μέσω του σχεδιασμού και ανάπτυξης πηγαίου κώδικα. Η πρακτική εξάσκηση του μαθήματος προσφέρει υλοποίηση εφαρμογών πάνω στον υπολογιστή ενώ το εργαστήριο θεωρείται απαραίτητο για την ανάδειξη των ικανοτήτων του φοιτητή στην ανάπτυξη προγραμμάτων και την αποσφαλμάτωσή τους μέσω των εργαλείων του μεταγλωττιστή.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Αρχιτεκτονική υπολογιστών και αλγόριθμοι-Ιεραρχία υλικού και λογισμικού-Δομή και λειτουργία υπολογιστή. Επικοινωνία και δικτύωση υπολογιστών-Λειτουργικά συστήματα-Γλώσσες προγραμματισμού-Μεταγλωττιστές-Σχεδίαση αλγορίθμων και δομοδιαγράμματα. Αντικειμενοστρεφής προγραμματισμός σε Python-Εφαρμογές και ασκήσεις στην Python. Επίσης, στο εργαστήριο παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες και υπηρεσίες του Internet (προγράμματα πλοήγησης, μηχανές έρευνας, βιβλιοθήκες κτλ.) σε συνδυασμό με εφαρμογές σε κειμενογράφο και λογιστικά φύλλα.

Διδάσκων: ΠΔ 407/80

Εισαγωγή στην Ανθρωπογεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος, είναι να λειτουργήσει ως εισαγωγή στο επιστημονικό πεδίο της ανθρωπογεωγραφίας και να εισαγάγει τους πρωτοετείς φοιτητές στις βασικότερες έννοιες και μεθοδολογικές αναζητήσεις του χώρου. Προκειμένου το μάθημα να γίνει πιο ενδιαφέρον και να μην εξαντλείται μόνο σε θεωρητικό πλαίσιο, η εισαγωγή στην ανθρωπογεωγραφία εστιάζεται στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και ουσιαστικά αναφέρεται στην ανθρωπογεωγραφία της παγκοσμιοποίησης.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Τα περιεχόμενα του μαθήματος είναι τα ακόλουθα: εισαγωγή σε βασικές έννοιες (χώρος, τόπος, θέση, αλληλεπίδραση), η ανάπτυξη της ανθρωπογεωγραφίας, παγκόσμιες σπουδές, η νέα γεωοικονομία, παγκόσμιες πόλεις, γεωγραφική κλίμακα, παγκόσμιος πληθυσμός και κινητικότητα, παγκοσμιοποίηση-μύθος ή πραγματικότητα.

*Διδάσκοντες: Γ. Μαυρομμάτης, Επίκουρος Καθηγητής
Ε. Ντυρίε (μέλος Ε.ΔΙ.Π.)*

Ξένη Γλώσσα I

Αγγλικά I

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων σε βασικές και απαραίτητες λειτουργίες των ξένων γλωσσών: Λεκτικές πράξεις, γραμματική, μορφολογία, σύνταξη, λεξιλόγιο, παραγωγή και αξιολόγηση νέων λέξεων, εκφράσεων και ιδιωματισμών. Επιπλέον, στους δευτερεύοντες στόχους εντάσσονται η ακουστική κατανόηση, η παραγωγή και ανάπτυξη με εννοιολογική συνοχή κειμένων στο γραπτό και προφορικό λόγο καθώς και η ανταπόκριση σε καθημερινές καταστάσεις με γλωσσικά ή μη μέσα.

Ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην Αγγλική
- να εξοικειωθεί με την αλλόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι φοιτητές διδάσκονται

- να οργανώνουν πληροφορίες και να δίνουν παραδείγματα
- να κατηγοριοποιούν βασισμένοι σε διαγράμματα
- να παρέχουν πληροφορίες σε λίστες
- να δίνουν ακαδημαϊκούς ορισμούς

- να αναφέρονται σε προηγούμενες έρευνες χρησιμοποιώντας σωστές γραμματικές δομές
- να χρησιμοποιούν σωστά τις ακαδημαϊκές πηγές
- να κάνουν ακαδημαϊκές παρουσιάσεις

Διδάσκουσες: Β. Αιγινήτου, Ν. Βλαχογιάννη (Ε.Ε.Π.)

Γαλλικά Ι

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων σε βασικές και απαραίτητες λειτουργίες των ξένων γλωσσών: Λεκτικές πράξεις, γραμματική, μορφολογία, σύνταξη, λεξιλόγιο, παραγωγή και αξιολόγηση νέων λέξεων, εκφράσεων και ιδιωματισμών. Επιπλέον, στους δευτερεύοντες στόχους εντάσσονται η ακουστική κατανόηση, η παραγωγή και ανάπτυξη με εννοιολογική συνοχή κειμένων στο γραπτό και προφορικό λόγο καθώς και η ανταπόκριση σε καθημερινές καταστάσεις με γλωσσικά ή μη μέσα.

Σε γενικές γραμμές, ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην εκάστοτε γλώσσα
- να εξοικειωθεί με την αλλόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Grammaire/ exercices de grammaire
- L'écriture créative: écriture d'une lettre amicale, d'une lettre formelle, exprimer son opinion dans un essai (article, débat sur un forum, etc).
- Des stratégies de lecture et d'écoute des documents authentiques.
- Des documents écrits actuels exploités (vocabulaire, questions de compréhension écrite).
- Des documents sonores enregistrés sur des situations de la vie quotidienne (questions de compréhension orale).

Διδάσκουσα: Α. Ζησιμοπούλου (Ε.Ε.Π.)

Γερμανικά Ι

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων σε βασικές και απαραίτητες λειτουργίες των ξένων γλωσσών: Λεκτικές πράξεις, γραμματική, μορφολογία, σύνταξη, λεξιλόγιο, παραγωγή και αξιολόγηση νέων λέξεων, εκφράσεων και ιδιωματισμών. Επιπλέον, στους δευτερεύοντες στόχους εντάσσονται η ακουστική κατανόηση, η παραγωγή και ανάπτυξη με εννοιολογική συνοχή κειμένων στο γραπτό και προφορικό λόγο καθώς και η ανταπόκριση σε καθημερινές καταστάσεις με γλωσσικά ή μη μέσα.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα διαφοροποιούνται αναλόγως με το επίπεδο γερμανικής γλώσσας. Σε γενικές γραμμές, ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην γερμανική γλώσσα
- να εξοικειωθεί με την γερμανόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Διαφοροποιείται αναλόγως με το γλωσσικό επίπεδο.

Διδάσκουσες: Ε. Μανηλόγλου, Ε. Ζενάκου (Ε.Ε.Π.)

Β' Εξάμηνο

Στατιστική Ανάλυση για Γεωγράφους

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα Στατιστική Ανάλυση για Γεωγράφους ασχολείται με τις επιστημονικές μεθόδους συλλογής, οργάνωσης, παρουσίασης και ανάλυσης των αριθμητικών δεδομένων και ποιοτικών χαρακτηριστικών με σκοπό τη συστηματική μελέτη και την εξαγωγή συμπερασμάτων χρήσιμων στη διαδικασία λήψης ορθών αποφάσεων.

Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην παρουσίαση στατιστικών μεθόδων και εφαρμογών χρήσιμων σε γεωγράφους. Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση των απαιτούμενων γνώσεων για την στατιστική επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων. Παράλληλα αναπτύσσονται δεξιότητες στη χρήση στατιστικών πακέτων (SPSS, R).

Το μάθημα Στατιστική Ανάλυση για Γεωγράφους σκοπό έχει να εισάγει τους φοιτητές στις βασικές έννοιες της στατιστικής μεθοδολογίας.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού:

- Ο εκπαιδευόμενος αποκτά γνώσεις Περιγραφικής Στατιστικής, Θεωρίας Πιθανοτήτων και Επαγωγικής Στατιστικής.
- Κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται, παρουσιάζονται και αναλύονται τα δεδομένα και πώς εξαγονται συμπεράσματα χρήσιμα στη διαδικασία λήψης ορθών αποφάσεων.
- Ο εκπαιδευόμενος αναπτύσσει δεξιότητες στη χρήση στατιστικών πακέτων (SPSS, R).

□ Απώτερος σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση των απαιτούμενων γνώσεων για την στατιστική επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και των απαραίτητων δεξιοτήτων για τη χρήση στατιστικών πακέτων.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Στα πλαίσια του μαθήματος Στατιστική Ανάλυση για Γεωγράφους καλύπτονται οι ακόλουθες θεματικές ενότητες

- Περιγραφική Στατιστική
- Θεωρία Πιθανοτήτων
- Κατανομές Πιθανοτήτων Διακριτών και Συνεχών Μεταβλητών
- Επαγωγική Στατιστική

Διδάσκουσα: Α. Τραγάκη, Καθηγήτρια

Κοινωνική Γεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές εξελίξεις στο χώρο των σύγχρονων πόλεων κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου και την αρχή του 21ου αιώνα, σε μια εποχή δηλαδή αποβιομηχάνισης και οικονομικής αναδιάρθρωσης για τις αναπτυσσόμενες περιοχές του πλανήτη.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

-να διαγνώσουν το ρόλο και τη λειτουργία των κοινωνικών διαιρέσεων στις σύγχρονες πόλεις και τη συνύφανσή τους με τις πολύμορφες χωρικές ανισότητες.

-να αναγνωρίζουν τις βασικές οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές διαδικασίες που συγκροτούν τον κοινωνικό χώρο των σύγχρονων πόλεων και τις τάσεις εξέλιξής του.

-να αναγνωρίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κοινωνικής διαίρεσης και δυναμικής των ελληνικών πόλεων ως μέρους του νοτιοευρωπαϊκού προτύπου αστικοποίησης και σε σύγκριση με εκείνο της βιομηχανικής πόλης της βόρειας/δυτικής Ευρώπης και των ΗΠΑ.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Έμφαση δίνεται τόσο στην περιγραφή των εξελίξεων όσο και στις βασικές ερμηνείες και τις συζητήσεις που έχουν αυτές προκαλέσει. Κεντρικά θέματα συζήτησης αποτελούν οι μορφές αστικοποίησης, επέκτασης και ανάπλασης των πόλεων σε συνδυασμό με τις αλλαγές στην κοινωνική και δημογραφική δομή και τα μεταβαλλόμενα σχήματα κοινωνικού και εθνοφυλετικού διαχωρισμού. Ιδιαίτερο τμήμα του μαθήματος αφιερώνεται στις σχετικές εξελίξεις που αφορούν τις ελληνικές πόλεις.

Εισαγωγή στη Χαρτογραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην επιστήμη της χαρτογραφίας και η εξοικείωση των φοιτητών με τους χάρτες. Γενικά η χαρτογραφία αφορά την τέχνη, την επιστήμη και τα ηθικά ζητήματα της δημιουργίας και χρήσης χαρτών. Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται ζητήματα που αφορούν τη κατανόηση, τη δημιουργία και τη χρήση χαρτών, όπως οι βασικές έννοιες γεωδαισίας, η κλίμακα, οι χαρτογραφικές προβολές, τα συστήματα συντεταγμένων, η δημιουργία θεματικών και χωροπληθών χαρτών καθώς και η γεωκωδικοποίηση.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Χάρτες και χαρτογραφία. Χαρτογραφικά δεδομένα και χαρτογραφικές οντότητες. Ιστορική εξέλιξη της χαρτογραφίας. Οπτική αντίληψη και χρώμα. Χαρτογραφικά σύμβολα. Γενίκευση χαρτών. Χαρτογραφική παραγωγή και αναπαραγωγή. Χαρτογραφικές προβολές. Κατηγορίες χαρτών και χαρτογραφικές σειρές. Συστήματα απεικονίσεων. Τοπογραφικοί χάρτες. Αναπαράσταση του αναγλύφου. Ψηφιοποίηση χαρτών. Χαρτογραφική έρευνα (σύνταξη προδιαγραφών, έμπειρα συστήματα, κά.). Εισαγωγή στην ψηφιακή χαρτογραφία.

Διδάσκων: Γ. Πετρόπουλος, Επικουρος Καθηγητής

Περιβάλλον και Άνθρωπος

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στη μελέτη της σχέσης ανθρώπου - περιβάλλοντος στο ευρύτερο πλαίσιο του στόχου της αειφορικότητας. Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει μια βασική κατανόηση της φύσης, της πολυπλοκότητας και των μεταβολών του γήινου οικοσυστήματος, καθώς και της αλληλεπίδρασής του με τον άνθρωπο.

Οι ειδικότεροι αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Η απόκτηση γνώσεων για βασικά στοιχεία του περιβάλλοντος, όπως τα οικοσυστήματα, οι βιοκοινότητες και οι βιογεωχημικοί κύκλοι.
- Η ανάπτυξη νοητικών δεξιοτήτων, ώστε οι φοιτητές να διακρίνουν τα αίτια (φυσικά, οικονομικά και κοινωνικά) των κύριων περιβαλλοντικών προβλημάτων και να προσδιορίζουν τους μηχανισμούς τους.
- Η ανάπτυξη της ικανότητας των φοιτητών να προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπιση των κύριων περιβαλλοντικών προβλημάτων, μέσα από ανάλυση και αξιολόγηση των συνιστωσών του προβλήματος και συνθετική χρήση των βασικών εργαλείων της περιβαλλοντικής πολιτικής.

- Η ανάπτυξη ικανοτήτων κριτικής θεώρησης των προβλημάτων του περιβάλλοντος και των προτεινόμενων λύσεων από τις διάφορες εμπλεκόμενες ομάδες.
- Η ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε θέματα περιβάλλοντος, ώστε να υιοθετήσουν πιο φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στην πολύπλοκη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον. Εξετάζει τις βασικές αρχές λειτουργίας των οικοσυστημάτων, τους βιοτικούς και μη βιοτικούς παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξή τους και πώς οι ανθρώπινες δραστηριότητες παρεμβαίνουν αλλά και εξαρτώνται από αυτές τις λειτουργίες.

Παρουσιάζονται και περιγράφονται συνοπτικά ορισμένα σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα με έμφαση στη γεωγραφική τους διάσταση και εξετάζονται εναλλακτικές λύσεις στο πλαίσιο της αειφορίας.

Οι θεματικές ενότητες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Εισαγωγή. Κύρια περιβαλλοντικά προβλήματα. Θεμελιώδεις νόμοι της θερμοδυναμικής και περιβάλλον. Εκθετική αύξηση.
- Οδηγητικές έννοιες (αειφόρος ανάπτυξη, φέρουσα ικανότητα οικοσυστημάτων και του πλανήτη). Εισαγωγή στην περιβαλλοντική ηθική.
- Βασικές έννοιες οικολογίας: οργανισμοί και παράγοντες του περιβάλλοντος.
- Βασικές έννοιες οικολογίας: Οργάνωση στο επίπεδο των πληθυσμών.
- Βασικές έννοιες οικολογίας: Οργάνωση στο επίπεδο των οικοσυστημάτων (ροή ενέργειας στα οικοσυστήματα, βιογεωχημικοί κύκλοι, διαδικασίες ελέγχου και ανάπτυξης στα οικοσυστήματα).
- Βασικές έννοιες οικολογίας: Οργάνωση στο επίπεδο των οικοσυστημάτων.
- Τα κυριότερα βιοσυστήματα (ή διαπλάσεις ή μεγακοινότητες) του πλανήτη και εξήγηση της γεωγραφικής τους κατανομής.
- Δυναμική πληθυσμών.
- Πληθυσμός και περιβάλλον. Πληθυσμιακή αύξηση - τεχνολογία - κατανάλωση φυσικών πόρων.
- Αίτια, ανάλυση και δυνατότητες αντιμετώπισης επιλεγμένων περιβαλλοντικών προβλημάτων: προβλήματα και διαχείριση υδατικών πόρων.
- Αίτια, ανάλυση και δυνατότητες αντιμετώπισης επιλεγμένων περιβαλλοντικών προβλημάτων: η ρύπανση των υδάτων & βασικές αρχές επεξεργασίας υγρών αποβλήτων.

Διδάσκουσα: Κ. Α. Λαζαρίδη, Καθηγήτρια

Ιστορική Γεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι:

- Να εισάγει τους φοιτητές στις κύριες αντιλήψεις περί Ιστορικής Γεωγραφίας καθώς και στις σημαντικές εξελίξεις μέσα από τη μελέτη ενός ευρέος φάσματος γεωγραφικών περιοχών.
- Να αναλύσει την Ιστορική Γεωγραφία του ευρωπαϊκού χώρου σε συσχετισμό με άλλους τόπους που βίωσαν την επεκτατικότητα αυτοκρατοριών ή την δημιουργία εθνών-κρατών.
- Να διερευνήσει τις σχέσεων ή τις χωρικές ανισότητες στον οικονομικό, πολιτιστικό, πολιτικό και κοινωνικό χώρο των υπό εξέταση περιοχών.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να κατανοούν βασικούς όρους της Ιστορικής Γεωγραφίας
- να διαγνώσουν τη λειτουργία των χωρικών ανισοτήτων κατά την υπό εξέταση χρονική περίοδο
- να αντιλαμβάνονται τη συμβολή του κοινωνικού και οικονομικού χώρου στην κατασκευή χωρικών ταυτοτήτων
- να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν σύμβολα καθώς επίσης και νοηματοδοτήσεις του χώρου σε μια ιστορική προοπτική

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα προσφέρει μια διεπιστημονική προσέγγιση στο αντικείμενο της ιστορικής γεωγραφίας. Αναλύει τη δημιουργία κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού χώρου στην Ευρώπη από τα τέλη του 18ου αιώνα έως τη σύγχρονη εποχή. Ερευνά φαινόμενα και διαδικασίες που αλλάζουν δραματικά την αίσθηση του χώρου (ιμπεριαλισμό, αστικοποίηση, παγκοσμιοποίηση, μετανάστευση, εθνικισμούς, την κατασκευή συλλογικών και ατομικών ταυτοτήτων σε αλληλοεπίδραση με το χώρο και το τοπίο βάσει πραγματικών ή φαντασιακών όρων, κλπ.) σε μια προοπτική μακρόχρονου.

Διδάσκων: Γ. Κρητικός, Καθηγητής

Ξένη Γλώσσα II

Αγγλικά II

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση περισσότερων γνώσεων σε σημαντικές λειτουργίες των ξένων γλωσσών: Λεκτικές πράξεις, γραμματική, μορφολογία, σύνταξη, λεξιλόγιο, παραγωγή και αξιολόγηση νέων λέξεων, εκφράσεων και ιδιωματισμών. Επιπλέον, στους δευτερεύοντες στόχους εντάσσονται η ακουστική κατανόηση, η παραγωγή και ανάπτυξη με εννοιολογική συνοχή κειμένων στο γραπτό και προφορικό λόγο καθώς και η ανταπόκριση σε καθημερινές καταστάσεις με γλωσσικά ή μη μέσα.

Ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην Αγγλική
- να εξοικειωθεί με την αλλόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι φοιτητές διδάσκονται

- να γράφουν παραγράφους αιτίας - αποτελέσματος & επίλυσης προβλημάτων
- να περιγράφουν και να ερμηνεύουν γραφήματα
- να αναφέρονται και να χρησιμοποιούν σωστά τις ακαδημαϊκές πηγές
- να κάνουν ακαδημαϊκές παρουσιάσεις & να λαμβάνουν μέρος σε ομαδικές παρουσιάσεις (debates)
- να γράφουν ακαδημαϊκές εργασίες βασισμένοι σε βιβλιογραφική επισκόπηση.

Διδάσκουσες: Β. Αιγινήτου, Ν. Βλαχογιάννη (Ε.Ε.Π.)

Γαλλικά II

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση περισσότερων γνώσεων σε σημαντικές λειτουργίες των ξένων γλωσσών: Λεκτικές πράξεις, γραμματική, μορφολογία, σύνταξη, λεξιλόγιο, παραγωγή και αξιολόγηση νέων λέξεων, εκφράσεων και ιδιωματισμών. Επιπλέον, στους δευτερεύοντες στόχους εντάσσονται η ακουστική κατανόηση, η παραγωγή και ανάπτυξη με εννοιολογική συνοχή κειμένων στο γραπτό και προφορικό λόγο καθώς και η ανταπόκριση σε καθημερινές καταστάσεις με γλωσσικά ή μη μέσα.

Σε γενικές γραμμές, ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην εκάστοτε γλώσσα
- να εξοικειωθεί με την αλλόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Grammaire/ exercices de grammaire

- L'écriture créative: écriture d'une lettre amicale, d'une lettre formelle, exprimer son opinion dans un essai (article, débat sur un forum, etc).
- Des stratégies de lecture et d'écoute des documents authentiques.
- Des documents écrits actuels exploités (vocabulaire, questions de compréhension écrite).
- Des documents sonores enregistrés sur des situations de la vie quotidienne (questions de compréhension orale).

Διδάσκουσα: Α. Ζησιμοπούλου (Ε.Ε.Π.)

Γερμανικά II

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση περισσότερων γνώσεων σε σημαντικές λειτουργίες των ξένων γλωσσών: Λεκτικές πράξεις, γραμματική, μορφολογία, σύνταξη, λεξιλόγιο, παραγωγή και αξιολόγηση νέων λέξεων, εκφράσεων και ιδιωματισμών. Επιπλέον, στους δευτερεύοντες στόχους εντάσσονται η ακουστική κατανόηση, η παραγωγή και ανάπτυξη με εννοιολογική συνοχή κειμένων στο γραπτό και προφορικό λόγο καθώς και η ανταπόκριση σε καθημερινές καταστάσεις με γλωσσικά ή μη μέσα.

Οι στόχοι και τα μαθησιακά αποτελέσματα διαφοροποιούνται αναλόγως με το επίπεδο γερμανικής γλώσσας. Σε γενικές γραμμές, ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην γερμανική γλώσσα
- να εξοικειωθεί με την γερμανόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Διαφοροποιείται αναλόγως με το γλωσσικό επίπεδο

Διδάσκουσες: Ε. Μαναήλογλου, Ε. Ζενάκου (Ε.Ε.Π.)

Γ' Εξάμηνο

Διαχείριση Περιβάλλοντος

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στα κυριότερα θέματα της διαχείρισης του περιβάλλοντος, στο ευρύτερο πλαίσιο του στόχου της αειφορικότητας. Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει μια βασική κατανόηση των σημαντικότερων περιβαλλοντικών προβλημάτων και των τρόπων αντιμετώπισής τους.

Οι ειδικότεροι αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Η απόκτηση γνώσεων για τις αιτίες, τους μηχανισμούς και τους τρόπους αντιμετώπισης σημαντικών περιβαλλοντικών προβλημάτων, όπως η ενέργεια, η παραγωγή τροφής, τα μεγάλης κλίμακας προβλήματα από τη

μεταβολή της σύστασης της ατμόσφαιρας, η απελευθέρωση χημικών στο περιβάλλον και η διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

-Η περαιτέρω ανάπτυξη νοητικών δεξιοτήτων, ώστε οι φοιτητές να διακρίνουν τα αίτια (φυσικά, οικονομικά και κοινωνικά) των κύριων περιβαλλοντικών προβλημάτων και να προσδιορίζουν τους μηχανισμούς τους.

-Η ανάπτυξη της ικανότητας των φοιτητών να προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπιση των κύριων περιβαλλοντικών προβλημάτων, μέσα από την ανάλυση και αξιολόγηση των συνιστωσών του προβλήματος, τη συνθετική χρήση των βασικών εργαλείων της περιβαλλοντικής πολιτικής και την κριτική θεώρηση των διαθέσιμων τεχνολογιών.

-Η ανάπτυξη ικανοτήτων κριτικής θεώρησης των προβλημάτων του περιβάλλοντος και των προτεινόμενων λύσεων από τις διάφορες εμπλεκόμενες ομάδες, καθώς και ανάλυσης της γεωγραφικής, τεχνολογικής, οικονομικής και πολιτιστικής διάστασης των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

-Η ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε θέματα περιβάλλοντος, ώστε να υιοθετήσουν πιο φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής και να συντελέσουν στην ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης μέσα από μεταβολές στο άμεσο οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή σε βασικά θέματα διαχείρισης περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της αειφορίας. Παρουσιάζονται τα αίτια, η ανάλυση και οι δυνατότητες αντιμετώπισης επιλεγμένων περιβαλλοντικών προβλημάτων: ενέργεια – ορυκτά καύσιμα και εναλλακτικές πηγές ενέργειας, ενεργειακή εξοικονόμηση, μη ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι, διαχείριση δασών, επάρκεια τροφής και περιβαλλοντική επιβάρυνση από την παραγωγή τροφής.

Εξετάζονται επίσης θέματα ρύπανσης του περιβάλλοντος και βασικά στοιχεία των τεχνολογιών προστασίας (κλιματική αλλαγή, μείωση της συγκέντρωσης του στρατοσφαιρικού όζοντος, παραγωγή και διαχείριση στερεών αποβλήτων, τοξικές ουσίες στο περιβάλλον). Τέλος γίνεται συνοπτική αναφορά στα βασικά εργαλεία περιβαλλοντικής διαχείρισης και πολιτικής, καθώς και στις έννοιες της αειφόρου ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής ηθικής.

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Χωρική Ανάλυση

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η Χωρική Ανάλυση είναι ένα μάθημα στα επιστημονικά πεδία της ποσοτικής γεωγραφίας και γεωπληροφορικής. Στόχος του μαθήματος είναι η εμφάνιση στις ποσοτικές μεθόδους ανάλυσης χωρικών δεδομένων και η εφαρμογή τους σε πραγματικά δεδομένα. Δίδεται έμφαση στον 1ο νόμο της

γεωγραφίας του Tobler, στη μελέτη χωρικής αυτοσυσχέτισης και την παλινδρόμηση.

Παράλληλα το μάθημα παρέχει τα απαραίτητα τεχνικά εργαλεία και δεξιότητες για την μελέτη της χωρικής διάστασης διάφορων φαινομένων που εξετάζει η επιστήμη της γεωγραφίας. Αυτά περιλαμβάνουν τη διδασκαλία ανοιχτού λογισμικού: της στατιστικής γλώσσας προγραμματισμού R και του OpenGeoDa. Το μάθημα στοχεύει επίσης να ενημερώσει τους φοιτητές για τις σύγχρονες τάσεις της χωρικής ανάλυσης και να τους δώσει τις βάσεις ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν σύγχρονα ερευνητικά ζητήματα στην επιστήμη της γεωγραφίας.

Στο τέλος του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει να:

- Έχει κατανοήσει τι είναι η χωρική ανάλυση, ποιες μεθόδους περιλαμβάνει και πως θα πρέπει να εφαρμόζει μερικές από τις μεθόδους αυτές
- Είναι σε θέση να επιλέγει τα κατάλληλα δεδομένα και τις κατάλληλες μεθόδους ανάλυσης τους ώστε να μελετήσει ένα απλό φαινόμενο με χωρική διάσταση
- Έχει πρακτική εμπειρία εφαρμογής μεθόδων χωρικής ανάλυσης σε γεωγραφικά ζητήματα του πραγματικού κόσμου με τη χρήση ειδικού λογισμικού
- Έχει κατανοήσει σαφώς τα θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα που αφορούν την εφαρμογή των μεθόδων χωρικής ανάλυσης
- Να έχει μάθει το 1ο νόμο της Γεωγραφίας του Tobler και την έννοια της χωρικής αυτοσυσχέτισης
- Να έχει δεξιότητες χρήσης των λογισμικών R και OpenGeoDa
- Να έχει μια γενική εικόνα των σύγχρονων μεθόδων χωρικής ανάλυσης που χρησιμοποιούνται στην αγορά εργασίας και σε ερευνητικά έργα στα οποία είναι σημαντική η συνεισφορά της επιστήμης της γεωγραφίας

Περιεχόμενα Μαθήματος

Η χωρική ανάλυση είναι ένα ευρύ πεδίο. Το παρόν μάθημα εστιάζει στην διδασκαλία ποσοτικών μεθόδων διερευνητικής και ερμηνευτικής ανάλυσης γεωγραφικών δεδομένων. Διδάσκεται η διαδικασία ανάλυσης που δίνει προστιθέμενη αξία στα χωρικά δεδομένα ώστε να εξαχθεί πληροφορία που οδηγεί στη γνώση. Με αυτό τον τρόπο είναι δυνατό να κατανοηθεί η χωρική διάσταση ενός φαινομένου.

Τα παραδείγματα/εφαρμογές που συζητούνται αφορούν κυρίως την ανθρώπινη δραστηριότητα στο χώρο και σε λιγότερο βαθμό τις φυσικές διεργασίες. Για παράδειγμα εξετάζεται η χωρική κατανομή, οι χωρικές ανισότητες και η χωρική διακύμανση παραγόντων που επηρεάζουν ζητήματα σχετικά με την αγορά εργασίας (ανεργία και εισόδημα), τον πληθυσμό (γήρανση, εσωτερική μετανάστευση), της δημόσιες υπηρεσίες (υγεία, εκπαίδευση), το εμπόριο (κοινωνικοοικονομικό προφίλ περιοχών) και το περιβάλλον (ανακύκλωση, κλιματικές συνθήκες).

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Θεματική Χαρτογραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Θεματικής Χαρτογραφίας, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με το θεωρητικό υπόβαθρο, τις τεχνικές και τις τεχνολογίες με τις οποίες σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα η Θεματική Χαρτογραφία.

Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να επιλέγουν τις καλύτερες ανά περίπτωση χαρτογραφικές μεθόδους ώστε να παράγουν θεματικούς χάρτες οι οποίοι να αποδίδουν με ευκρίνεια τη γεωγραφική δομή της πληροφορίας που αναπαριστούν.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Βασικά Σημεία Χαρτογραφικής Απεικόνισης
- Βασικά Στοιχεία Θεματικής Παρουσίασης και Αναπαράστασης
- Οργάνωση και Ανάλυση Ποσοτικών Δεδομένων

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και πρακτική εργαστηριακή εξάσκηση των φοιτητών. Με τις εργαστηριακές ασκήσεις εξασφαλίζεται η εξοικείωση με τις χαρτογραφικές μεθόδους και η εξάσκηση στη σύνταξη θεματικών χαρτών με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (ανοικτού κώδικα).

Διδάσκων: Γ. Πετρόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Ποιοτικές Μέθοδοι Ανάλυσης για Γεωγράφους

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στις ποιοτικές μεθόδους και στην ποιοτική έρευνα όπως χρησιμοποιείται στη γεωγραφία και ευρύτερα στις κοινωνικές επιστήμες. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στις βασικές μεθόδους συλλογής ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, στις τεχνικές αξιολόγησης αυτών των δεδομένων, καθώς και στο συνδυασμό των διαφορετικών μεθόδων συλλογής και ανάλυσης δεδομένων.

Επιπρόσθετα, το μάθημα εκπαιδεύει τους φοιτητές στην επιστημονική έρευνα και στην πολυδιάστατη θεώρηση του επιστημονικού τους αντικειμένου. Υπογραμμίζει την ανάγκη του συνδυασμού των μεθόδων και επιχειρεί να ανασκευάσει την υπόθεση ότι η ποσοτική έρευνα είναι περισσότερο 'αντικειμενική' συγκριτικά με την ποιοτική έρευνα.

Σε αυτό το πλαίσιο, επανεισάγει τη συζήτηση για την ανάγκη σύνδεσης των παραδοχών της έρευνας με τα στάδια της επιλογής της κατάλληλης ερευνητικής μεθόδου, της συλλογής, της επεξεργασίας, της ανάλυσης και της ερμηνείας των δεδομένων.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν λογισμικό ποιοτικής έρευνας προκειμένου να προβούν σε ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Συνοπτικά, οι φοιτητές αναπτύσσουν τις γνωστικές και επιστημονικές τους δεξιότητες και μαθαίνουν να αξιοποιούν

τις δυνατότητες των διαθέσιμων ποιοτικών μεθόδων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι σε θέση:

- Να κατανοήσουν τις βασικές αρχές βάσει των οποίων νοείται και συγκροτείται τόσο η ποσοτική όσο και η ποιοτική έρευνα.
- Να σχεδιάζουν έρευνα και να μπορούν να αντιληφθούν την σημασία και την χρήση των ποιοτικών μεθόδων σε σχέση με το αντικείμενο που μελετούν.
- Να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο δημιουργούνται και αναλύονται τα ποιοτικά δεδομένα.
- Να γνωρίζουν τις διαφορετικές μεθόδους συλλογής δεδομένων και να μπορούν να επιλέξουν την κατάλληλη μέθοδο ανάλογα με το αντικείμενο που μελετούν.
- Να κατανοήσουν την σημασία και την χρησιμότητα του συνδυασμού ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων.
- Να αξιολογούν και να αναλύουν ποιοτικά δεδομένα.
- Να συνθέτουν διαφορετικά ερευνητικά δεδομένα ανάλογα με τις βασικές υποθέσεις έρευνάς τους.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Επιστημολογικά ζητήματα που αφορούν τις γνωστικές δυνατότητες της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας. Η σημασία της μεθόδου για τη συλλογή πρωτογενών εμπειρικών δεδομένων. Ανάλυση του ρόλου της ποιοτικής μεθόδου και της ποιοτικής ανάλυσης στη γεωγραφία και στις κοινωνικές επιστήμες ευρύτερα. Η σημασία της θεωρίας για την έρευνα και ειδικότερα για την ποιοτική έρευνα.

Σχέση ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων έρευνας. Μέτρηση και εξήγηση στην ανθρωπογεωγραφία. Παρουσίαση του ερωτηματολογίου και κριτική θεώρηση της ποσοτικής μεθόδου. Μέθοδοι και τεχνικές συλλογής και ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων: συνέντευξη σε βάθος, ημι-δομημένη συνέντευξη, βιογραφική μέθοδος, ομάδες εστίασης, συμμετοχική παρατήρηση, έρευνα δράσης, περιπτώσιολογική έρευνα, κ.λπ.

Το ζήτημα της ερμηνείας στην ποιοτική έρευνα και κριτική θεώρηση της ποιοτικής έρευνας. Μεικτές μέθοδοι για τη προσέγγιση συγκεκριμένων φαινομένων. Πολυμεθοδολογικές προσεγγίσεις στην ανθρωπογεωγραφία. Μελέτη των τρόπων συνδυασμού ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων έρευνας. Δυνατότητες, προβλήματα και κριτική στις προσπάθειες συνδυασμού διαφορετικών μεθόδων έρευνας. Εκμάθηση χρήσης λογισμικού ποιοτικής ανάλυσης για την εξαγωγή συμπερασμάτων από πρωτογενή και δευτερογενή ποιοτικά δεδομένα.

Διδάσκων: Α. Παλαδόπουλος, Καθηγητής

Πληθυσμιακή Γεωγραφία και Δημογραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα εισάγει του φοιτητές στις βασικές έννοιες και θεωρίες της πληθυσμιακής μελέτης και ανάλυσης. Παρουσιάζονται και αναλύονται θέματα όπως η διαχρονική εξέλιξη και γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού σε παγκόσμια κλίμακα, στην Ευρώπη και την Ελλάδα.

Αναλύονται τα δημογραφικά φαινόμενα (γονιμότητα, θνησιμότητα και μετανάστευση), μελετώνται οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη διαχρονική και χωρική μελέτη τους και εξετάζονται οι ερμηνευτικοί παράγοντες πίσω από τις τάσεις και διαφοροποιήσεις. Στόχος του μαθήματος να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για τη μελέτη και ανάλυση των δημογραφικών δεδομένων και τη συσχέτισή τους με το κοινωνικό, οικονομικό, ιστορικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού:

- Ο εκπαιδευόμενος αποκτά γνώσεις γύρω από τις πληθυσμιακές εξελίξεις και μεταβολές
- Κατανοεί τη διασύνδεση των πληθυσμιακών εξελίξεων με τις κοινωνικές, οικονομικές και γεωγραφικές παραμέτρους
- Ο εκπαιδευόμενος αναπτύσσει δεξιότητες στη χρήση και ερμηνεία των δημογραφικών δεικτών.
- Απώτερος σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση των απαιτούμενων γνώσεων για την επεξεργασία και ανάλυση πληθυσμιακών δεδομένων.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Η έννοια της Πληθυσμιακής Ανάλυσης και της Δημογραφίας.
- Ανάλυση των Δημογραφικών Φαινομένων (Γονιμότητα, Θνησιμότητα, Μεταναστευτική Κίνηση) , Μελέτη των δεικτών τους , Παρουσίαση των γεωγραφικών διαφοροποιήσεων.
- Δημογραφικά, Οικονομικά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά του Πληθυσμού.
- Μηχανισμός Εξέλιξης και Δυναμική των Πληθυσμών.
- Οι πληθυσμοί σε παγκόσμια κλίμακα.
- Πληθυσμός, πόροι, περιβάλλον.

Διδάσκουσα: Α. Τραγάκη, Καθηγήτρια

Μετεωρολογία-Κλιματολογία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Μετεωρολογίας-Κλιματολογίας αποτελεί ένα εισαγωγικό μάθημα στα πεδία των ατμοσφαιρικών επιστημών και της εφαρμοσμένης κλιματολογίας. Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να κατανοεί και να αναλύει τις βασικές ατμοσφαιρικές διεργασίες και την χωροχρονική τους μεταβλητότητα.

Η πρακτική εξάσκηση προσφέρει στους φοιτητές βασικές γνώσεις στην χάραξη μετεωρολογικών χαρτών επιφανείας και ανώτερης ατμόσφαιρας και σε διαγράμματα skew-T. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου ο εκπαιδευόμενος

εξασκείται στη διαχείριση δεδομένων και στην μεγάλης κλίμακας στατιστική τους ανάλυση.

Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να κατανοεί και να αναλύει τις βασικές ατμοσφαιρικές διεργασίες και την χωροχρονική τους μεταβλητότητα. Η πρακτική εξάσκηση προσφέρει στους φοιτητές βασικές γνώσεις στη χάραξη μετεωρολογικών χαρτών και συνθηκών ατμοσφαιρικής ευστάθειας ενώ στο πλαίσιο του εργαστηρίου ο εκπαιδευόμενος εξασκείται στη διαχείριση κλιματικών δεδομένων και στην μεγάλης κλίμακας στατιστική τους ανάλυση.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Βασικά χαρακτηριστικά του Γήινου συστήματος
- Αρχές ατμοσφαιρικής θερμοδυναμικής
- Στατική της ατμόσφαιρας
- Χωροχρονικές κλίμακες κινήσεων
- Εισαγωγή στην κινηματική της ατμόσφαιρας
- Συστήματα καιρού και πρόγνωση
- Το παγκόσμιο κλιματικό σύστημα
- Τα σημαντικότερα κλιματικά φαινόμενα

Διδάσκων: Π. Κατσαφάδος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Δ' Εξάμηνο

Πολιτική Γεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της πολιτικής γεωγραφίας έχει ως αντικείμενο την αμφίδρομη σχέση μεταξύ πολιτικής και χώρου. Η έννοια της πολιτικής, δεν αναφέρεται στενά στα κράτη και τις δομές τους, αλλά περιλαμβάνει και την πολιτική με την ευρεία έννοια του όρου (ή αλλιώς την πολιτική με μικρό π), δηλαδή τις σχέσεις εξουσίας/ ισχύς που αναπτύσσονται μεταξύ των ανθρώπων και τα αποτελέσματά τους.

Σύμφωνα με μια τέτοια θεώρηση, η πολιτική δεν σχετίζεται μόνο με κρατικές δομές, πολιτικά κόμματα, εκλογές κτλ. αλλά εμφανίζεται επίσης στο πλαίσιο της οικογένειας, του χώρου εργασίας, των σχέσεων μεταξύ του ζευγαριού, των συμπεριφορών μας σε σχέση με το περιβάλλον, του τρόπου με τον οποίο φωνίζουμε, της δημιουργίας ταυτοτήτων κτλ.

Η μετατόπιση του επιστημονικού ενδιαφέροντος από τις κρατικές πολιτικές δομές/ στοιχεία στην καθημερινή ζωή, τους ανθρώπους και τις πολιτικές τους συμπεριφορές ενέχει μια μορφή κινδύνου: Αν όλα είναι πολιτική, τότε μήπως η ίδια η έννοια της πολιτικής, χάνει μέρος της σημασίας της; Μήπως το ίδιο το αντικείμενο της πολιτικής γεωγραφίας γίνεται τόσο εκτενές που ουσιαστικά καταλήγει να στερείται αντικειμένου;

Μεταξύ της σκόλας της στενής έννοιας της πολιτικής και της Χάρυβδης της πολιτικής με την ευρεία έννοια του όρου, το μάθημα της πολιτικής γεωγραφίας προσπαθεί να ορίσει την πολιτική ως κάτι το οποίο μας αφορά, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ζωής μας και το οποίο πραγματώνεται, διαδραματίζεται και επηρεάζεται μέσα σε συγκεκριμένους τόπους και χώρους.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγή στην πολιτική γεωγραφία: πολιτική και γεωγραφία, Η Πολιτική γεωγραφία ως γεωπολιτική αλλά και η κριτική γεωπολιτική, Έδαφος, κυριαρχία, διακυβέρνηση: κράτη και έθνη, Αποικιοκρατία, ιμπεριαλισμός και το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, Ισχύς, γνώση και γεωγραφία: πόλεμοι της ανεξαρτησίας και μετά-αποικιοκρατία, Αστική πολιτική οικονομία ως πολιτική γεωγραφία, Από το κράτος πρόνοιας στο νέο-φιλελεύθερο κράτος: ορίζοντας το πλαίσιο, Σύγχρονα κοινωνικά κινήματα ή πολιτικές ταυτότητας (και η γεωγραφία τους), Μετανάστευση και πολιτική: σύνορα και ταυτότητες, Η έννοια της κλίμακας: Τοπικό, εθνικό, παγκόσμιο και η τριαλεκτική τους, Κοσμοπολιτική , Ανακεφαλαίωση ή προς μια πολιτική του χώρου.

Διδάσκων: Γ. Μαυρομάτης, Επίκουρος Καθηγητής

Αστική Γεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Αστικής Γεωγραφίας αποτελείται από τα μαθήματα της θεωρίας και τα φροντιστήρια για την εκπόνηση φοιτητικής άσκησης:

I. Τα μαθήματα της θεωρίας αποσκοπούν:

α) Στην προσέγγιση του αντικειμένου της Αστικής Γεωγραφίας, όσον αφορά στο εννοιολογικό υπόβαθρο και επιστημονικό της υπόβαθρο, με κύριο σκοπό τη διαμόρφωση μίας συνολικής αντίληψης, τρόπων κατανόησης και ανταλλαγής απόψεων για τις πόλεις και τη δυναμική τους.

β) Στην κριτική παρουσίαση και εξέταση βασικών θεωριών και αναλυτικών προσεγγίσεων που οδηγούν τον/ην φοιτητή/ρια σε μία όσο το δυνατόν πληρέστερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι οικισμοί και οι πόλεις αναπτύσσονται και εντάσσονται στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο.

II. Η εκπόνηση εργασίας αποσκοπεί στην εξοικείωση του φοιτητή/τριας:

α) Με τις βασικές πηγές και τρόπους διαμόρφωσης του απαραίτητου πληροφοριακού υποβάθρου αναφορικά με την Αστική Γεωγραφία

β) Με βασικά εργαλεία και τεχνικές επεξεργασίας στοιχείων. Η άσκηση περιλαμβάνει ειδικές εισηγήσεις, σεμινάρια και παρουσιάσεις σπουδαστικών εργασιών.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Τα μαθήματα διαρθρώνονται στις εξής θεματικές ενότητες:

- Το επιστημονικό πεδίο της Αστικής Γεωγραφίας - Ιστορική Αναδρομή.
- Θέση-τοποθεσία-έκταση-μέγεθος πόλεων και οικισμών.
- Ο πληθυσμός. Πληθυσμιακή Κινητικότητα - Μετανάστευση.
- Ο Αστικός Χώρος.
- Η Αστικοποίηση: Θεωρίες αστικοποίησης και ιστορικά παραδείγματα
- Εκβιομηχάνιση και Αστικοποίηση.
- Η Αστικοποίηση στην Ελλάδα και συγκριτική θεώρηση με εμπειρίες άλλων χωρών.
- Σύγχρονα πρότυπα αστικοποίησης.
- Η έννοια της συγκέντρωσης στο χώρο. Η δυναμική της συγκέντρωσης και της αποκέντρωσης.
- Καθορισμός ορίων στο χώρο (διοικητικά όρια, όρια αρμοδιοτήτων, ακτίνες επιρροής).
- Συστήματα οικισμών και πόλεων.
- Η αναζήτηση της κεντρικότητας.
- Ταξινόμηση-ιεράρχηση οικισμών και πόλεων.
- Μητροπόλεις - Μεσαίου μεγέθους πόλεις -
- Δίκτυα πόλεων
- Τυπολογίες πόλεων
- Η εσωτερική δομή και οργάνωση της πόλης.
- Η πόλη ως οικονομικό, κοινωνικό θεσμικό και πολιτισμικό σύστημα.
- Θεωρίες αναφορικά με τη δομή του αστικού χώρου.
- Το κέντρο της πόλης και οι προαστιακές-περιφερειακές περιοχές. Το κέντρο της πόλης ως θύλακας επιχειρηματικής οικονομικής και ισχύος.
- Περιοχές αστικής υποβάθμισης: οι παράγοντες του προβλήματος.
- Καταστροφές και ανασυγκροτήσεις πόλεων.
- Η Παρέμβαση στο Χώρο.

Διδάσκων: ΠΔ 407/80

Γεωγραφία της Υπαιθρου

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα προσφέρει πληρέστερη γνώση σχετικά με τις γεωγραφικές και κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων παραγωγικών και καταναλωτικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο. Παρουσιάζει τις ευρύτερες οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις που επιδρούν στο μετασχηματισμό της υπαίθρου. Αναλύει τα οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα που αναπτύσσονται στην ύπαιθρο και εξετάζει τη σημασία και το ρόλο της αγροτικής οικονομίας.

Προσφέρει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της γεωργικής παραγωγικής δραστηριότητας με γνώμονα τη διατήρηση του περιβάλλοντος και την προώθηση των εναλλακτικών μορφών απασχόλησης. Επικεντρώνει στην

κριτική ανάγνωση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο. Προωθεί την ιδέα της αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων και αναδεικνύει τις προκλήσεις του συνοδεύουν την ανάπτυξη διαφορετικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο.

Προωθεί τη διεπιστημονική και πολυεπιστημονική προσέγγιση της υπαίθρου μέσα από την ενσωμάτωση του σχετικού προβληματισμού που προέρχεται από τις όμορες επιστημονικές πειθαρχίες: κοινωνιολογία, γεωγραφία, αγροτική οικονομία, κοινωνική ανθρωπολογία, αγρο-οικολογία, κ.λπ.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι σε θέση:

- Να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά της αγροτικής παραγωγικής δραστηριότητας και των επιπτώσεών της στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον.
- Να κατανοήσουν τους μετασχηματισμούς και τις ευρύτερες διαδικασίες που επιδρούν στην ύπαιθρο σε αλληλεπίδραση με την υφιστάμενη αγροτική οικονομία.
-
- Να κατανοήσουν τη σημασία του καλύτερου προγραμματισμού και την οργάνωση των κοινωνικών και οικονομικών δράσεων στην ύπαιθρο.
- Να κατανοήσουν την αξία της διεπιστημονικότητας και πολυεπιστημονικότητας όσον αφορά στην προσέγγιση του μετασχηματισμού της υπαίθρου.
- Να περιγράψουν και να αναλύσουν τα οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα που αναπτύσσονται στην ύπαιθρο.
- Να αναλύσουν τις επιπτώσεις των εφαρμοζόμενων πολιτικών στην ύπαιθρο.
- Να συνθέτουν διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά δεδομένα προκειμένου να απαντούν σε συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν την ύπαιθρο ή την αλληλεπίδραση της υπαίθρου με την ευρύτερη κοινωνία και οικονομία.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι γεωγραφικοί ορισμοί του αγροτικού χώρου και η διάκριση 'αγροτικού' και 'αστικού' χώρου. Βασικές θεωρητικές έννοιες που επιτρέπουν μια πρώτη θεώρηση της υπαίθρου (δηλαδή αγροτο-αστικό συνεχές, κοινότητα-κοινωνία, παραδοσιακό-μοντέρνο, ύπαιθρος-πόλη, τοπικό-εθνικό, τοπικό-παγκόσμιο, κ.λπ).

Δημογραφικές και πληθυσμιακές μεταβολές της υπαίθρου. Κύρια χαρακτηριστικά της κρίσης του μοντέλου της βιομηχανικής γεωργίας καθώς και του μοντέλου της συμβατικής παραγωγής τροφίμων. Διάχυση της εκβιομηχάνισης και δημιουργία υπηρεσιών αναψυχής στην ύπαιθρο. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) και οι επιπτώσεις της για τη γεωργία και την ύπαιθρο. Εναλλακτικές μορφές απασχόλησης και πολυαπασχόληση. Η παραγωγή ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και η σημασία των τοπικών προϊόντων.

Το τοπίο της υπαίθρου και οι περιβαλλοντικές αξίες. Η πολυτομεακή προσέγγιση και η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου.

Επαναπροσεγγίζοντας την ύπαιθρο μέσα από τα νέα κοινωνικά ζητήματα (μετανάστευση, κοινωνικός αποκλεισμός, φτώχεια, ερημοποίηση, εγκατάλειψη), την προστασία του περιβάλλοντος και την επαναξιοποίηση των φυσικών πόρων.

Διδάσκων: Α. Παπαδόπουλος, Καθηγητής

Φωτοερμηνεία και Τηλεπισκόπηση

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση θεωρητικού υποβάθρου σχετικά με την επιστήμη της τηλεπισκόπησης καθώς και τα βασικά βήματα επεξεργασίας δορυφορικών εικόνων από διάφορα διαστημικά συστήματα παρακολούθησης της γης.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγή στη Τηλεπισκόπηση, Το ηλεκτρομαγνητικό Φάσμα, Ακτινοβολία και Γήινη επιφάνεια, φασματικές υπογραφές, χαρακτηριστικά Ψηφιακών εικόνων, Δορυφορικά Συστήματα παρακολούθησης της Γης, επεξεργασία ψηφιακών δορυφορικών εικόνων, βελτίωση ιστογράμματος, γεωμετρική διόρθωση, χωρική ενίσχυση της εικόνας, εφαρμογή φίλτρων, φασματική ενίσχυση , ανάλυση κυρίων συνιστωσών, δείκτες βλάστησης, ταξινόμηση εικόνων, Τηλεπισκόπηση με την χρήση εικόνων ραντάρ, τηλεπισκόπηση με την χρήση της θερμικής ακτινοβολίας, Στοιχεία φωτοερμηνείας.

Διδάσκων: Ι. Παρχαρίδης, Καθηγητής

Υδρολογία - Διαχείριση Υδατικών Πόρων

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Υδρολογίας – Διαχείρισης Υδατικών Πόρων αποτελεί μια εισαγωγή στις βασικές έννοιες της Υδρολογίας, στην έννοια του Υδρολογικού ισοζυγίου μιας λεκάνης απορροής, στην εκτίμηση των επιμέρους παραμέτρων του καθώς και η έννοια της ορθής διαχείρισης των υδατικών πόρων. Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των επιμέρους σταδίων του υδρολογικού κύκλου που είναι απαραίτητη για την ορθή διαχείριση των υδατικών πόρων μιας περιοχής.

Για τη διδασκαλία του μαθήματος είναι απαραίτητος ο συνδυασμός των θεωρητικών παραδόσεων με τις εργαστηριακές ασκήσεις. Οι εργαστηριακές ασκήσεις βοηθούν στην καλύτερη εξοικείωση με τις έννοιες που διδάσκονται στα θεωρητικά αλλά έχουν και πρακτική σημασία όπως για παράδειγμα την ποσοτική εκτίμηση των παραμέτρων του υδρολογικού ισοζυγίου μιας πραγματική λεκάνη απορροής.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού ο εκπαιδευόμενος:

- κατανοεί τα επιμέρους στάδια του υδρολογικού κύκλου, γνώση που απαιτείται για την ορθή διαχείριση των υδατικών πόρων μιας περιοχής,
- αναπτύσσει δεξιότητες στην οριοθέτηση λεκανών απορροής σε τοπογραφικούς χάρτες (χάραξη υδροκρίτη),
- αναπτύσσει δεξιότητες που αφορούν την ποσοτική εκτίμηση των παραμέτρων του υδρολογικού ισοζυγίου (όγκος νερού κατακρημνισμάτων, εξατμισοδιαπνοή, κατείδυση, επιφανειακή απορροή) μιας πραγματική λεκάνη απορροής,
- εξοικειώνεται με την επεξεργασία και ερμηνεία πρωτογενών δεδομένων και την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις υδρολογικές παραμέτρους των λεκανών απορροής.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Παράδοση: Ορισμός και σκοπός της Υδρολογίας. Ο υδρολογικός κύκλος, μεθοδολογίες υπολογισμού των κατακρημνισμάτων, της επιφανειακής απορροής, της εξατμισοδιαπνοής και της κατείδυσης. Υπόγειο νερό. Πλημμύρες και έλεγχος πλημμύρας. Ορθή διαχείριση υδατικών πόρων και διαχειριστικές πρακτικές. Διαχείριση υδατικών πόρων στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Το υδροδοτικό σύστημα της Αθήνας.

Εργαστήριο: Ποσοτικός υπολογισμών των παραμέτρων του υδρολογικού ισοζυγίου μιας λεκάνης απορροής της Βόρειας Πελοποννήσου χρησιμοποιώντας κλιματικά δεδομένα 20ετίας.

Διδάσκων: Ε. Καρύμπαλης, Καθηγητής

Αξιολόγηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του θεσμικού εργαλείου της αξιολόγησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων με στόχο την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και της ανθρώπινης κοινωνίας που εξαρτάται άμεσα από αυτό για την ευημερία της. Το πολυδιάστατο περιεχόμενο της συγκεκριμένης μεθοδολογίας ενταγμένο στην επιστήμη της Γεωγραφίας εμπλουτίζεται από τη διεπιστημονική προσέγγιση του κλάδου. Μέσα από το μάθημα αυτό οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τόσο το θεσμικό και θεωρητικό πλαίσιο αυτής αλλά και να έρθουν σε επαφή μέσω ασκήσεων και εργασιών με τον τρόπο εφαρμογής της.

Στο πλαίσιο αυτό, μετά την περάτωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να **περιγράψουν** τη διαδικασία της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- να **διακρίνουν** και να **εξηγήσουν** τις βασικές έννοιες που σχετίζονται με τη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- να **διακρίνουν** τις βασικές παραμέτρους που χρειάζεται να αξιολογηθούν για μία ολοκληρωμένη μελέτη

- να **συνδυάσουν** πληροφορίες και παραμέτρους προκειμένου να αναλύσουν τη δομή τέτοιων μελετών σε τουλάχιστον δύο διαφορετικά συστήματα
- να **συνθέσουν** παραμέτρους προκειμένου να σχεδιάσουν μία μελέτη
- να **αξιολογήσουν** τα αποτελέσματα διαφορετικών μελετών με στόχο τουλάχιστον δύο διαφορετικούς διαχειριστικούς στόχους

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Θεσμικό πλαίσιο Αξιολόγησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Ευρωπαϊκές Οδηγίες, τοπικές πολιτικές)
- Διαδικασία εκτίμησης και αξιολόγησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (βήματα και παραδείγματα)
- Έργα και δραστηριότητες που υπάγονται σε αξιολόγηση
- Περιβαλλοντικές παράμετροι που αξιολογούνται (π.χ., έδαφος, κλίμα, τοπίο, μορφολογία)
- Ανθρωπογενείς παράμετροι που αξιολογούνται (π.χ., χρήσεις γης, δομημένο περιβάλλον, ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον)
- Μέθοδοι αναγνώρισης και εντοπισμού επιπτώσεων (π.χ., κατάλογοι, μήτρες, χαρτογραφήσεις, κρίσης ειδικών, σύστημα Battelle)
- Παρουσίαση αξιολογήσεων σε διαφορετικά οικοσυστήματα και σε διαφορετικές κλίμακες
- Χρήση των αξιολογήσεων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ασκήσεις:

- Διερεύνηση και ανάλυση μελετών
- Διερεύνηση περιβαλλοντικών παραμέτρων
- Διερεύνηση κοινωνικο-οικονομικών παραμέτρων
- Διεπιστημονική τομή των επιμέρους ενοτήτων με στόχο την ολοκληρωμένη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- Ανάλυση πολιτικών στόχων με στόχο την προσαρμογή τους για διαφορετικές περιοχές μελέτης
- Κριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης

Διδάσκων: Ε. Δράκου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Ε' Εξάμηνο

Περιφερειακή Ανάπτυξη

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η «Περιφερειακή Ανάπτυξη» θεμελιώνεται πάνω στην ανάγκη των ατόμων αλλά και των ανθρώπινων κοινωνιών για οικονομική και κοινωνική βελτίωση / πρόοδο / αναβάθμιση / αλλαγή με όρους απόλυτους αλλά και σχετικούς.

Πάντως, επειδή η έννοια της βελτίωσης και της προόδου συναρτάται με το «υπαρκτό βέλτιστο», ο όρος ανάπτυξη είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την έννοια του προβλήματος, του αστικού και περιφερειακού προβλήματος, που συνήθως έγκειται στην υστέρηση κάποιων χωρο-κοινωνιών ή κάποιων τμημάτων της κοινωνίας έναντι άλλων.

Η ανάπτυξη με άλλα λόγια είναι ο επιθυμητός δρόμος για την άμβλυνση ή επίλυση ενός οικονομικού-κοινωνικού προβλήματος που θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως κατάσταση ελλιπούς ανάπτυξης ή υποανάπτυξης.

Στα πλαίσια του μαθήματος λοιπόν αναζητώνται, αναλύονται και παρουσιάζονται απαντήσεις σε μια σειρά σχετικών και ουσιαστικών ερωτημάτων, όπως το τί συνιστά αναπτυξιακό και περιφερειακό πρόβλημα για μια κοινωνία χωρικά προσδιορισμένη, το πώς μετριέται αυτό το πρόβλημα, το ποιός είναι ο δρόμος και ποιά τα διαθέσιμα μέσα για την ανάπτυξη, δηλαδή την άρση ή υπέρβαση του προβλήματος, το εάν οι απώτεροι στόχοι της ανάπτυξης έχουν οικουμενικότητα, είναι δηλαδή απαράλλαχτοι για όλες τις κοινωνίες και τους πολιτισμούς κοκ.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού ο εκπαιδευόμενος:

- Κατανοεί το περιεχόμενο των όρων «περιφέρεια», «ανάπτυξη», «περιφερειακή ανάπτυξη» και τη σχέση τους με την έννοια του «περιφερειακού προβλήματος» που συνήθως έγκειται στην υστέρηση κάποιων χωρο-κοινωνιών έναντι άλλων
- Εξοικειώνεται με τις μορφές και τα εργαλεία μέτρησης των «περιφερειακών ανισοτήτων»
- Εφοδιάζεται με γνώσεις για το ιστορικό των θεωριών της περιφερειακής ανάπτυξης (νεο-κλασικές, κεϋνσιανές, ριζοσπαστικές / στρουκτουραλιστικές, ρεύματα αντι-ανάπτυξης, ενδογενούς ανάπτυξης, βιώσιμης ανάπτυξης κλπ) και τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους στον πραγματικό κόσμο
- Αποκτά την ικανότητα να προσδιορίζει την αναπτυξιακή φυσιογνωμία, το επίπεδο και τα προβλήματα ανάπτυξης μιας περιφέρειας, ώστε να αξιοποιεί τα κατάλληλα κάθε φορά μέσα/εργαλεία περιφερειακής πολιτικής για την άμβλυνση των προβλημάτων.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Τα ερωτήματα και τα διλήμματα για την ανάπτυξη, τους ορισμούς, το περιεχόμενο και τους δείκτες της ανάπτυξης, την έννοια της Περιφέρειας και την περιφερειοποίηση του χώρου, τις περιφερειακές ανισότητες και τα εργαλεία μέτρησής τους, ένα σύντομο ιστορικό του διαλόγου για τις θεωρίες Περιφερειακής Ανάπτυξης, τις θεωρίες υπέρ της διάχυσης της ανάπτυξης και τις θεωρίες πόλωσης / ανισορροπίας της ανάπτυξης μέχρι τη 10ετία του '70, το διάλογος για την ανάπτυξη μετά την κρίση και αναδιάρθρωση της βιομηχανίας (ευέλικτη παραγωγή και ευέλικτη εξειδίκευση, σχέση παγκόσμιου-τοπικού, ενδογενής ανάπτυξη και ανάπτυξη εκ των κάτω), και

τη σχέση περιβάλλοντος και ανάπτυξης με κατάληξη τη βιώσιμη ανάπτυξη και τέλος τα περιφερειακά προβλήματα στην Ελλάδα και την Ε.Ε.

Διδάσκουσα: Κ. Σαπουντζάκη, Καθηγήτρια

Πολιτισμική Γεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην κριτική ανάγνωση της σχέσης πολιτισμού και χώρου, όπου πολιτισμός δεν είναι μόνο η λεγόμενη «υψηλή κουλτούρα» αλλά και ο λαϊκός και καθημερινός πολιτισμός, ο τρόπος που ζούμε και συμπεριφερόμαστε, παράγουμε, καταναλώνουμε, και διασκεδάζουμε.

Η έννοια του πολιτισμού αναλύεται με την χρήση διαφορετικών παραδειγμάτων σε διαφορετικά επίπεδα: διεθνές, περιφερειακό, εθνικό, τοπικό. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στον τρόπο ή στους τρόπους με τους οποίους ο πολιτισμός είναι συστατικό ή/και παράγοντας συγκρότησης των ταυτοτήτων, των συμπεριφορών, των κοινωνικών ομάδων, των διαχωρισμών, των τόπων και των τοπίων.

Η έννοια της κατασκευής του χώρου βοηθά στην κατανόηση και στην αξιολόγηση των υλικών και των συμβολικών διαστάσεων των σύγχρονων αλλά και των ιστορικών τοπίων.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι σε θέση:

- Να κατανοήσουν την ύπαρξη και λειτουργία των πολιτισμικών χαρακτηριστικών σε διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα: διεθνές, περιφερειακό, εθνικό, τοπικό.
- Να κατανοήσουν τους μηχανισμούς συγκρότησης πολιτισμικών ταυτοτήτων σε διάφορα πεδία της ανθρώπινης ζωής
- Να κατανοήσουν τις υλικές και συμβολικές διαστάσεις των πολιτισμικών φαινομένων
- Να κατανοήσουν την ιστορικότητα των πολιτισμικών φαινομένων και των αλληλεπιδράσεών τους με την κοινωνία, την οικονομία και την πολιτική.
- Να αναλύουν και να αξιολογούν τα σύγχρονα πολιτισμικά τοπία.
- Να περιγράφουν και να αναλύουν τις υλικές και συμβολικές πτυχές των καθημερινών πολιτισμικών τοπίων.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εξέταση της έννοιας του πολιτισμού και του τρόπου που αυτός εκλαμβάνεται στις διάφορες ιστορικές εποχές, καθώς και από τις διαφορετικές προσεγγίσεις στη γεωγραφία. Περιβαλλοντικός ντετερμινισμός στο παρελθόν και σήμερα. Πολιτισμός, κουλτούρα και γεωγραφία.

Το 'πολιτισμικό τοπίο', το συμβολικό τοπίο και τα τοπία στη τέχνη. Η διάκριση του 'εαυτού' από τον 'άλλο'. Η ετερότητα και η κατασκευή της εθνοτικής και έμφυλης ταυτότητας. Αποικιοκρατία και συγκρότηση του έθνους κράτους. Κριτική στην κατασκευή των ταυτοτήτων και η ανάγκη του ανήκειν.

Μετανάστευση και επιτήρηση του εθνικού χώρου. Δια-εθνικότητα και διασπορά. Πολιτισμικός 'υβριδισμός'. Κουλτούρες παραγωγής, συγκρούσεις και αντιστάσεις.

Εθνότητες, μειονότητες, ρατσισμός και σύγχρονο κράτος. Η κατασκευή σύγχρονων ταυτοτήτων μέσα από τις πρακτικές του κράτους και της αγοράς. Η 'πολιτισμική στροφή' στις κοινωνικές επιστήμες και τη γεωγραφία. Κριτική στις 'πολιτισμικές σπουδές' και η αναγκαιότητα αποδοχής του διαφορετικού.

*Διδάσκοντες: Α. Παπαδόπουλος, Καθηγητής,
Γ. Μαυρομάτης, Επικουρος Καθηγητής,
Ν. Μεταξίδης (μέλος ΕΔΙ.Π.)*

Οικονομική Γεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες και μεθόδους της Οικονομικής Γεωγραφίας. Η ΟΓ έχει ως αντικείμενο τη διερεύνηση της σχέσης των οικονομικών δραστηριοτήτων με το γεωγραφικό χώρο. Διερευνά πώς έχει προκύψει η ειδίκευση συγκεκριμένων περιοχών σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και με ποιους τρόπους οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν το χώρο προς όφελος τους.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες:

- θα έχουν εξοικειωθεί με τις βασικές έννοιες και μεθόδους της Οικονομικής Γεωγραφίας.
- θα έχουν κατανοήσει τη σημασία που διαδραματίζει ο τόπος εγκατάστασης στην επιτυχία/αποτυχία των οικονομικών δραστηριοτήτων.
- θα είναι σε θέση να εντοπίσουν και να ερμηνεύσουν τους εκάστοτε κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν τη χωροθέτηση της βιομηχανίας, των υπηρεσιών και του εμπορίου.
- θα γνωρίζουν με ποιόν τρόπο η εγκατάσταση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων επηρεάζει την αναπτυξιακή τροχιά της ευρύτερης περιοχής και την ευημερία των κατοίκων.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγικά, παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της ΟΓ. Στη συνέχεια, εξετάζονται η θεωρία και πρακτική της χωροθέτησης της βιομηχανίας, των υπηρεσιών και του εμπορίου.

Πιο αναλυτικά, αρχικά σχολιάζονται οι βασικές χωρικές έννοιες που χειρίζεται η ΟΓ και τα σημεία - σταθμοί στη θεωρητική της διαδρομή. Στη συνέχεια, εξετάζονται οι διαχρονικές μεταβολές στη συμβολή των συντελεστών παραγωγής (γη, κεφάλαιο, εργασία), των εισροών παραγωγής (ενέργεια, πρώτες και ενδιάμεσες ύλες) και του αστικού περιβάλλοντος στη χωροθέτηση της βιομηχανίας. Τέλος, η ανάλυση εστιάζει στην αστική γεωγραφία των υπηρεσιών και του εμπορίου.

Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών I

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών του Τμήματος Γεωγραφίας στο αντικείμενο των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών παρέχοντας τόσο θεωρητικές όσο και πρακτικές γνώσεις και δεξιότητες.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγή - Μοντέλα χωρικών και περιγραφικών δεδομένων - Συστατικά μέρη ενός ΣΓΠ - Φύση γεωγραφικών δεδομένων - Πηγές /Εισαγωγή δεδομένων - Ψηφιοποίηση - δημιουργία χωρικών βάσεων δεδομένων - Εισαγωγή στην ανάλυση γεωγραφικών δεδομένων με την Αξιοποίηση των ΣΓΠ - Εισαγωγή στα λογισμικά ΣΓΠ - Εξοικείωση με χρήση εμπορικών και ελεύθερων λογισμικών ΣΓΠ / Βασικές λειτουργίες.

Διδάσκων: Χ. Χαλκιάς, Καθηγητής

Ωκεανογραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Ωκεανογραφίας έχει ως αντικειμενικό στόχο την κατανόηση των φυσικών, χημικών, γεωλογικών και βιολογικών διεργασιών στον παγκόσμιο ωκεανό, τη διαδικασία εξέλιξης του στο χρόνο, τα χαρακτηριστικά του και τη σημασία του στη διαμόρφωση του κλίματος, των βιοτικών παραμέτρων του γήινου οικοσυστήματος κ.α. Παράλληλα, στοχεύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των φοιτητών έτσι ώστε να μπορούν να προσεγγίζουν βασικά ωκεανογραφικά ζητήματα και να επιλέγουν τις μεθόδους και τεχνικές εκείνες που θα τους δώσουν την δυνατότητα της μελέτης θαλασσιών και ωκεάνιων φυσικών συστημάτων καθώς και την ανθρώπινη επίδραση σε αυτά.

Διδάσκοντες: Ι. Παρχαρίδης, Καθηγητής

Ε. Καρόμπαλης, Καθηγητής

Π. Κατσαφάδος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Χωροταξία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Χωροταξίας αποσκοπεί στον προσδιορισμό των διασυνδέσεων που διέπουν την επιστήμη της γεωγραφίας με το χωροταξικό σχεδιασμό και εν συνεχεία στην ανάλυση βασικών θεωριών χωρικού σχεδιασμού και ανάπτυξης. Βασική επιδίωξη, επίσης, είναι η μελέτη μεθοδολογιών και συστημάτων πολιτικής παρέμβασης που διαμορφώνουν χωρικές δυναμικές και πρότυπα δραστηριοτήτων του περιφερειακού χώρου.

Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζονται παραδείγματα χωροταξικών σχεδίων και εφαρμοσμένες πολιτικές χωρικής ανάπτυξης από το Διεθνή, Ευρωπαϊκό και Ελληνικό χώρο, ενώ γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη δομή και τη λειτουργία του ελληνικού συστήματος χωρικού σχεδιασμού.

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, οι φοιτητές/ριες:

- Κατανοούν ένα πλήθος ζητημάτων -χωρικών, κοινωνικών, οικονομικών κ.ά.- τα οποία πραγματεύεται ο χωροταξικός σχεδιασμός.
- Εξοικειώνονται με την παρατήρηση, την κριτική ανάλυση και την απεικόνιση χαρακτηριστικών μίας περιφέρειας (γεωμορφολογικών, οικονομικών, λειτουργικών κ.α.), καθώς επίσης και σημαντικών ροών και συνδέσεων που αναπτύσσονται εντός και εκτός περιφέρειας.
- Μελετούν και σχολιάζουν παραδείγματα υφιστάμενων χωροταξικών σχεδίων, καθώς και άλλων πολιτικών ή αποφάσεων που επηρέασαν/επιηρεάζουν χωρικές δυναμικές, προκειμένου να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν τις επιδιώξεις του χωροταξικού σχεδιασμού.

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις θεωρίας, ομαδικές ασκήσεις κατανόησης και σχολιασμού του περιεχομένου των μαθημάτων και φροντιστήρια για την εκπόνηση φοιτητικής άσκησης.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Τα μαθήματα διαρθρώνονται στις εξής θεματικές ενότητες:

- Η Έννοια του Χωροταξικού Σχεδιασμού και η σχέση του με τη Γεωγραφία.
- Η σχέση μεταξύ Χωροταξικού, φυσικού και οικονομικού σχεδιασμού.
- Θεωρίες χωροταξικού σχεδιασμού.
- Περιφερειοποίηση και διακυβέρνηση.
- Επίπεδα και τύποι Χωροταξικού Σχεδιασμού.
- Χρήσεις γης και διαχείριση χρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο.
- Συστήματα και τεχνικές αποτύπωσης και διαχείρισης χρήσεων γης.
- Το χωροταξικό σχέδιο-πρόγραμμα.
- Το μεταβαλλόμενο πλαίσιο της χωροταξικής πολιτικής σε Ελλάδα και Ευρώπη.
- Ευρωπαϊκά Συστήματα Χωρικού Σχεδιασμού.
- Ενδο-περιφερειακή, Δια-περιφερειακή και Διασυνοριακή χωροταξική πολιτική.
- Βιομηχανική ανασυγκρότηση.
- Χωροθέτηση Υπηρεσιών και Εμπορίου.
- Η διαχείριση της Αγροτικής Γης.
- Οικιστικό Δίκτυο και Περιφερειακή Ανάπτυξη.

- Μεγάλα Έργα Υποδομής και Χωρική Ανάπτυξη.
- Διαχείριση φυσικών πόρων.
- Παραποτάμιες-παράκτιες οικονομίες.
- Παγκοσμιοποίηση-Χωροταξία και οι Νέες Περιφέρειες.
- Χωροταξικός Σχεδιασμός και Ασφάλεια

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

ΣΤ' Εξάμηνο

Συνθετικό Γεωγραφικό Θέμα

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η σύνθεση των επιμέρους γνώσεων των φοιτητών/ριών σε μια περιοχή (π.χ. ιστορικά, οικονομικά, φυσικογεωγραφικά, χαρτογραφικά, αεροφωτογραφικά κ.α δεδομένα) γίνεται σε διαφορετικές κλίμακες για κάθε θεματική ενότητα. Αποτελεί ένα από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του πτυχίου της γεωγραφίας και υλοποιείται σε όλα τα αντίστοιχα τμήματα στην Ευρώπη. Η σύνθεση των γνώσεων από τα επιμέρους μαθήματα θα γίνεται με ασκήσεις γραφείου και πεδίου.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού οι εκπαιδευόμενοι/ες:

- αναπτύσσουν δεξιότητες που αφορούν τις μεθοδολογίες για την γεωμορφολογική χαρτογράφηση (αποτύπωση γεωμορφών) σε περιφερειακή κλίμακα αξιοποιώντας τόσο ψηφιακά χωρικά δεδομένα όσο και εργασία πεδίου,
- αναπτύσσουν δεξιότητες συλλογής πρωτογενών δεδομένων με την χρήση ερωτηματολογίων
- αναπτύσσουν δεξιότητες επεξεργασίας στατιστικών και εμπειρικών δεδομένων
- κατανοούν τις διεργασίες διαμόρφωσης του αναγλύφου,
- κατανοούν την επίδραση των ανθρωπογενών επεμβάσεων στη δράση των φυσικών διεργασιών,
- κατανοούν τις κοινωνικοοικονομικές διαδικασίες που υφίστανται σε διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα
- κατανοούν την διαφορές μεταξύ στατιστικών και πρωτογενών δεδομένων
- αναπτύσσουν δεξιότητες όπως αξιοποίηση Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και τηλεπισκόπησης
- αναλύουν διαφορετικού τύπου δεδομένα προκειμένου να μελετήσουν μια συγκεκριμένη τοπική περιοχή
- συνθέτουν διαφορετικά δεδομένα προκειμένου να καταλήξουν σε μια ολοκληρωμένη γεωγραφική μελέτη μιας συγκεκριμένης τοπικής περιοχής

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το συνθετικό μάθημα (project) δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές/ριες να εφαρμόσουν συνθετικά τις γνώσεις τους από τα άλλα μαθήματα, μέσω μιας άσκησης ευρείας κλίμακας σε συγκεκριμένη περιοχή μελέτης στην οποία μελετάται τόσο το φυσικό περιβάλλον και οι διεργασίες όσο και οι ανθρώπινες δραστηριότητες και παρεμβάσεις. Η ανάλυση γίνεται σε δύο κλίμακες: α) την περιφερειακή και β) την τοπική κλίμακα.

Οι φοιτητές εργάζονται ομαδικά σε ομάδες των 4-5 ατόμων με περιοχή ευθύνης διαστάσεων 2 Χ 2 χλμ., ενώ παράλληλα καλούνται να αξιοποιήσουν τεχνικές Γεωπληροφορικής (ΣΓΠ, Τηλεπισκόπηση, GPS) για τη δημιουργία χωρικής ΒΔ της περιοχής μελέτης.

Ομάδα Διδασκόντων

Γεωμορφολογία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος ο σπουδαστής θα μπορεί να :

- Περιγράφει τις εξωγενείς και ενδογενείς διεργασίες στο γήινο ανάγλυφο και να μπορεί να ερμηνεύσει τη σημασία τους, τη δημιουργία και την ανάπτυξη τους και να διαχωρίζει τους μηχανισμούς που ελέγχουν αυτές τις διεργασίες.
- Να αναλύει πώς οι μεταβολές του κλίματος και του περιβάλλοντος επηρεάζουν την εξέλιξη του γήινου συστήματος και του ανάγλυφου.
- Να αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο οι διαφορετικές κλίμακες χρόνου και χώρου επηρεάζουν τις γεωμορφολογικές διεργασίες.
- Να εξηγεί και να εφαρμόζει γεωμορφολογικές μεθόδους πολλαπλών τεχνικών που χρησιμοποιούνται σήμερα στην έρευνα
- Να κατασκευάζει και να μπορεί να διαβάζει έναν γεωμορφολογικό χάρτη χρησιμοποιώντας σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα εξετάζει θέματα που σχετίζονται με τη γεωμορφολογία, όπως η ιστορία και οι κύριες έννοιες της γεωμορφολογίας. Ανάπτυξη γεωμορφών σε διαφορετικές χωρικές και χρονικές κλίμακες. Ενδογενείς και εξωγενείς διεργασίες, τους μηχανισμούς ελέγχου τους και την αλληλεπίδρασή τους για το σχηματισμό του ανάγλυφου και των γεωμορφών. Αλληλεπίδραση μεταξύ γεωμορφολογικών διαδικασιών και κλίματος.

Ο ρόλος των ανθρώπων στην ανάπτυξη τοπίου. Ασκήσεις πεδίου και εργαστηριακών μεθόδων σχετικών με τη γεωμορφολογία. Μελέτη διαφορετικών γεωμορφολογικών περιβαλλόντων όπως καρστικά, ποτάμια, παράκτια, παγετωνικά, άνυδρα και υπερβολικά άνυδρα, λιμναία, αιολικά, ηφαιστειακά και εξωγήινα (πλανητικά).

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Κλιματική Αλλαγή

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Κλιματικής Αλλαγής αποτελεί ένα εισαγωγικό μάθημα στα πεδία της φυσικής και ανθρωπογενούς κλιματικής μεταβλητότητας. Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να κατανοεί την έννοια της κλιματικής αλλαγής, να αναλύει τα σενάρια και τις δυναμικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα κλιματικά συστήματα και να γνωρίζει τις πολιτικές επαναφοράς.

Η πρακτική εξάσκηση και οι εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος προσφέρουν βασικές γνώσεις σε λογισμικό διαχείρισης κλιματικών δεδομένων και ανάλυσης κλιματικών σεναρίων.

Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να κατανοεί την έννοια της κλιματικής αλλαγής, να αναλύει τα σενάρια και τις δυναμικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα κλιματικά συστήματα και να γνωρίζει τις πολιτικές επαναφοράς. Η πρακτική εξάσκηση και οι εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος προσφέρουν βασικές γνώσεις σε λογισμικό διαχείρισης κλιματικών δεδομένων και ανάλυσης κλιματικών σεναρίων.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι έννοιες της κλιματικής αλλαγής και της κλιματικής μεταβλητότητας

- Ανάλυση του ενεργειακού ισοζυγίου του συστήματος Γης-Ατμόσφαιρας
- Το φυσικό και ενισχυμένο φαινόμενο του θερμοκηπίου
- Σενάρια των εκπομπών των θερμοκηπιακών αερίων και οι επιδράσεις τους στο παγκόσμιο κλιματικό σύστημα
- Ο ρόλος της αλλαγής χρήσης γης στην κλιματική αλλαγή
- Φαινόμενο ENSO και ο ρόλος του στη διαμόρφωση του παγκόσμιου κλιματικού συστήματος
- Διαδικασία πρόγνωσης μελλοντικού καιρού και κλίματος
- Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή
- Το πρωτόκολλο του Κιότο και οι στόχοι της Ελλάδας ως μέλους της ΕΕ

Διδάσκων: Π. Κατσαφάδος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Παράκτια Γεωμορφολογία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Παράκτιας Γεωμορφολογίας αποτελεί μια εισαγωγή σε βασικές έννοιες που αφορούν τον παράκτιο χώρο όπως οι διεργασίες που διαμορφώνουν την παράκτια ζώνη και οι παράκτιες γεωμορφές καθώς και θέματα διαχείρισης των ακτών.

Βασικός στόχος είναι η κατανόηση της έννοιας της παράκτιας ζώνης, των διεργασιών που δρουν κατά μήκος της ακτογραμμής (κυματισμός, παλίρροιες, παράκτια ρεύματα, μεταβολές στάθμης θάλασσας, αιολική δράση) και των παράκτιων γεωμορφών που είναι το βασικό αποτέλεσμα των διεργασιών αυτών. Κατά τη διδασκαλία της Παράκτιας Γεωμορφολογίας είναι απαραίτητος ο συνδυασμός των θεωρητικών παραδόσεων με τις εργαστηριακές ασκήσεις.

Οι εργαστηριακές ασκήσεις βοηθούν στην καλύτερη εξοικείωση με τις έννοιες που διδάσκονται στα θεωρητικά μαθήματα αλλά έχουν και πρακτική σημασία όπως για παράδειγμα την απόκτηση πρακτικών γνώσεων σχετικών με τις παράκτιες διεργασίες και μεθοδολογιών για την παράκτια γεωμορφολογική χαρτογράφηση και την εκτίμηση της επικινδυνότητας των ακτών στους παράκτιους κινδύνους.

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου πραγματοποιείται μια εκπαιδευτική εκδρομή. Σκοπός της άσκησης πεδίου είναι η εξοικείωση με το ύπαιθρο, η αναγνώριση παράκτιων γεωμορφών και η αφομοίωση όσων διδάσκονται στα θεωρητικά μαθήματα.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού ο εκπαιδευόμενος:

- κατανοεί την έννοια της παράκτιας ζώνης,
- αναπτύσσει δεξιότητες που αφορούν τις μεθοδολογίες για την γεωμορφολογική χαρτογράφηση παράκτιων περιβαλλόντων,
- αναπτύσσει δεξιότητες στην κοκκομετρική ανάλυση ιζημάτων,
- εξοικειώνεται με την έννοια της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης
- κατανοεί τους παράκτιους κινδύνους που απειλούν τις παράκτιες περιοχές και αναπτύσσουν δεξιότητες εκτίμησης της επιρρέπειας των παράκτιων περιοχών στους κινδύνους αυτούς.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Παράδοση: Βασικές έννοιες παράκτιων περιβαλλόντων. Παράκτιες διεργασίες, κύματα, ανάκλαση, διάθλαση, σύγκλιση απόκλιση και περίθλαση κυμάτων, παράκτια ρεύματα, παράκτια κυκλοφορία. Στάθμη θάλασσας, μεταβολές κατά το Αν. Πλειστόκαινο και Ολόκαινο, ευστατικά και τοπικά αίτια.

Παράκτιες γεωμορφές θαλάσσιας διάβρωσης, παράκτιοι κρημνοί, γεωμορφές θαλάσσιας απόθεσης, αιγιαλοί, τόμπολο, ακτόλιθοι, berms, ποτάμια δέλτα. Παράκτιες γεωμορφές αιολικής απόθεσης, παράκτιες αμμώδεις θίνες. Χαρακτηριστικά του μικροαναγλύφου των παράκτιων αποθέσεων, beach cusps, αμμορυτίδες. Κοκκομετρική ανάλυση ιζημάτων. Ταξινόμηση των ακτών.

Εργαστήριο: Οι εργαστηριακές ασκήσεις είναι τέσσερις και αφορούν την απεικόνιση των κυματικών χαρακτηριστικών σε διάφορες παράκτιες περιοχές, τη χάραξη παλαιών ακτογραμμών σε χάρτες νησιών του Αιγαίου, τη γεωμορφολογική χαρτογράφηση δελταϊκών περιοχών με τη βοήθεια

αεροφωτογραφιών και τη δειγματοληψία δειγμάτων παράκτιων ιζημάτων και την κοκκομετρική τους ανάλυση.

Διδάσκων: Ε. Καρύμπαλης, Καθηγητής

Βιογεωγραφία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η εισαγωγή στη βιογεωγραφική σκέψη και ιδιαίτερα η κατανόηση της σημασίας της αλληλεπίδρασης των περιβαλλοντικών παραγόντων και της ιστορικής δυναμικής στη διαμόρφωση της κατανομής των διαφορετικών μορφών ζωής στη γη.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγή και ιστορική εξέλιξη, περιβαλλοντικοί παράγοντες και κατανομή των ειδών, περιβαλλοντικοί παράγοντες και κατανομή βιοκοινοτήτων, οι μεταβολές της γήινης επιφάνειας στη γεωλογική κλίμακα του χρόνου, ο ρόλος των παγετώνων, ειδογένεση και εξαφάνιση, μηχανισμοί εξάπλωσης και φραγμοί, πρότυπα κατανομών, βιογεωγραφικές ιστορίες, νησιωτική βιογεωγραφία, ηπειρωτικά πρότυπα, εφαρμογές στην προστασία της φύσης.

Διδάσκων: Διδάσκων: Β. Δέτσης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης

Γεωλογία Τεταρτογενούς

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η Γεωλογία Τεταρτογενούς αποτελεί τον επιστημονικό κλάδο που μελετά τα γεωλογικά δεδομένα της περιόδου του Τεταρτογενούς (2.58 εκατ. χρόνια), με σκοπό την κατανόηση των διεργασιών που διαμόρφωσαν το γεωπεριβάλλον, τις κλιματικές αλλαγές σε γεωγραφική κλίμακα στη διάρκεια της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Ειδικότερα, η αναγνώριση και ερμηνεία αυτών των διεργασιών είναι ουσιώδης για την κατανόηση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών αλλαγών και τη διαμόρφωση προοπτικών πρόβλεψης και προσαρμογής καθώς και την παροχή γνώσης για την μακρόχρονη επιβίωση του ανθρώπου απέναντι στις μελλοντικές περιβαλλοντικές πιέσεις. Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό πως απαιτείται πολυεπιστημονική ερευνητική προσέγγιση για την ερμηνεία των πολύπλευρων παραμέτρων. Η Γεωλογία Τεταρτογενούς "δανείζεται" γνώσεις, εργαλεία και τεχνικές από τις φυσικές επιστήμες (γεωλογία, γεωμορφολογία, παλαιοντολογία, στρωματογραφία, ωκεανογραφία, γεωχημεία κ.α.) και από τις ανθρωπιστικές επιστήμες (αρχαιολογία, ανθρωπολογία κ.α.).

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Εργαλεία Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις βασικές μεθόδους και εργαλεία για την περιβαλλοντική διαχείριση, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της περιβαλλοντικής ποιότητας, σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων (βιομηχανικές εγκαταστάσεις, επιχειρήσεις, ΟΤΑ, φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα).

Περιεχόμενα Μαθήματος

Στο μάθημα περιγράφονται οι βασικές αρχές της περιβαλλοντικής διαχείρισης καθώς και τα κυριότερα εργαλεία της και οι μέθοδοι με τις οποίες διασφαλίζεται η ποιότητα του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο του μαθήματος αναλύεται το θεωρητικό πλαίσιο και παρουσιάζονται πρακτικά παραδείγματα εφαρμογής εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης. Στις μεθόδους και τα εργαλεία τα οποία εξετάζονται περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, και ειδικότερα:

- Το Σύστημα ISO 14000 (Διεθνής περιβαλλοντική πιστοποίηση μονάδων παραγωγής και προϊόντων) και το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS: Environmental Management and Auditing System) της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μονάδες παραγωγής και παροχής υπηρεσιών.
- Το Οικολογικό Σήμα (EcoLabel) της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα προϊόντα.
- Η αξιολόγηση κύκλου ζωής.

Επίσης, αναλύεται η έννοια και το μεθοδολογικό πλαίσιο της Βιομηχανικής Οικολογίας και εξετάζεται η ένταξη των διαφόρων εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν προταθεί και εφαρμόζονται από επιχειρήσεις και Οργανισμούς στο νέο επιστημονικό Παράδειγμα της Βιομηχανικής Οικολογίας

Στη διάρκεια του μαθήματος αναλύεται το πλαίσιο ανάπτυξης και εφαρμογής των προαναφερθέντων εργαλείων, η μεθοδολογία τους, τα πλεονεκτήματα και οι περιορισμοί τους καθώς και η εφαρμογή τους στην Ελλάδα. Έμφαση δίνεται στην ανάλυση της μελέτης συγκεκριμένων περιπτώσεων.

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Διαχείριση Φυσικών Καταστροφών

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση και εμπέδωση των διαδικασιών των φυσικών καταστροφών, των επιπτώσεών τους και των τρόπων αντιμετώπισής τους από τις ανθρώπινες κοινωνίες. Στα πλαίσια του μαθήματος αναπτύσσεται προβληματισμός σε σχέση με ερωτήματα όπως:

- Ποιες είναι οι αιτίες των φυσικών καταστροφών και ποιοι παράγοντες βάζουν σε κίνηση τα αλυσιδωτά καταστροφικά γεγονότα;

-Πώς ο ανθρώπινος παράγοντας επηρεάζει την εκδήλωση καταστροφικών συμβάντων;

-Ποιες είναι οι ενέργειες και τα μέτρα που πρέπει να λάβουν οι ανθρώπινες κοινωνίες για να αποτρέψουν την εκδήλωση καταστροφών, για να μετριάσουν τις επιπτώσεις τους, για να προστατευθούν από αυτές ή ακόμη για να επανέλθουν το συντομότερο στις προ-καταστροφικές συνθήκες;

Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι η απόκτηση από τους φοιτητές των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των κριτηρίων που απαιτούνται για την εκτίμηση του κινδύνου καταστροφής, την εκτίμηση των απωλειών από την εκδήλωση της, την άσκηση κριτικής σε υφιστάμενα σχέδια πρόληψης, ετοιμότητας, αποκατάστασης και ανασυγκρότησης και κυρίως το σχεδιασμό των απαιτούμενων ενεργειών, ρυθμίσεων και της οργάνωσης των αρμόδιων φορέων για την αντιμετώπιση μελλοντικών φυσικών καταστροφών.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές ενότητες: Οι έννοιες της φυσικής καταστροφής, της επικινδυνότητας (hazard) και του κινδύνου (risk), τα φυσικά και ανθρωπογενή αίτια των καταστροφών, οι επιπτώσεις των καταστροφών και οι έννοιες της τρωτότητας (vulnerability) και προσαρμοστικότητας (resilience), Κατασκευαστική, πολεοδομική, κοινωνική και οικονομική τρωτότητα, οι περιοχές του ελληνικού και του Ευρωπαϊκού χώρου που είναι επιρρεπείς σε σεισμούς, κατολισθήσεις, πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές, η τρωτότητα των ελληνικών πόλεων σε καταστροφές από σεισμούς και πλημμύρες, οι πολιτικές αντιμετώπισης των καταστροφών και τα σχέδια πρόληψης, ετοιμότητας, έκτακτης ανάγκης, αποκατάστασης, ανασυγκρότησης και τέλος σχετικά παραδείγματα από την Ελλάδα, την Τουρκία, την Ιταλία, τις ΗΠΑ κ.α.

Διδάσκουσα: Κ. Σαπουντζάκη, Καθηγήτρια

Γεωμορφολογική Χαρτογράφηση

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Αντικειμενικός στόχος του μαθήματος είναι η εφαρμογή γεωμορφολογικών μεθόδων και τεχνικών στην επίλυση και αντιμετώπιση προβλημάτων σε εφαρμοσμένες έρευνες και μελέτες των γεωεπιστημών. Παράλληλα επιδιώκεται η ανάπτυξη των δεξιοτήτων των φοιτητών σε θέματα γεωμορφολογικής χαρτογράφησης, δειγματοληψίας και ανάλυσης ιζημάτων, έτσι ώστε να μπορούν να προσεγγίζουν γεωμορφολογικά προβλήματα και να επιλέγουν τις μεθόδους και τεχνικές εκείνες που θα τους δώσουν την δυνατότητα της μελέτης εξέλιξης του ανάγλυφου και της κατανόησης των φυσικών διεργασιών.

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αποτελεί ένα εισαγωγικό μάθημα στα πεδία της αιολικής και ηλιακής ενέργειας καθώς και άλλων ήπιων μορφών ενέργειας όπως η γεωθερμία, οι υδατοπτώσεις και η βιομάζα.

Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να κατανοεί την αρχή λειτουργίας αιολικών μηχανών και φωτοβολταϊκών (Φ/Β) διατάξεων καθώς και να μπορεί να σχεδιάζει μία κόστους-κέρδους ανάλυση για τα αιολικά πάρκα και τις φωτοβολταϊκές διατάξεις στην Ελλάδα. Επίσης θα ενημερωθεί για τις ακολουθούμενες πολιτικές ανάπτυξης των ήπιων μορφών ενέργειας στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Εισαγωγή στις ήπιες μορφές ενέργειας
- Φυσική ατμοσφαιρικού οριακού στρώματος
- Χαρακτηριστικά και κατατομή του ανέμου
- Επίδραση του εδάφους στην ροή του αέρα
- Αιολική ενέργεια
- Τύποι αιολικών μηχανών
- Χαρακτηριστικά της ηλιακής ενέργειας
- Αρχές λειτουργίας Φ/Β συστημάτων
- Γεωθερμία-Βιομάζα-Υδατοπτώσεις
- Πολιτικές ανάπτυξης των ΑΠΕ

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Οικονομική του Χώρου

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση και ανάλυση των οικονομικών χαρακτηριστικών των χωρικών διαδικασιών, καθώς και του τρόπου λειτουργίας του οικονομικού συστήματος των περιφερειών και των πόλεων. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, το μάθημα αποτελεί ένα συνδυασμό θεωρίας, μεθόδων ανάλυσης, στατιστικών δεδομένων με χωρική αναφορά και εμπειρικής έρευνας. Οι διαλέξεις του μαθήματος καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα θεμάτων στη θεωρητική και εμπειρική έρευνα της Οικονομικής του Χώρου, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε σύγχρονα ζητήματα και προβλήματα.

Στο τέλος του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει να (i) κατανοεί πλήρως το ρόλο του χώρου στην Οικονομική Ανάλυση, (ii) έχει εξοικειωθεί με τις βασικές έννοιες και αρχές της Οικονομικής του Χώρου, (iii) κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το οικονομικό σύστημα των περιφερειών και των πόλεων και να αντιλαμβάνεται τρέχοντα οικονομικά ζητήματα σε περιφερειακό και αστικό επίπεδο.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι βασικές θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι οι εξής: Εισαγωγικές έννοιες στην Οικονομική του Χώρου – Η κατανομή των δραστηριοτήτων στο χώρο – Περιφερειακή εξειδίκευση, διαπεριφερειακό εμπόριο και ανάλυση του εθνικού και του περιφερειακού πολλαπλασιαστή -Περιφερειακή και διαπεριφερειακή ανάλυση της αγοράς εργασίας (μετανάστευση, ανεργία) – Μέθοδοι περιφερειακής ανάλυσης (π.χ. συντελεστής συμμετοχής, συντελεστής ειδίκευσης, υποδείγματα βαρύτητας, ανάλυση απόκλισης-συμμετοχής) – Δημιουργία και ανάπτυξη των πόλεων – Ιεραρχίες και συστήματα πόλεων – Αστική μεγέθυνση – Αστική γαιοπρόσδοος – Μοντέλα και διαχωρισμός χρήσεων γης – Οικονομική ανάλυση αστικών προβλημάτων -Ανάλυση της αστικής και περιφερειακής οικονομικής πολιτικής.

Διδάσκων: Π. Αρτελάρης, Επίκουρος Καθηγητής

Χωροκοινωνικές και Πολιτισμικές Διακρίσεις και Ιεραρχίες

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με έννοιες και θεωρητικές επεξεργασίες που αναπτύσσονται διεθνώς στους τομείς της Κοινωνιολογίας και Γεωγραφίας των Πόλεων και των Αστικών Σπουδών. Γίνεται εμβάθυνση και σύνθεση θεμάτων που έχουν αναπτυχθεί σε πρώτο επίπεδο στα μαθήματα κοινωνικής, αστικής, οικονομικής, πολιτισμικής και πολιτικής γεωγραφίας. Το μάθημα επικεντρώνεται στις χωρο-κοινωνικές διακρίσεις και ιεραρχίες στον αστικό χώρο, τόσο μεταξύ πόλεων όσο και στο εσωτερικό τους. Παρουσιάζονται σχετικά θέματα από παγκόσμιες, Ευρωπαϊκές και Ελληνικές πόλεις και ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μελέτη της Αθήνας και του κέντρου της.

Εφαρμογές Χωροθέτησης

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να αφομοιώσουν καλύτερα τις γνώσεις που απέκτησαν στα πλαίσια της Οικονομικής Γεωγραφίας από εφαρμογές από τον πραγματικό κόσμο των επιχειρήσεων. Στοχεύει να εξοικειώσει τους προχωρημένους φοιτητές/τριες με πραγματικά προβλήματα που πρόκειται να αντιμετωπίσουν στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Επίσης, αποτελεί προνομιακό πεδίο σύνθεσης και εφαρμογής γνώσεων, μεθόδων και πρακτικών τόσο από την ΟΓ όσο και από άλλα μαθήματα ανθρωπογεωγραφίας που έχουν ήδη διδαχτεί οι φοιτητές/τριες που το παρακολουθούν.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα αναπτύσσεται παράλληλα με διαλέξεις και εργαστήρια. Στο εισαγωγικό μάθημα παρουσιάζεται διεξοδικά το θέμα και ο τρόπος προσέγγισης της εργασίας. Η εκπόνηση της εργασίας πραγματοποιείται

βήμα - βήμα με τη στενή συνεργασία και καθοδήγηση της διδακτικής ομάδας. Κάθε μάθημα ξεκινά με διάλεξη των διδασκόντων και συνεχίζεται με εργαστήριο που παρακολουθεί και υποστηρίζει την εξέλιξη της εργασίας.

Η εργασία στηρίζεται σε πραγματικά δεδομένα από τον κόσμο των επιχειρήσεων και μπορεί να διαφέρει σημαντικά από έτος σ' έτος ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στην επικαιρότητα και να ικανοποιεί τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών. Ενδεικτικά, κατά το ακ. έτος 2019-20, οπότε το θέμα της Εργασίας ήταν "Ανάπτυξη των δικτύων των μεγάλων αλυσίδων σούπερ μάρκετ στο σύνολο της Ελλάδας και ανά γεωγραφικό διαμέρισμα", οι διαλέξεις εστίασαν στην εξέλιξη του λιανικού εμπορίου τροφίμων, στις σύγχρονες στρατηγικές ανάπτυξης των δικτύων τους που εφαρμόζουν οι μεγάλες αλυσίδες στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, καθώς και σε ποσοτικές μεθόδους και τεχνικές ανάλυσης χωρικών δεδομένων. Επίσης, στελέχη μεγάλης αλυσίδας που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα παρουσίασαν την εμπειρία τους και παρευρέθησαν στην παρουσίαση των τελικών εργασιών.

*Διδάσκοντες: Σ. Σκορδίλη, Καθηγήτρια
Π. Αρτελάρης, Επίκουρος Καθηγητής*

Γεωγραφίες της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η χρησιμοποίηση των μεθοδολογικών και θεωρητικών εργαλείων της ανθρώπινης γεωγραφίας που έλαβαν οι φοιτητές στο πλαίσιο των σπουδών τους προκειμένου να προσεγγίσουν τα πολυσύνθετα ζητήματα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρώπη αλλά και στον Τρίτο Κόσμο. Επιπρόσθετα, προσεγγίζονται οι παράγοντες που οδηγούν στην φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο. Αντίστοιχα, παρουσιάζονται οι επιπτώσεις των ζητημάτων αυτών για την συνοχή, τις κοινωνικές συγκρούσεις και την εξέλιξη των σύγχρονων κοινωνιών. Ειδικότερα, το παρόν μάθημα προσφέρει μια πολύπλευρη θεώρηση των κοινωνικών διαχωρισμών και των ανισοτήτων, όπως αυτές εκδηλώνονται στο χώρο, και προτρέπει στην ολοκληρωμένη θέαση των κοινωνικοοικονομικών και γεωγραφικών φαινομένων με τη χρήση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τις αναπτυγμένες και τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι σε θέση:

- Να κατανοήσουν τις διαφορετικές πτυχές των ανισοτήτων, των διαχωρισμών, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα και την χωρικότητα αυτών των φαινομένων.
- Να κατανοήσουν το κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο αυτών των φαινομένων με τη χρήση παραδειγμάτων.
- Να αναλύουν και ερμηνεύουν τα φαινόμενα αυτά με τη χρήση διαφορετικών δεδομένων και επιστημονικών πηγών.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Παρουσίαση των βασικών εννοιών: κοινωνικές ανισότητες, κοινωνικές διακρίσεις, κοινωνικός αποκλεισμός, φτώχεια, περιθωριοποίηση, περιφερειακές ανισότητες. Ζητήματα μέτρησης και οριοθέτησης των βασικών εννοιών. Ταξική θεώρηση, κοινωνικές διακρίσεις και η επικαιρότητα των ταξικών ανισοτήτων. Πρόσφατες συζητήσεις για τη φυλή και τον ρατσισμό. Η διάσταση του κοινωνικού φύλου. Εθνοτικοί διαχωρισμοί, θρησκευτικές διακρίσεις και μειονότητες.

Κοινωνικό κράτος και πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Περιφερειακότητα και περιθωριοποίηση στην Ευρώπη. Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στον Τρίτο Κόσμο (Αφρική, Ασία, Λατινική Αμερική). Ανάλυση παραδειγμάτων κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρώπη. Παρουσίαση περιπτώσεων καλών πρακτικών για την κοινωνική ένταξη στην Ευρώπη και αλλού.

Οικονομική κρίση και διάρρηξη των κοινωνικών δεσμών: παραδείγματα από τη Νότια Ευρώπη και την Λατινική Αμερική. Προσπάθειες ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής μέσω της κοινωνικής αλληλεγγύης και της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας. Ο ρόλος των ΜΚΟ και των κοινωνικών κινημάτων σήμερα.

Διδάσκων: Α. Παπαδόπουλος, Καθηγητής

Οικονομία και Πολιτική του Πληθυσμού

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Ο δημογραφικός παράγοντας αποκτά σταδιακά έναν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στη μελέτη κοινωνικών, οικονομικών ακόμα και πολιτικών θεμάτων. Το μάθημα καλύπτει μια ευρεία θεματολογία που άπτεται τόσο της οικονομικής όσο και της πολιτικής δημογραφίας και επιχειρεί να αναδείξει τον κομβικό ρόλο των πληθυσμιακών αλλαγών στις σύγχρονες εξελίξεις. Μελετώνται οι πολύπλοκες σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ πληθυσμιακών μεταβολών και οικονομικής ανάπτυξης, εξετάζεται η επίδραση της πληθυσμιακής αύξησης στο περιβάλλον, αναλύονται οι αιτίες και οι πολιτικές συνέπειες των πληθυσμιακών εξελίξεων και μελετώνται οι επιπτώσεις της επέμβασης του κράτους στον τομέα του πληθυσμού.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού:

- Ο εκπαιδευόμενος εμβαθύνει τις γνώσεις του γύρω από τις πληθυσμιακές εξελίξεις και μεταβολές
- Κατανοεί τις αιτίες και συνέπειες των πληθυσμιακών μεταβολών.
- Απώτερος σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση των απαιτούμενων γνώσεων για πολύπλοκες σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ πληθυσμιακών μεταβολών και οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα αποτελείται από τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Δημογραφικές Προοπτικές
- Οικονομία και Πληθυσμός
- Πληθυσμός και Περιβάλλον
- Δημογραφία και Κοινωνία
- Δημογραφία και Συγκρούσεις
- Πληθυσμιακές Πολιτικές

Διδάσκουσα: Α. Τραγάκη, Καθηγήτρια

Διεθνής Μετανάστευση

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές και φοιτήτριες στον κλάδο της γεωγραφίας/ κοινωνικών επιστημών που ονομάζεται «σπουδές μετανάστευσης» (migration studies) και αφορά στην εξέταση και διερεύνηση των φαινομένων που συνάδουν με τη γεωγραφική κινητικότητα των διαφόρων ανθρώπινων ομάδων και ατόμων. Το μάθημα διερευνά πολλές διαφορετικές πτυχές του φαινομένου και αποτελεί μια μορφή εισαγωγής στην εθελοντική ή μη εθελοντική κινητικότητα τόσο από το Νότο προς το Βορρά αλλά και από το Βορρά προς το Νότο (αλλά και από το Βορρά προς Βορρά και από το Νότο προς Νότο). Γενικά, ο κόσμος στον οποίο ζούμε φαίνεται να βρίσκεται σε κίνηση.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι πραγματικότητες της διεθνούς μετανάστευσης ιδωμένες υπό το πρίσμα της Ελλάδας. Μετανάστευση στην εποχή της παγκοσμιοποίησης (αλλά και της κρίσης) ή η Ελλάδα στην εποχή των παγκοσμιοποιημένων ροών. Μεταναστευτικές κατευθύνσεις και εθελοντική και μη εθελοντική μετανάστευση. Θεωρίες μετανάστευσης, μοντέλα και προκλήσεις. Μετανάστευση και ανάπτυξη 1. Μετανάστευση και ανάπτυξη 2 (η αποδημία των Ελλήνων).

Διαχείριση της μετανάστευσης (νόμιμη- μη νόμιμη) και μοντέλα επιλογής. Το μεταναστευτικό σύστημα της ΕΕ: ενδό-ευρωπαϊκή και μετανάστευση από τρίτες χώρες. Η έννοια της ένταξης, μοντέλα ένταξης. Κερδίζοντας και χάνοντας την υπηκοότητα: το παράδειγμα της Ελλάδας και η αποδημία των 'ενταγμένων' μεταναστών. Πόλεις, γειτονίες και μετανάστευση: Ταυτότητες και συγκρούσεις/ συνυπάρξεις. Από τη μετανάστευση στη μετακίνηση: Δημογραφία, προκλήσεις και προοπτικές.

Διδάσκων: Γ. Μαυρομμάτης, Επίκουρος Καθηγητής

Οικονομική Ιστορία ενός Παγκοσμιοποιημένου Χώρου

Αντικειμενικός στόχος/ Μαθησιακά αποτελέσματα

Ο στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει διαφορετικές πτυχές της παρελθούσας παγκόσμιας οικονομίας σε μια μακρόχρονη προοπτική και να βοηθήσει τους φοιτητές να αναπτύξουν γνώση για την παγκόσμια οικονομία, να κατανοούν τα στοιχεία που συμβάλλουν στην ανάπτυξη ή στην οπισθοδρόμηση των οικονομιών, να καλλιεργήσουν μια κριτική γνώση και προσέγγιση των κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών σε μια ιστορική προοπτική.

Μετά το πέρας των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν μάθει πώς να εξετάζουν διαφορετικές πτυχές της παγκόσμιας οικονομικής αλλαγής μέσα από μια συγκριτική οπτική, θα έχουν εξοικειωθεί με διαφορετικά στοιχεία οικονομικής ανάπτυξης ή κρίσης, θα έχουν αποκτήσει κριτική ματιά στη φύση των οικονομικών (συν)αλλαγών σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Περιεχόμενα μαθήματος

Το μάθημα αναλύει τον οικονομικό και κοινωνικό χώρο της Ευρώπης σε ένα διάλογο με άλλες γεωγραφικές περιοχές (ΗΠΑ, Αφρική, Ασία, κλπ.). Εξετάζει θέματα που σχετίζονται με την παγκόσμια οικονομία σε μια μακροχρόνια προοπτική κατά τη θεώρηση του Μπρωντέλ (εκβιομηχάνιση, αποικιοκρατία και ιμπεριαλιστική επέκταση, οικονομίες αγοράς και κρατικού παρεμβατισμού, κοινωνικό κράτος, οικονομίες σε φιλελεύθερα και ολοκληρωτικά καθεστώτα, μεταναστεύσεις, πόλεμος και οικονομίες, κλπ.). Εστιάζει στην έννοια της παγκοσμιοποίησης και αναλύει τις διαδικασίες μέσω της οποίας ο οικονομικός χώρος βιώνει την ανάπτυξη ή την οπισθοδρόμηση. Αναλύονται οι χωρικές ανισότητες που δημιουργούνται μέσα στον οικονομικό και κοινωνικό χώρο στο μακρόχρονο.

Διδάσκων: Γ. Κρητικός, Καθηγητής

Ιστορική Γεωγραφία των Αρχαίων και Νεότερων Χρόνων

Αντικειμενικός στόχος/ Μαθησιακά αποτελέσματα

Ο στόχος του μαθήματος είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να αναπτύξουν τη γνώση παρελθόντων πολιτισμών εστιάζοντας τόσο στον ελληνικό και ευρωπαϊκό χώρο όσο και στην Ανατολική λεκάνη της Μεσογείου, να τους οδηγήσει στο να κατανοήσουν στοιχεία χωρικών ανισοτήτων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη ή στην παρακμή αυτών των πολιτισμών, καθώς και να αναπτύξουν μια κριτική προσέγγιση και να κατανοήσουν τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές αλλαγές σε μια ιστορική προοπτική.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν μάθει πώς να εξετάζουν διαφορετικές πτυχές των πολιτισμών, θα έχουν εξοικειωθεί με διαφορετικούς μηχανισμούς και δομές εξουσίας αλλά και διαχείρισης του χώρου στον ιστορικό χωροχρόνο, θα έχουν μάθει πώς να ερμηνεύουν διαφορετικά σύμβολα και στοιχεία εξουσίας στο ιστορικό παρελθόν διαφορετικών τόπων.

Περιεχόμενα μαθήματος

Το μάθημα αναλύει την εξέλιξη του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτιστικού χώρου μέσα από ένα ταξίδι που ξεκινά από την αρχαιότητα διατρέχει το Βυζάντιο, την Οθωμανική περίοδο και καταλήγει στο 19^ο αιώνα με τη δημιουργία του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Κάποια θέματα που εξετάζει είναι η γεωγραφική γνώση και η χαρτογραφία, ιερά τοπία και θρησκευτικούς χώρους, την εξέλιξη της γραφής και τα δίκτυα επικοινωνιών, τη δημιουργία και την εξέλιξη της πόλης, εμπορικές σχέσεις και λιμάνια, οχυρώσεις και κάστρα, πολιτικές και κοινωνικές δομές, τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά, αλλαγές στον τόπο και το χώρο κατά τη μετάβαση από τις αυτοκρατορίες στα κράτη.

Διδάσκων: Γ. Κρητικός, Καθηγητής

Γεωγραφία Παγκοσμιοποιημένων Παραγωγικών Δικτύων

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα επιχειρεί να αναδείξει τον κεντρικό ρόλο της ΟΓ στη συζήτηση για την παγκοσμιοποίηση. Αποτελεί συνέχεια και συμπλήρωση του εισαγωγικού μαθήματος της Οικονομικής Γεωγραφίας.

Το μάθημα της ΟΓ ασχολείται κυρίως με τη θεωρία και πρακτική της χωροθέτησης της μεμονωμένη, κυρίως μεταποιητικής, επιχείρησης. Η Γεωγραφία Παγκοσμιοποιημένων Παραγωγικών Δικτύων εξετάζει θέματα που αποτελούν τις σύγχρονες προτεραιότητες της ΟΓ: τη γεωγραφία των διεθνών των εμπορικών και επενδυτικών ροών και τους μετασχηματισμούς στη χωρική οργάνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Με όχημα την ταυτόχρονη παραγωγική λειτουργία σε πολλούς τόπους η Διεθνική Εταιρία δημιουργεί σφικτοπλεγμένα δίκτυα, που συνενώνουν τις τύχες των ανθρώπων και περιοχών σε ευρύ γεωγραφικό ορίζοντα. Τα δίκτυα αυτά αφορούν τη μεταποιητική παραγωγή αλλά και τις υπηρεσίες και το εμπόριο.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες:

- θα είναι σε θέση να γνωρίζουν με ποιους τρόπους έχουν επιλέξει να οργανώσουν τις διεθνείς τους δραστηριότητες οι μεγάλες εταιρίες στη διάρκεια των τελευταίων 150 χρόνων
- θα έχουν κατανοήσει τις νέες ευκαιρίες που προσφέρουν οι τεχνολογικές εξελίξεις αλλά και οι παράλληλες διευθετήσεις στο διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο, για τη σύγχρονη διεθνή εδραίωση των μεγάλων εταιριών στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας
- θα είναι σε θέση να εντοπίσουν και να ερμηνεύσουν τους εκάστοτε κρίσιμους παράγοντες που διευκολύνουν ή εμποδίζουν την οργάνωση των δραστηριοτήτων των μεγάλων εταιριών στο πλαίσιο παγκοσμιοποιημένων παραγωγικών δικτύων.
- θα γνωρίζουν με ποιο τρόπο οι μεγάλες εταιρίες επιλέγουν να εντάξουν γεωγραφικές περιοχές και μικρότερες εταιρίες στα παραγωγικά τους δίκτυα.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγικά, εξετάζονται οι μακροχρόνιες μεταβολές στους «καταλύτες» της διεθνοποιημένης οικονομίας: τις μεταφορές, τις επικοινωνίες και το ρυθμιστικό πλαίσιο των διεθνών εμπορικών και επενδυτικών ροών. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η Γεωγραφία των δραστηριοτήτων των μεταποιητικών επιχειρήσεων στα πλαίσια του Παλιού και του Νέου Διεθνή Καταμερισμού της Εργασίας. Τέλος, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις τρέχουσες εξελίξεις στη διεθνή οργάνωση των δραστηριοτήτων επιλεγμένων Διεθνικών Εταιριών που οργανώνουν και συντονίζουν μακροσκελή παραγωγικά δίκτυα.

Διδάσκουσα: Σ. Σκορδίλη, Καθηγήτρια

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος, είναι η εξειδίκευση και εμβάθυνση στις αρχές, τα κριτήρια και τα προγράμματα Βιώσιμης Ανάπτυξης Πόλεων και Αστικών Περιοχών.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/η στα πλαίσια του μαθήματος:

- εξοικειώνεται με κριτήρια, εργαλεία και μεθόδους διάγνωσης αναπτυξιακών προβλημάτων σε αστικές περιοχές και πόλεις από τη σκοπιά της βιώσιμης ανάπτυξης.
- εξασκείται στην ερμηνεία και ανάλυση των παραπάνω προβλημάτων (περιβαλλοντικών, κοινωνικών, οικονομικών, θεσμικών) σύμφωνα με τις αρχές και τα κριτήρια της βιώσιμης ανάπτυξης
- αναγνωρίζει καλές και κακές πρακτικές στα προγράμματα αστικής ανάπτυξης υπό το πρίσμα της διατήρησης του φυσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου, της ενδογενεακής και διαγενεακής ισότητας, της εξάλειψης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης, της προστασίας των βασικών ανθρώπινων δικαιωμάτων, της ικανοποίησης των βασικών αναγκών, της διασφάλισης ανοικτού, ευρύτατα συμμετοχικού συστήματος διακυβέρνησης κλπ
- είναι σε θέση να αξιοποιεί παλιά και νέα καινοτόμα εργαλεία και διαδικασίες για τη διόρθωση των προβλημάτων αυτών και την προώθηση του στόχου της αστικής βιώσιμης ανάπτυξης.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές ενότητες: Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης γενικά και οι αντιφάσεις της, οι οικονομικές, κοινωνικές, πολιτισμικές, περιβαλλοντικές, πολιτικές διαστάσεις της Βιώσιμης Ανάπτυξης, η έννοια του οικολογικού ίχνους, η Διάσκεψη του Ρίο και του Γιοχάνεσμπουργκ, η Ατζέντα 21, παρακολούθηση και δείκτες μέτρησης της προόδου προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Προγραμματισμός / Σχεδιασμός για την Αστική Βιώσιμη Ανάπτυξη (ζητήματα ισότιμης πρόσβασης στα περιβαλλοντικά αγαθά, συμπαγούς

πόλης και αντιμετώπισης της αστικής διάχυσης, βιώσιμων καταναλωτικών προτύπων, αστικής ρύπανσης, ασφάλειας, βιώσιμης κινητικότητας, εξοικονόμησης ενέργειας, ανακύκλωσης υλικών, προστασίας πολιτικών δικαιωμάτων και συμμετοχής στη λήψη των αποφάσεων).

Τα εργαλεία της περιβαλλοντικής προστασίας, η κοινωνική συμμετοχή, η διακυβέρνηση και ο ενδογενής χαρακτήρας της Αστικής Βιώσιμης Ανάπτυξης σε αντιδιαστολή με τον «εκ των άνω» σχεδιασμό της, εθνικές και Ευρωπαϊκές πολιτικές Αστικής Βιώσιμης Ανάπτυξης, επιτυχημένα παραδείγματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης από επιλεγμένες ευρωπαϊκές χώρες (Ολλανδία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ελλάδα).

Διδάσκουσα: Κ. Σαπουντζάκη, Καθηγήτρια

Ασφαλείς Πόλεις

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα εξετάζει τη σχέση της πόλης με την ασφάλεια τόσο ως εξατομικευμένης όσο και ως συλλογικής συνθήκης, υπό το πρίσμα ενός πολυδιάστατου και πολύ-επίπεδου συνδυασμού παραμέτρων φυσικού, δομικού, λειτουργικού αλλά και επιχειρησιακού χαρακτήρα. Κάτω από διαφορετικές συνθήκες οι φοιτητές/ριες καλούνται να προσεγγίσουν την αντίληψη της ασφάλειας στις αστικές περιοχές αναφορικά με τη δομική-λειτουργική επάρκεια του οδικού δικτύου, κτηρίων και υποδομών, το χρόνο και τις δυνατότητες πρόσβασης προσωπικού και οχημάτων έκτακτης ανάγκης, τις δυνατότητες ρύθμισης της κυκλοφορίας, τις δυνατότητες διαφυγής σε περίπτωση κινδύνου (σεισμικού, τεχνολογικού ή άλλου), τη διαμόρφωση προδιαγραφών και κατάλληλης σήμανσης, ή ακόμα και το βαθμό επίγνωσης της διακινδύνευσης όπως αυτός εκφράζεται από κώδικες συμπεριφοράς πληθυσμού και φορέων της πόλης.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Η έννοια της ασφάλειας.
- Αστική ανάπτυξη, Τρωτότητα και Προσαρμοστικότητα.
- Σχεδιασμός προστασίας, πρόληψης και μετριασμού κινδύνων.
- Οι σύγχρονες εκδοχές Σχεδιασμού Ασφαλείας.
- Σχεδιασμός επανάκαμψης, αποκατάστασης και ανασυγκρότησης.
- Ανάπτυξη ενιαίων συστημάτων συνεχούς παρακολούθησης και λήψης αποφάσεων για τη μείωση της τρωτότητας και την αύξηση της ασφάλειας.
- Η Τρέχουσα Δυναμική και τα εμπόδια στην πολιτική ασφαλείας των πόλεων. Η λογική της ασφάλειας στις Ελληνικές πόλεις.
- Η Γεωγραφική – Πολεοδομική Διάσταση.
- Η Χρονική – επιχειρησιακή διάσταση.
- Τα διοικητικά – επιχειρησιακά δεδομένα της πόλης και η ασφάλεια.
- Η εισαγωγή του στοιχείου της ασφάλειας: εμπειρία και μέθοδοι.

Διδάσκων: Π-Μ. Δελλαδέτσιμας, Καθηγητής

Αστικός - Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση του περιεχομένου, των επιδιώξεων και της σημασίας του σχεδιασμού / προγραμματισμού ως ένα μίγμα πολιτικής και επιστημονικής διαδικασίας. Στους επί μέρους στόχους συμπεριλαμβάνονται: (α) η παρουσίαση του ιστορικού της θεωρίας του αστικού σχεδιασμού από το 1945 μέχρι σήμερα και η αιτιολόγηση των διαφόρων φάσεων του σχεδιασμού και των αλλαγών που συνέβησαν στα θεωρητικά ρεύματα με βάση τις εκάστοτε ιστορικο-πολιτικές συγκυρίες και τις κυρίαρχες τάσεις στη φιλοσοφία και την επιστημολογία, (β) η ανάδειξη της στενής σχέσης μεταξύ ανάπτυξης και σχεδιασμού του χώρου, (γ) η εμπειρική επαφή των φοιτητών με παραδείγματα χωρικών παρεμβάσεων και σχεδίων, επιτυχημένων αλλά και αποτυχημένων, και η από μέρους τους κατανόηση και ερμηνεία των συγκρούσεων και των αδιεξόδων ή δυνατοτήτων επίτευξης συναινέσεων και τέλος (δ) ο εφοδιασμός των φοιτητών με τις γνώσεις αλλά και το πολιτικό κριτήριο για να μπορούν να απασχοληθούν ως προγραμματιστές ή διαπραγματευτές στη λήψη αποφάσεων σχεδιασμού του χώρου.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές ενότητες: Το ιστορικό του αστικού σχεδιασμού / προγραμματισμού από το 1945 μέχρι σήμερα, το ιστορικό ανάπτυξης των Στρατηγικών και των Τοπικών Σχεδίων και προγραμμάτων, τη συστημική θεωρία και τη θεωρία της ορθολογικής διαδικασίας του σχεδιασμού, το σχεδιασμό ως πολιτική διαδικασία, το ζήτημα δημοκρατικότητας του σχεδιασμού του χώρου και την αμφισβήτηση του ορθολογικού μοντέλου, τις θεωρίες εφαρμογής και καθεστώτων ρύθμισης, το ρεύμα του συνεργατικού σχεδιασμού.

Την Τοπική Διακυβέρνηση και τη σχέση της με τον σχεδιασμό, τα ζητήματα σχέσεων μεταξύ του Σχεδιασμού του χώρου και της βιώσιμης ανάπτυξης, τους μηχανισμούς χρηματοδότησης και εφαρμογής στρατηγικών και τοπικών προγραμμάτων, τη δικτύωση πόλεων και περιφερειών με αντικείμενο το χωρικό σχεδιασμό, σχέδια και πολιτικές αστικών αναπλάσεων, πολεοδομικά σχέδια εστιασμένα σε ειδικά κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα (π.χ. προγράμματα και σχέδια για την ανασυγκρότηση υποβαθμισμένων βιομηχανικών περιοχών) και τέλος παραδείγματα σχεδιασμού μητροπολιτικών περιοχών και παρεμβάσεων σε αστικές γειτονιές από τον ελληνικό και τον άλλο ευρωπαϊκό χώρο (με έμφαση στην Αθήνα).

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών II

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στο μάθημα αυτό γίνεται εμβάθυνση στον αντικείμενο των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών. Ο βασικός στόχος είναι παροχή γνώσεων που σχετίζονται με την αναλυτική λειτουργικότητα των ΣΓΠ και την ολοκλήρωση των σχετικών τεχνικών δεξιοτήτων μέσα από σειρά εργαστηριακών ασκήσεων.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να σχεδιάσουν ένα έργο ΣΓΠ τόσο θεωρητικά όσο και σε επίπεδο εφαρμογής.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Αρχιτεκτονικές ΣΓΠ. Επεξεργασία Γεωγραφικών δεδομένων - Αναλυτικές λειτουργίες ΣΓΠ. Χωρική ανάλυση και ΣΓΠ. Εισαγωγή στη θεωρία των γράφων και στοιχεία τοπολογίας. Απόδοση των γεωγραφικών δεδομένων και των αποτελεσμάτων της ανάλυσης.

Εφαρμογές των ΣΓΠ (κτηματολόγιο, γεωεπιστήμες, τοπική αυτοδιοίκηση, περιβάλλον, κλπ). Παραμετροποίηση λογισμικού ΣΓΠ. Σύγχρονες τάσεις στα ΣΓΠ. Επισκόπηση λογισμικών ΣΓΠ. ΣΓΠ και συναφείς τεχνολογίες (τηλεπισκόπηση, GPS κλπ). Σειρά εργαστηριακών ασκήσεων - εκμάθηση λογισμικού. Επισκέψεις σε φορείς ανάπτυξης εφαρμογών ΣΓΠ.

Διδάσκων: Χ. Χαλκιάς, Καθηγητής

Ανάπτυξη Εφαρμογών Γεωπληροφορικής

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές στην ανάπτυξη εφαρμογών ηλεκτρονικών υπολογιστών (ανάπτυξη λογισμικού) με τομέα εφαρμογής τη χωρική ανάλυση και τη γεωπληροφορική και να εμβαθύνει τις γνώσεις τους στον στατιστικό προγραμματισμό. Παράλληλα ενημερώνει τους φοιτητές για τις δυνατότητες οπτικοποίησης χωρικών δεδομένων με τη συγγραφή κώδικα. Οι τεχνικές γνώσεις που αποκτά ο φοιτητής αφορούν την ανάπτυξη λογισμικού στη γλώσσα προγραμματισμού R για την υλοποίηση αλγορίθμων Στατιστικής, Χωρικής Ανάλυσης και διαχείριση δεδομένων με αρχές Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών. Αυτό γίνεται ώστε να επιλύονται εργασίες που δεν παρέχονται απαραίτητα σε αντίστοιχα εμπορικά λογισμικά.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Οι αρχές σχεδίασης λογισμικού
- Η σημασία στη φιλικότητα ενός λογισμικού για το χρήστη του
- Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- Εισαγωγή στην Γλώσσα Στατιστικού Προγραμματισμού R
- Μεταβλητές, τύποι δεδομένων και πίνακες
- Εντολές υπόθεσης, επανάληψης και ρουτίνες
- Συναρτήσεις

- Οπτικοποίηση χωρικών δεδομένων με τη βιβλιοθήκη rgdal
- Οπτικοποίηση δεδομένων με τη βιβλιοθήκη ggplot

Σύγχρονες Τεχνολογίες Εντοπισμού/ Παρακολούθησης

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων σχετικά με τα συστήματα εντοπισμού και πλοήγησης, τα όργανα που χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό καθώς και εφαρμογές με έμφαση τις φυσικές καταστροφές. Τεχνικά θέματα πλοήγησης και εφαρμογές.

Βασικός στόχος είναι η θεωρητική κατάρτιση των φοιτητών σχετικά με τα συστήματα εντοπισμού θέσης και πλοήγησης με αναφορές από εφαρμογές στον Ελλαδικό χώρο.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Γεωδαιτικές Διαστημικές Τεχνικές - Δορυφορικό Σύστημα GPS - Παρατηρήσεις στο Σύστημα GPS - Τεχνικές Επεξεργασίας Γεωδαιτικών Μετρήσεων GPS - Συστήματα Αναφοράς - Γεωδαιτικά Δίκτυα- EPOS και HEPOS - Περιγραφή GLONASS και GALLILEO - Εφαρμογές στον Ελληνικό Χώρο - Χαρτογράφηση με την χρήση δεκτών GPS-Σύγχρονες Τάσεις.

Διδάσκων: Ι. Παρχαρίδης, Καθηγητής

Ειδικά Θέματα Χωρικής Ανάλυσης

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε έννοιες της ανθρώπινης χωρικής συμπεριφοράς. Για το σκοπό αυτό το μάθημα εξετάζει δύο θεωρίες της επιστήμης της γεωγραφίας που μπορούν να εφαρμοστούν σε πραγματικά δεδομένα με μεθόδους χωρικής ανάλυσης. Η πρώτη αφορά τα Μοντέλα Χωρικής Αλληλεπίδρασης (Spatial Interaction Models) και η δεύτερη τη Χωρική Νόηση (Spatial Cognition). Παραδείγματα δίδονται κυρίως για την πρώτη, η οποία έχει πάρα πολλές εφαρμογές στην εσωτερική μετανάστευση, το εμπόριο και την μετακίνηση από/προς το χώρο κατοικίας στο χώρο εργασίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Μοντέλα Βαρύτητας στη Γεωγραφία
- Μοντέλα Χωρικής Αλληλεπίδρασης (ΜΧΑ)
- ΜΧΑ στο λιανεμπόριο
- Γενικευμένα Γραμμικά Μοντέλα: το Μοντέλο Poisson
- Mapping and Poisson Models for flow data

- Γεωγραφικά Σταθμισμένη Παλινδρόμηση
- Εσωτερική Μετανάστευση και οι παράγοντες που την επηρεάζουν

Εφαρμοσμένα Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στο μάθημα αυτό το οποίο αποτελεί συνέχεια των μαθημάτων Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (I και II) γίνεται εμβάθυνση στις τεχνικές χωρικής ανάλυσης και τις εφαρμογές των ΣΓΠ. Βασικός στόχος είναι η παροχή γνώσεων που σχετίζονται με τα εφαρμοσμένα ΣΓΠ μέσα από την υλοποίηση κατάλληλα σχεδιασμένων ενδεικτικών εφαρμογών. Έτσι με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι σπουδαστές - αξιοποιώντας και εμπλουτίζοντας τις θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις τους - θα είναι σε θέση να υλοποιούν διάφορες εφαρμογές ΣΓΠ και χωρικής ανάλυσης.

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Διδακτική της Γεωγραφίας

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με τρόπο αλληλεπιδραστικό τρόπο (δράσεις από το διδάσκοντα και τους φοιτητές) επιδιώκεται οι φοιτητές να σχηματίσουν μια εικόνα σχετικά με την επιστημονική και στοχοθετημένη διδασκαλία της Γεωγραφίας και των προκλήσεων που εμπεριέχει και να αποκτήσουν μια βιωματική εμπειρία διδασκαλίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Το μάθημα προσεγγίζεται με αλληλεπιδραστικό τρόπο που περιλαμβάνει δράσεις από το διδάσκοντα και τους φοιτητές.

Συγκεκριμένα: Ο διδάσκων εισηγείται και συζητά θέματα όπως:

- Σύγχρονες θεωρίες για τη διδασκαλία και την μάθηση
- Οι δεξιότητες του 21ου αιώνα και η σχέση τους με το μάθημα της Γεωγραφίας
- Κριτική θεώρηση του Αναλυτικού Προγράμματος Γεωγραφίας
- Κριτική μελέτη των σχολικών βιβλίων
- Σύγκριση με αναλυτικά προγράμματα και βιβλία Γεωγραφίας άλλων χωρών

*Διδάσκων: Δ. Ζμπάϊνος, Επικ. Καθηγητής
Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης*

Ξένη Γλώσσα Επιλογής I

Αγγλικά Επιλογής I

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην Αγγλική και στις τέσσερις δεξιότητες
- να εξοικειωθεί με την αλλόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι φοιτητές διδάσκονται

- να οργανώνουν πληροφορίες και να δίνουν παραδείγματα
- να εκφράζουν ομοιότητες και διαφορές
- να δίνουν ακαδημαϊκούς ορισμούς
- να περιγράφουν και να ερμηνεύουν γραφήματα
- να κάνουν ακαδημαϊκές παρουσιάσεις

Διδάσκουσες: Β. Αιγινήτου, Ν. Βλαχογιάννη (Ε.Ε.Π.)

Γαλλικά Επιλογής I

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σε γενικές γραμμές, ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στη γαλλική γλώσσα
- να εξοικειωθεί με τη γαλλική βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι φοιτητές/τριες διδάσκονται και εξασκούνται σε στρατηγικές κατανόησης επιστημονικών κειμένων των οποίων το περιεχόμενο και η ορολογία είναι συναφή με το γενικό περιεχόμενο σπουδών του τμήματος Γεωγραφίας. Επιπλέον, αναλύονται τεχνικές για τη σύνθεση γραπτού λόγου και γίνεται εξάσκηση στην κατανόηση του προφορικού λόγου μέσω ηχογραφημένου και βιντεοσκοπημένου υλικού.

Διδάσκουσα: Α. Ζησιμοπούλου (Ε.Ε.Π.)

Γερμανικά Επιλογής Ι

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Κατανόηση επιστημονικών κειμένων στα Γερμανικά, των οποίων το περιεχόμενο και η ορολογία είναι συναφή με το γενικό περιεχόμενο σπουδών του τμήματος Γεωγραφίας.

Εξάσκηση γραπτού λόγου με τη συγγραφή εκθέσεων σε θέματα σχετικά με το επιστημονικό πεδίο των φοιτητών

Εξάσκηση στην κατανόηση του προφορικού λόγου, μέσω ηχογραφημένου και βιντεοσκοπημένου υλικού

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι φοιτητές/τριες διδάσκονται και εξασκούνται σε στρατηγικές κατανόησης επιστημονικών κειμένων των οποίων το περιεχόμενο και η ορολογία είναι συναφή με το γενικό περιεχόμενο σπουδών του τμήματος Γεωγραφίας. Επιπλέον πραγματοποιείται εξάσκηση στη σύνθεση γραπτού λόγου με τη μορφή εκθέσεων. Τέλος πραγματοποιείται εξάσκηση στην κατανόηση του προφορικού λόγου, μέσω ηχογραφημένου και βιντεοσκοπημένου υλικού.

Διδάσκουσες: Ε. Μαναήλογλου, Ε. Ζενάκου (Ε.Ε.Π.)

Ζ' Εξάμηνο

Πολιτικές Προστασίας Περιβάλλοντος

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι αφενός μεν η ανάλυση των επιμέρους πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος αφετέρου δε η ανάδειξη των σχέσεων τους με την οικονομία και την κοινωνία. Η κατανόηση αυτής της τριπολικής σχέσης θα δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές να προσεγγίσουν, με ένα κριτικό τρόπο, το περιεχόμενο των στόχων και των δράσεων τόσο των αρμόδιων οργάνων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο όσο και των πολιτών.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν κατακτήσει

- μια σφαιρική γνώση των τομεακών πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος
- την κατανόηση των προοπτικών και των κυριότερων προβλημάτων εφαρμογής των ως άνω πολιτικών
- τη γνώση του τρόπου λήψης των αποφάσεων σε διεθνές, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Περιεχόμενα Μαθήματος

A. Εισαγωγή στην προβληματική της προστασίας του περιβάλλοντος

- Περιβαλλοντικές αξίες και πολιτικές.
- Η οικολογία ως επιστήμη και ως πολιτικό διακύβευμα.
- Ο ρόλος της επιστήμης στη διαμόρφωση των πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος.
- Οικονομία και περιβάλλον.
- Βιώσιμη ανάπτυξη και περιβαλλοντική δικαιοσύνη.
- Η συμμετοχή των πολιτών ως βασικός παράγοντας στη διαμόρφωση των πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος.

B. Θεσμοί, διαμόρφωση και εφαρμογή των πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος

- Θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές προστασίας του περιβάλλοντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο ρόλος των οργάνων της Ένωσης και η διαδικασία λήψης των αποφάσεων.
- Θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές προστασίας του περιβάλλοντος σε διεθνές επίπεδο: Κανόνες του διεθνούς εμπορίου και περιβαλλοντική πολιτική.
- Θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα: Προβλήματα διαμόρφωσης και εφαρμογής των πολιτικών στο πλαίσιο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Γ. Τομείς περιβαλλοντικής πολιτικής

- Κλιματική αλλαγή.
- Φύση και Βιοποικιλότητα.
- Υδατα και παράκτιες περιοχές
- Θαλάσσιο περιβάλλον.
- Απόβλητα.
- Ατμοσφαιρική ρύπανση.
- Χημικές ουσίες.
- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Διαχείριση Αποβλήτων στην Κυκλική Οικονομία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα πραγματεύεται θέματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων στο πλαίσιο της Κυκλικής Οικονομίας. Στόχος του είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες ένα ικανό υπόβαθρο σε θέματα διαχείρισης και τεχνολογιών επεξεργασίας αποβλήτων, με έμφαση στα αστικά στερεά απόβλητα (ΑΣΑ), το οποίο θα τους επιτρέψει να κατανοούν τις εξελίξεις σε αυτό το ταχέως μεταβαλλόμενο πεδίο περιβαλλοντικής πολιτικής, τεχνολογίας και πράξης. Το μάθημα επιδιώκει να αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω, επαγγελματική ή ακαδημαϊκή, ειδίκευση των φοιτητών/τριών σε αυτό το ταχέως αναπτυσσόμενο πεδίο.

Διδάσκουσα: Κ. Α. Λαζαρίδη, Καθηγήτρια

Γεωαρχαιολογία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η Γεωαρχειολογία αναφέρεται στην εφαρμογή μεθόδων των επιστημών της γης στην επίλυση αρχαιολογικών προβλημάτων. Σκοπός της είναι η μελέτη της αλληλεπίδρασης του περιβάλλοντος και κοινωνικοοικονομικών συστημάτων της αρχαιότητας με απώτερο στόχο την κατανόηση της παλαιογεωγραφίας μιας περιοχής. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται είναι πολλοί και προέρχονται από διαφορετικά γνωστικά πεδία εφαρμογής όπως η γεωμορφολογία, η κλιματολογία, η γεωχρονολόγηση, η στρωματογραφία, η εδαφολογία, η ιζηματολογία, και η γεωοικολογία. Το μάθημα έχει σκοπό να εισαγάγει μερικές από αυτές τις μεθόδους με έμφαση στην αναπαράσταση του αρχαίου τοπίου. Αντικειμενικός στόχος είναι η ο συνδυασμός όλων αυτών των μεθόδων και η παροχή στους μαθητές των δεξιοτήτων εκείνων που θα τους δώσουν την δυνατότητα της μελέτης των παλαιοπεριβαλλόντων και ειδικότερα της αλληλεπίδρασης του ανθρώπου με το περιβάλλον κατά την αρχαιότητα.

Ποτάμια Γεωμορφολογία

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Ποτάμιας Γεωμορφολογίας αποτελεί μια εισαγωγή σε βασικές έννοιες που αφορούν τα υδρογραφικά δίκτυα και τις λεκάνες απορροής. Πραγματεύεται τις ποτάμιες διεργασίες που οφείλονται στο ρέον νερό και τα αποτελέσματα αυτών που είναι οι ποτάμιες γεωμορφές. Βασικός στόχος είναι η κατανόηση των βασικών διεργασιών όπως η διάβρωση από τη δράση του επιφανειακού νερού, η μεταφορά των προϊόντων της διάβρωσης κυρίως μέσω των κοιτών των ποταμών και η ποτάμια απόθεση στις περιοχές μειωμένης μεταφορικής ικανότητας. Επίσης στόχο του μαθήματος αποτελεί η κατανόηση των μορφολογικών χαρακτηριστικών και των μηχανισμών γένεσης των ποτάμιων γεωμορφών (ποτάμιες κοίτες, σημεία κάμψης, αναβαθμίδες, πλημμυρικές πεδιάδες, αλλουβιακά ριπίδια). Κατά τη διδασκαλία της Ποτάμιας Γεωμορφολογίας η παράδοση της θεωρίας συνδυάζεται με εργαστηριακές ασκήσεις που σκοπό έχουν την εξοικείωση των φοιτητών με τις έννοιες που διδάσκονται στα θεωρητικά μαθήματα. Επιπλέον οι εργαστηριακές ασκήσεις έχουν και πρακτική σημασία όπως η εκμάθηση μεθοδολογιών γεωμορφολογικής χαρτογράφησης ποτάμιων συστημάτων, η ποσοτική ανάλυση των υδρογραφικών δικτύων και η εκτίμηση των ρυθμών κατά βάθους διάβρωσης σε τεκτονικά ενεργές περιοχές. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου πραγματοποιείται μια εκπαιδευτική εκδρομή. Σκοπός της άσκησης πεδίου είναι η εξοικείωση με το ύπαιθρο, η αναγνώριση ποτάμιων γεωμορφών και η αφομοίωση όσων διδάσκονται στα θεωρητικά μαθήματα.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού ο εκπαιδευόμενος:

- κατανοεί τα μορφολογικά χαρακτηριστικά και τους μηχανισμούς γένεσης των ποτάμιων γεωμορφών (ποτάμιες κοίτες, σημεία κάμψης, αναβαθμίδες, πλημμυρικές πεδιάδες, αλλουβιακά ριπίδια)
- αναπτύσσει δεξιότητες που αφορούν τις μεθοδολογίες για την γεωμορφολογική χαρτογράφηση ποτάμιων περιβαλλόντων
- μαθαίνει να εφαρμόζει την ποσοτική ανάλυση των υδρογραφικών δικτύων και να εκτιμά τους ρυθμούς κατά βάθους διάβρωσης σε τεκτονικά ενεργές περιοχές
- εξοικειώνεται με την αναγνώριση ποτάμιων γεωμορφών στο ύπαιθρο.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Παράδοση: ποτάμιες διεργασίες - είδη ροής: η δράση των σταγόνων της βροχής, μη συγκεντρωμένη επιφανειακή ροή, μη συγκεντρωμένη επιφανειακή ροή Horton (Hortonian flow), μη συγκεντρωμένη επιφανειακή ροή λόγω κορεσμού, σποραδικά συγκεντρωμένη ροή σε ρυάκια (rill flow), υπόγεια ροή (subsurface flow). Ποτάμια ροή σε κοίτες (τυρβώδης ροή, στρωτή ροή, αριθμός Reynolds, ροή πτώσης (plunging flow).

Επιμήκειες τομές ποταμών, βασικό επίπεδο (απόλυτο - τοπικό), στάδια εξέλιξης του αναγλύφου (νεότητα, ωριμότητα, γήρας, αναγέννηση). Ποτάμια διάβρωση: ενέργεια ποτάμιου ρεύματος, κατά βάθος διάβρωση, πλευρική διάβρωση, οπισθοδρομούσα διάβρωση. Ποτάμια μεταφορά: στερεοπαροχή - τρόποι μεταφοράς ιζημάτων (φορτίο εν διαλύσει, εν αιωρήσει, φορτίο κοίτης.

Ποτάμια απόθεση: αποθέσεις κοίτης, αποθέσεις των όχθων της κοίτης, υπερόχθιες αποθέσεις, αποθέσεις περιθωρίων της κοιλάδας. Ποτάμιες γεωμορφές: γεωμορφές διάβρωσης (αλλουβιακές κοίτες -ευθύγραμμες - μαιανδρικές - διακλαδιζόμενες), κοιλάδες (σχήματος V, σχήματος U, ανεμοτομές, πειρατειές ποταμών). σημεία κάμψης. Ποτάμιες γεωμορφές απόθεσης: πλημμυρικές πεδιάδες, ποτάμιες αναβαθμίδες (πετρώδεις - αλλουβιακές, συσχέτιση αναβαθμίδων, μέθοδοι χρονολόγησης), αλλουβιακά ριπίδια.

Εργαστήριο: Οι ασκήσεις αφορούν την αρίθμηση ενός υδρογραφικού δικτύου, την οριοθέτηση της λεκάνης απορροής του, την ανάλυσή του σύμφωνα με τους τρεις νόμους του HORTON και την εκτίμηση των παραμέτρων της υδρογραφικής υφής (συχνότητα - πυκνότητα). Επιπλέον εκτιμώνται ρυθμοί διάβρωσης σε ποταμούς της βόρειας Πελοποννήσου για το Ανώτερο Τεταρτογενές.

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες- Αποτίμηση και Χαρτογράφηση

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της αποτίμησης και χαρτογράφησης οικοσυστημικών υπηρεσιών (Ο.Υ.) έχει σαν στόχο να εισάγει τους φοιτητές στις έννοιες των φυσικών διεργασιών που είναι ικανές να παρέχουν οφέλη στον άνθρωπο, των

κοινωνικο-οικολογικών συστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών. Παράλληλα μέσω εργαστηριακών παραδόσεων και ασκήσεων θα παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες στους φοιτητές για την ολοκληρωμένη αποτίμηση και χαρτογράφηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, μετά την περάτωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

1. να επεξηγήσουν τις βασικές έννοιες και ταξινομήσεις των τύπων των οικοσυστημικών υπηρεσιών
2. να διακρίνουν τις έννοιες της παροχής, χρήσης, ροής, αξίας και ζήτησης Ο.Υ.
3. να ερμηνεύσουν την πληροφορία για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες σε τουλάχιστον τρία διαφορετικά συστήματα (θαλάσσια, χερσαία και αγροτικά)
4. να χρησιμοποιήσουν δεδομένα και εργαλεία χαρτογράφησης με στόχο τον υπολογισμό της αξίας των οικοσυστημικών υπηρεσιών σε μία περιοχή μελέτης
5. να αξιολογήσουν και να επιλέξουν την κατάλληλη μέθοδο αποτίμησης Ο.Υ. ανάλογα με το στόχο της εκάστοτε μελέτης
6. να κατανοήσουν, και να αξιολογήσουν τα οφέλη και τις προκλήσεις που έχει η χρήση της γεωγραφικής πληροφορίας στην διαδικασία αποτίμησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών.

Περιεχόμενα Μαθήματος

1. Κοινωνικο-οικολογικά συστήματα: θεωρία και εννοιολογικά πλαίσια
2. Φυσικές διεργασίες, περιβάλλον και οικοσυστημικές υπηρεσίες (Ο.Υ.)
3. Ταξινομήσεις οικοσυστημικών υπηρεσιών
4. Φυσικό κεφάλαιο, παροχή, χρήση, αξία και ζήτηση οικοσυστημικών υπηρεσιών
5. Αποτίμηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: μέθοδοι και εργαλεία
6. Εφαρμογή της αποτίμησης σε διαφορετικά συστήματα (αστικά, αγροτικά και θαλάσσια)
7. Μέθοδοι χαρτογράφησης, εργαλεία και λογισμικό για την αποτίμηση Ο.Υ. (συμμετοχική χαρτογράφηση, πληθοπορισμός, τηλεπισκόπηση, έτοιμα λογισμικά, R, ArcGIS, InVEST)
8. Δεδομένα για την αποτίμηση Ο.Υ.: προϋποθέσεις, κύριες πηγές, προκλήσεις
9. Ανάγνωση και χρησιμότητα χαρτών Ο.Υ., χρησικεντρικός σχεδιασμός
10. Σύγκριση και επιλογή μεθόδων αποτίμησης Ο.Υ. αναφορικά με διαφορετικές απαιτήσεις.

Διδάσκουσα: Ε. Δράκου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Ειδικά Θέματα Οικονομικής Γεωγραφίας

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Αποτελούν εξειδίκευση του μαθήματος της Οικονομικής Γεωγραφίας. Κατά το ακ. έτος 2020-21 τα Ειδικά Θέματα θα εστιάσουν στις αλλαγές που

επιφέρουν οι πολλαπλές διαδικτυακές εφαρμογές σε εργαζόμενους/ες και επιχειρήσεις.

Η ευρεία χρήση διαδικτυακών εφαρμογών και οι αλλαγές στο ευρύτερο ρυθμιστικό πλαίσιο έχουν αλλάξει δραστικά τη μορφή και το περιεχόμενο της εργασίας αλλά και τις χωροθετικές απαιτήσεις και την οργάνωση των επιχειρήσεων. Από τις διαλέξεις και, κυρίως, την παρουσίαση εξειδικευμένων Μελετών Περίπτωσης, που σχολιάζουν τη χωρική οργάνωση επιλεγμένων μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων και το πρότυπο εργασίας ανεξάρτητων εργαζόμενων (freelancers), γίνεται φανερό ότι οι έχουν ενταθεί οι προϋπάρχουσες και έχουν δημιουργηθεί μια σειρά νέες οικονομικές, κοινωνικές και γεωγραφικές ανισότητες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι φοιτητές/τριες που παρακολουθούν το μάθημα κατανοούν με ποιο τρόπο οι ΤΠΕ μετασχηματίζουν την έννοια του χώρου και τις χωροθετικές απαιτήσεις των επιχειρήσεων. Παράλληλα, αποκτούν μια συγκροτημένη και συστηματική γνώση για τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Επίσης, μελετούν σε βάθος τις ευκαιρίες και προκλήσεις που δημιουργεί το νέο περιβάλλον στη μικρή νεοφυή επιχειρηματικότητα που πολλοί/ες ενδιαφέρονται να εξασκήσουν ως πτυχιούχοι.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Η ύλη εντάσσεται σε τρεις συμπληρωματικές ενότητες:

- Χωροθετικές απαιτήσεις και χωρική οργάνωση των επιχειρήσεων της νέας οικονομίας. Επιχειρήσεις έντασης γνώσης (TAMI). Διαδικτυακές επιχειρήσεις (Global Malls: Amazon, Alibaba). Ψηφιακές πλατφόρμες (Airbnb, Uber).
- Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της εργασίας: gig economy, free lancers, projects, κ.α. Τηλε-εργασία προβλήματα και προοπτικές. Εργασία σε κοινόχρηστους γραφειακούς χώρους (co-working)
- Τι είδους ευκαιρίες διανοίγονται για τις μικρές νεοφυείς επιχειρήσεις; ηλεκτρονικές πωλήσεις, web-marketing, πληροφόρηση (μικρά οינוποιεία, cookery holidays).

Διδάσκουσα: Σ. Σκορδίλη, Καθηγήτρια

Γεωγραφία Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αντικειμενικός στόχος/ Μαθησιακά αποτελέσματα

Ο σκοπός αυτού του μαθήματος είναι να εξετάσει διαφορετικές απόψεις (κοινωνική, οικονομική, πολιτική, πολιτιστική) της γεωγραφίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), καθώς και να οδηγήσει τους φοιτητές:

- στην ανάπτυξη γνώσης και κριτικής προσέγγισης της ιστορικής ανάπτυξης και των θεσμικών δομών και λειτουργιών της Ε.Ε.
- στην κατανόηση των διαδικασιών και των μηχανισμών λήψης και εφαρμογής πολιτικής της Ε.Ε.

-στον κατανόηση των προκλήσεων εκείνων που οι Ευρωπαίοι πολίτες αντιμετωπίζουν μέσω ενός ευρύτατου φάσματος περιοχών λήψης αποφάσεων και μορφοποίησης ευρωπαϊκών πολιτικών (οικονομία, γεωργία, ενέργεια και περιβάλλον, μετανάστευση, κ.ά.)

-στη διερεύνηση της διαδικασίας της διεύρυνσης του ευρωπαϊκού χώρου στο μακρόχρονο, καθώς και στην εκτίμηση του αντίκτυπου που αυτή έχει για τις ατομικές ή συλλογικές ταυτότητες των πολιτών της Ε.Ε.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν κατακτήσει μια βαθιά επίγνωση μιας συγκριτικής μελέτης των ευρωπαϊκών θεμάτων, θα κατανοούν σημαντικές δυναμικές αλλά και προβλήματα της Ευρωπαϊκής ενοποίησης, θα αναλύουν τις σχέσεις και τις χωρικές ανισότητες στον οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό χώρο στην Ε.Ε.

Περιεχόμενα μαθήματος

Το συγκεκριμένο μάθημα ασχολείται με την επίδραση που έχει στη ζωή και στην αντίληψη του χώρου, η συμμετοχή μας ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) Διερευνά το ρόλο διαφορετικών ευρωπαϊκών θεσμών και οργάνων της (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Επιτροπή, κλπ.). Εξετάζει τα κύρια προβλήματα που οι πολίτες της αντιμετωπίζουν, καθώς και τις κύριες δυναμικές της ευρωπαϊκής διεύρυνσης. Διερευνά την αντίληψη του πολίτη για τον ευρωπαϊκό χώρο μέσα από τη ιστορία της ενοποιητικής διαδικασίας, την νομοθεσία, τον τύπο, κ.ά. Αναλύει το πως διαφορετικά κέντρα λήψης αποφάσεων και χάραξης πολιτικής σε τομείς που αφορούν σε ποικίλες εκφάνσεις της ζωής των Ευρωπαίων (π.χ. στην πολιτική ασφαλείας και την εξωτερική πολιτική, στη μόλυνση και το περιβάλλον, στην αγροτική παραγωγή, στο νομισματικό σύστημα και την οικονομία, στις περιφέρειες, στα γεωπολιτικά σύνορα, στις μεταναστευτικές ροές, στην ανάπτυξη εθνικισμού και ρατσισμού, κλπ.) επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των Ευρωπαίων πολιτών και αμφισβητούν την αίσθηση που έχουμε για την φύση, την οικονομική σταθερότητα, τον χώρο και τις ατομικές ή συλλογικές ταυτότητές μας.

Διδάσκων: Γ. Κρητικός, Καθηγητής

Ειδικά Θέματα Οικονομικής Ανάλυσης του Χώρου

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχο του μαθήματος αποτελεί η παροχή εξειδικευμένης γνώσης σε θέματα που αφορούν τις περιφέρειες, όπως είναι, μεταξύ άλλων, οι προσδιοριστικοί παράγοντες της περιφερειακής μεγέθυνσης/ανάπτυξης, η περιφερειακή σύγκλιση και απόκλιση, η φτώχεια και η περιφερειακή πολιτική. Για την

καλύτερη εξοικείωση και εμβάθυνση των θεωρητικών εννοιών, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μελέτη και ανάλυση πρακτικών ζητημάτων σε περιφερειακό και ενδο-περιφερειακό επίπεδο, με χρήση τεχνικών χωρικής στατιστικής και οικονομετρίας.

Στο τέλος του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει να (i) έχει εξοικειωθεί με τις βασικές έννοιες και αρχές που συνδέονται με θέματα περιφερειακής ανάπτυξης/μεγέθυνσης και σύγκλισης, (ii) κατανοεί ζητήματα που σχετίζονται με την περιφερειακή πολιτική και να προτείνει πολιτικές για τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και να (iii) διερευνά οικονομικό-χωρικές σχέσεις χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες μεθόδους χωρικής στατιστικής και οικονομετρίας.

Στο τέλος του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει:

- Έχει εξοικειωθεί με τις βασικές έννοιες και αρχές που συνδέονται με θέματα
- περιφερειακής ανάπτυξης/μεγέθυνσης και σύγκλισης.
- Κατανοεί ζητήματα που σχετίζονται με την περιφερειακή πολιτική και να προτείνει πολιτικές για τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.
- Να διερευνά οικονομικό-χωρικές σχέσεις χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες μεθόδους χωρικής στατιστικής και οικονομετρίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι βασικές θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι οι εξής: Η σημασία του χώρου στην Οικονομική Ανάλυση - Θεωρίες περιφερειακής μεγέθυνσης/ανάπτυξης (τυπολογία, προσδιοριστικοί παράγοντες, σύγκλιση/απόκλιση) - Γεωγραφία και οικονομική ανάπτυξη/μεγέθυνση - Περιφερειακές ανισότητες σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση - Χωρικές διαστάσεις της φτώχειας - Απλοί και Σύνθετοι δείκτες περιφερειακής/χωρικής ανάλυσης - Χωρική στατιστική και οικονομετρία - Περιφερειακή πολιτική.

Διδάσκων: Π. Αρτελάρης, Επίκουρος Καθηγητής

Γεωπολιτική

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα ασχολείται με θέματα γεωπολιτικής, γεωοικονομίας και γενικότερα με την έννοια της παγκόσμιας ασφάλειας και ουσιαστικά διαπραγματεύεται το ζήτημα των παγκόσμιων οικονομικών και πολιτικών διασυνδέσεων που 'κρατούν' τον πλανήτη μας μαζί και σε ένα βαθμό διασφαλίζουν το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας ως είδος. Ειδικότερα, η έννοια της γεωοικονομίας αφορά μια μετάβαση από την κλασική γεωπολιτική σκέψη της στρατιωτικής ισχύς σε άλλες μορφές ισχύς που σχετίζονται όλο και περισσότερο με το οικονομικό πεδίο και

αναφέρονται σε μια 'λογική πολέμου υπό μια γραμματική εμπορίου'. Το μάθημα θα προσπαθήσει να εξηγήσει ορισμένες πλευρές της όλο και στενότερης αλληλο-εξάρτησης και αλληλο-συσχέτισης του παγκοσμιοποιημένου μας πλανήτη και των τρόπων που αυτή διασφαλίζεται σε ένα καθεστώς παγκόσμιου ανταγωνισμού (που ακόμα περιλαμβάνει την πιθανότητα συγκρούσεων).

Περιεχόμενα Μαθήματος

Ζούμε σε έναν πολύ-πολικό κόσμο; Εσείς τι λέτε;; Η ανατολή της Ανατολής;; Οι αναπτυσσόμενοι γίγαντες και οι άλλοι πόλοι, Ευρώπη: Μια ήπειρος σε πτώση, Μουσουλμανικός κόσμος: Από την Αραβική Άνοιξη στους Σαλαφιστές., Ενέργεια ή γιατί δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτή, Δημογραφία και πόροι, Κλιματική αλλαγή, Μεταναστεύσεις, Συγκρούσεις ανά τον κόσμο την εποχή της παγκόσμιας ασφάλειας;; Προσπαθώντας να κατανοήσουμε (μερικώς) τον αλληλο-σχετιζόμενο και αντιφατικό κόσμο μας.

Διδάσκων: Γ. Μαυρομμάτης, Επίκουρος Καθηγητής

Πολιτική Γης

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα της Πολιτικής Γης αποσκοπεί στην εισαγωγή των φοιτητών/ριών στους εννοιολογικούς προσδιορισμούς, στα πεδία, στις μεθοδολογίες και στα εργαλεία άσκησης πολιτικής για τη διαχείριση του εγγείου αποθέματος. Το μάθημα επικεντρώνεται ακόμα στον προσδιορισμό της σχέσης της Πολιτικής Γης με το Σχεδιασμό και τη Διακυβέρνηση του Χώρου, με στρατηγικές κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, με συστήματα ιδιοκτησίας, με την περιβαλλοντική πολιτική και άλλα πεδία έρευνας και πολιτικής (π.χ. Αστική και Κοινωνική Γεωγραφία, Γεωπολιτική, Πολιτική Προστασία και Διαχείριση Καταστροφών, Ανάπτυξη Μεταφορικών Υποδομών, Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή,

Στεγαστική Πολιτική, Διαχείριση Ενεργειακών Πόρων, Ευρωπαϊκή Πολιτική). Τέλος το μάθημα διερευνά και τις σχέσεις της Πολιτικής Γης με την ανάπτυξη επιχειρηματικών/οικονομικών δραστηριοτήτων από πλευράς τοπικών και περιφερειακών διοικήσεων (ή άλλων φορέων) στη λογική της επανεπένδυσης και ενίσχυσης των τοπικών πόρων.

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις θεωρίας, ομαδικές ασκήσεις κατανόησης και σχολιασμού του περιεχομένου των μαθημάτων και φροντιστήρια για την εκπόνηση φοιτητικής εργασίας. Μέσω της εργασίας δίνεται η ευκαιρία για παρατήρηση, καταγραφή και μελέτη φαινομένων που σχετίζονται με συγκρούσεις χρήσεων γης και δυναμικές ανάπτυξης, με σκοπό την κατανόηση της σύνθετης διαδικασίας διαχείρισης του εγγείου αποθέματος, καθώς και των θεσμικών, κοινωνικών, πολιτικών και άλλων παραγόντων που παρεμβάλλονται στη διαδικασία αυτή.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Τα μαθήματα διαρθρώνονται στις εξής θεματικές ενότητες:

- Χρήσεις Γης και Χωρική Ανάπτυξη: Λειτουργίες – Δραστηριότητες – Χρήσεις Γης, Ένταση της ανάπτυξης, Παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη, και την κατανομή των χρήσεων γης.
- Αποτύπωση και ανάλυση χρήσεων γης. Ο Σχεδιασμός χρήσεων Γης. Το πολεοδομικό Σχέδιο. Ειδικές χρήσεις (κατοικία, βιομηχανία, υπηρεσίες, εμπόριο, υποδομές).
- Διαχείριση εγγείου αποθέματος και εργαλεία παρέμβασης: Μέθοδοι και προσεγγίσεις στη διαχείριση εγγείων αποθεμάτων. Εργαλεία παρέμβασης (ενοικιοστάσιο, απαλλοτρίωση, πολεοδομική παρέμβαση, φορολογική πολιτική, κτηματολόγιο, μεταφορά Σ.Δ, δικαίωμα προτίμησης και ελεύθερη διαπραγμάτευση).
- Πολιτική Γης και συστήματα Σχεδιασμού: Η Ανάλυση του Ευρωπαϊκού και Ελληνικού Θεσμικού Πλαισίου. Παραδείγματα εφαρμοσμένων πολιτικών από την Ελλάδα, τον Ευρωπαϊκό και το διεθνή χώρο.
- Πηγές αναφορικά με την καταγραφή και ανάλυση του εγγείου αποθέματος (ΕΛΣΤΑΤ, EUROSTAT, άλλες πηγές).
- Πολιτική Γης και Ασφάλεια.
- Τα Αστικά Κενά και τα Κοινά: Ελεύθερες (αδόμητες και αναξιοποίητες) εκτάσεις. Πολιτικές διαχείρισης και σχεδιασμού κοινόχρηστων χώρων. Συνεργατική διαχείριση του χώρου.

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Γεωγραφία των Μεταφορών και Υποδομών

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση του γνωστικού αντικείμενου των Μεταφορών στην ευρύτερη Γεωγραφία, βάσει του σύγχρονου προσανατολισμού των Μεταφορών σε ολοκληρωμένα συστήματα της ευρύτερης Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Βιώσιμης Ανάπτυξης: ανάπτυξη υποδομών, μέσα μεταφοράς και πρακτικές, με στόχο την αποτελεσματικότητα κόστους και ποιότητας υπηρεσιών.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής είναι σε θέση να:

- Να πληροφορηθεί για το περιεχόμενο των σύγχρονων μεταφορών στο πλαίσιο της ευρύτερης εφοδιαστικής αλυσίδας και των Logistics
- Να αναγνωρίσει τη σημασία των μεταφορών στην οικονομία και το εμπόριο, αλλά και στην ποιότητα ζωής των καταναλωτών

- Να κατανοεί τη διαφορά του φυσικού με το εμπορικό κανάλι διακίνησης, αλλά και τη σημασία συνεργασίας και συντονισμού τους
- Να μάθει για τους διάφορους τύπους μέσων μεταφορών (χερσαίες, θαλάσσιες, κτλ.) και τις συνδυασμένες μεταφορές
- Να γνωρίσει τις σύγχρονες τεχνολογίες των μεταφορών
- Να κατανοεί την έννοια της ιχνηλασιμότητας στην εφοδιαστική αλυσίδα, τα είδη και υλικά συσκευασίας τροφίμων και τις (δυναμικές) πληροφορίες πάνω σε αυτές
- Να αναγνωρίσει τη σημασία της Γεωγραφίας της Ελλάδας στις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες
- Να μάθει για τον στρατηγικό σχεδιασμό των μεταφορικών υποδομών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
- Να πληροφορηθεί μάθει για ειδικότερα θέματα μεταφορών, όπως οι αστικές εμπορευματικές μεταφορές (city logistics), μεταφορές και περιβάλλον (green Logistics & Transport κ.α.)

Περιεχόμενα Μαθήματος

- Ιστορική επισκόπηση των διεθνών ροών και μεταφορών προϊόντων και υπηρεσιών.
- Ρόλος της “τεχνολογικής επανάστασης” των μεταφορών και επικοινωνιών (τηλεματική, ψηφιακή και δικτυακή τεχνολογία).
- Εναλλακτικά μεταφορικά μέσα - συγκριτική αξιολόγηση. Συνδυασμένες Μεταφορές.
- Σύγχρονοι διευρωπαϊκοί άξονες μεταφορών. Πολιτική μεταφορών της Ε.Ε. Χρηματοδότηση έργων μεταφορών και υποδομών.
- Μεταφορές και Περιβάλλον: Βιώσιμες Μεταφορές
- Σχεδιασμός καναλιών μεταφορών στο νέο περιβάλλον της «Εφοδιαστικής αλυσίδας» (Logistics).
- Μεταφορά προϊόντων στην αγροδιατροφική αλυσίδα (Food Logistics).
- Σύγχρονες αστικές εμπορευματικές μεταφορές - Ευφυείς μεταφορές.
- Μεταφορικό κόστος σε σχέση με τα μέσα μεταφοράς και τα σημεία εφοδιασμού

*Διδάσκων: Γ. Μαλινδρέτος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης*

Εφαρμογές Χωρικής Ανάλυσης στη Διαχείριση Ακινήτων

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στη χρήση των νέων τεχνολογιών και της γεωπληροφορικής (όπως τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφορικών και τα γεωγραφικά δεδομένα στον παγκόσμιο ιστό) στη διαχείριση ακίνητης περιουσίας τόσο στον ιδιωτικό τομέα (όπως Εταιρίες Διαχείρισης Ακινήτων) όσο και στο δημόσιο τομέα. Επιπλέον στόχο αποτελεί η εισαγωγή στην εκτίμηση ακινήτων με βάση τα Ευρωπαϊκά

Εκτιμητικά Πρότυπα όπως αυτά χρησιμοποιούνται στην ελληνική κτηματαγορά. Επιπλέον, γίνεται εμβάθυνση στις μεθόδους χωρικής ανάλυσης με εφαρμογή της μεθόδου Γεωγραφικά Σταθμισμένης Παλινδρόμησης (GWR) στην εκτίμηση τιμών ακινήτων με βάση τα ηδονικά μοντέλα τιμών (Hedonic Price Modelling). Αυτό προϋποθέτει ότι οι φοιτητές έχουν καλή γνώση στατιστικής, χωρικής ανάλυσης και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Ενδεικτικές διαλέξεις:

- Εισαγωγή στη Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας
- Γεωπληροφορική και Ακίνητα
- Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών στη Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας
- Εισαγωγή στην εκτίμηση των τιμών ακινήτων
- Μέθοδοι υπολογισμού αξιών ακινήτων
- Ηδονικά Μοντέλα Εκτίμησης Αξιών Ακινήτων
- Γεωγραφικά Σταθμισμένη Παλινδρόμηση (GWR)
- Η ελληνική κτηματαγορά και οι εταιρίες Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας

Ειδικά Θέματα Τηλεπισκόπησης

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων για ειδικές επεξεργασίες δορυφορικών εικόνων καθώς επίσης εμβάθυνση στην ερμηνεία των προϊόντων επεξεργασίας. Εφαρμογές σε θέματα που αφορούν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εμβάθυνση στη ψηφιακή επεξεργασία δεδομένων τηλεπισκόπησης με σκοπό την απόκτηση γνώσης των αναγκαίων τεχνικών (ψηφιακά δεδομένα, βελτίωση της αντίθεσης, μαθηματικές πράξεις, εφαρμογή φίλτρων, ραδιομετρικές και γεωμετρικές διορθώσεις, ταξινόμηση εικόνας) Με βάση τα επεξεργασμένα δεδομένα ειδικές τεχνικές ανάλυσης και ερμηνείας οπτικά ή με την συνδρομή των Η/Υ.

Εφαρμογές τηλεπισκόπησης σε θέματα ανίχνευσης και αναγνώρισης φυσικών και ανθρωπογενών χαρακτηριστικών και διαχρονική παρακολούθηση φυσικών φαινομένων και ανθρωπογενών δράσεων. Εφαρμογές σε θέματα γεωμορφολογίας και εκτίμησης των φυσικών κινδύνων, παράκτιες διεργασίες. Εξοικείωση με τα σημαντικότερα ψηφιακά δεδομένα τηλεπισκόπησης και τα λογισμικά επεξεργασίας.

Διδάσκων: Ι. Παρχαρίδης, Καθηγητής

Αριθμητικές & Στατιστικές Μέθοδοι Ανάλυσης για Γεωγράφους

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις στατιστικές και τις αριθμητικές μεθοδολογίες οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν σε υπολογισμούς και απεικονίσεις στις γεω-επιστήμες. Έμφαση δίνεται σε στατιστικές μεθόδους ανάλυσης γεωγραφικών δεδομένων. Η διδασκαλία του μαθήματος ενισχύεται με εργαστηριακές ασκήσεις εφαρμογής και χρήση κατάλληλων λογισμικών.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Χωρική Στατιστική

Cluster Analysis – Factor Analysis

Στατιστικές μεθοδολογίες επεξεργασίας γεωγραφικών δεδομένων

Βασικές αρχές των αριθμητικών μεθόδων – μοντελοποίησης

Τεχνικές αριθμητικής απεικόνισης του χώρου – πλέγματα

Διδάσκων: Νέος Διδάκτορας

Γεωπληροφορική στην Διαχείριση Του Περιβάλλοντος

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμπάθυνση στην απόκτηση θεωρητικών γνώσεων και τεχνικών δεξιοτήτων σχετικά με την χρήση των τεχνολογιών Γεωπληροφορικής (κυρίως Τηλεπισκόπησης, ΓΠΣ, GPS) στην διαχείριση τόσο του φυσικού όσο και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Περιεχόμενα Μαθήματος:

Ενδεικτικά, στο πλαίσιο του μαθήματος μεταξύ των κύριων θεματικών ενοτήτων οι οποίες καλύπτονται περιλαμβάνονται οι εξής:

- Γεωπληροφορική στην Διαχείριση του Αγροτικού & Φυσικού Περιβάλλοντος
- Γεωπληροφορική στην Διαχείριση του Αστικού & Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος
- Γεωπληροφορική στην Διαχείριση του Θαλάσσιου και Παράκτιου Περιβάλλοντος
- Γεωπληροφορική στην Διαχείριση των Βιοτικών & Αβιοτικών Καταστροφών
- Γεωπληροφορική και χρήση αυτής σε Πλανητικές Εφαρμογές
- Επιχειρησιακά Γεωχωρικά Προϊόντα Γεωπληροφορικής

Διδάσκων: Γ. Πετρόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Ξένη Γλώσσα Επιλογής II

Αγγλικά Επιλογής II

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην Αγγλική
- να εξοικειωθεί με την αλλόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι φοιτητές διδάσκονται

- να γράφουν παραγράφους αιτίας - αποτελέσματος & επίλυσης προβλημάτων
- να περιγράφουν και να ερμηνεύουν γραφήματα
- να αναφέρονται και να χρησιμοποιούν σωστά τις ακαδημαϊκές πηγές
- να κάνουν ακαδημαϊκές παρουσιάσεις & να λαμβάνουν μέρος σε ομαδικές παρουσιάσεις (debates)
- να γράφουν ακαδημαϊκές εργασίες βασισμένοι σε βιβλιογραφική επισκόπηση

Διδάσκουσες: Β. Αιγινήτου, Ν. Βλαχογιάννη (Ε.Ε.Π.)

Γαλλικά Επιλογής II

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σε γενικές γραμμές, ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στη γαλλική γλώσσα
- να εξοικειωθεί με τη γαλλική βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Οι φοιτητές/τριες διδάσκονται και εξασκούνται σε στρατηγικές κατανόησης επιστημονικών κειμένων των οποίων το περιεχόμενο και η ορολογία είναι συναφή με το γενικό περιεχόμενο σπουδών του τμήματος Γεωγραφίας. Επιπλέον, αναλύονται τεχνικές για τη σύνθεση γραπτού λόγου και γίνεται εξάσκηση στην κατανόηση του προφορικού λόγου μέσω ηχογραφημένου και βιντεοσκοπημένου υλικού.

Διδάσκουσα: Α. Ζησιμοπούλου (Ε.Ε.Π.)

Γερμανικά Επιλογής II

Αντικειμενικός Στόχος Μαθήματος/Μαθησιακά Αποτελέσματα

Οι στόχοι και τα μαθησιακά αποτελέσματα διαφοροποιούνται αναλόγως με το επίπεδο γερμανικής γλώσσας. Σε γενικές γραμμές, ο φοιτητής αναμένεται:

- να αποκτήσει, να εμβαθύνει και να διευρύνει προαποκτηθείσες και νέες γνώσεις στην γερμανική γλώσσα
- να εξοικειωθεί με την γερμανόφωνη βιβλιογραφία που σχετίζεται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Περιεχόμενα Μαθήματος

Διαφοροποιείται αναλόγως με το γλωσσικό επίπεδο.

Διδάσκουσες: Ε. Μανιήλογλου, Ε. Ζενάκου (Ε.Ε.Π.)

5. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Στο Τμήμα Γεωγραφίας λειτουργούν τρία (3) μη θεσμοθετημένα εργαστήρια.

Το **Εργαστήριο Φυσικής Γεωγραφίας**, όπου πραγματοποιούνται μαθήματα, και ασκήσεις που το περιεχόμενό τους εντάσσεται ή σχετίζεται με το αντικείμενο της φυσικής γεωγραφίας και της γεωμορφολογίας. Το εργαστήριο καλύπτει επίσης ερευνητικές ανάγκες μελών ΔΕΠ και υποψηφίων διδασκόντων. Το εργαστήριο περιλαμβάνει εξοπλισμό δειγματοληψίας ιζημάτων, συσκευές κοκκομετρικής και υδρομετρικής ανάλυσης ιζημάτων, στερεομικροσκόπια για μικροπαλαιοντολογική ανάλυση ιζημάτων, εξοπλισμό ασκήσεων υπαίθρου καθώς και εξοπλισμό χημικής ανάλυσης δειγμάτων νερού και ιζημάτων. Διαθέτει 25 θέσεις εργασίας για την διεξαγωγή των εργαστηριακών ασκήσεων.

Το εργαστήριο έχει εγκαταστήσει και λειτουργεί **Μετεωρολογικό Σταθμό**.

Το **Εργαστήριο Ανθρώπινης και Εφαρμοσμένης Γεωγραφίας**, όπου οι φοιτητές (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί) ασκούνται στη χρήση μεθόδων γεωγραφικής ανάλυσης και όπου πραγματοποιούνται σχετικά ερευνητικά προγράμματα. Ο εξοπλισμός του εργαστηρίου περιλαμβάνει υπολογιστές, plotter inkjet A0, δύο (2) εκτυπωτές inkjet A4, ψηφιοποιητή, σχεδιαστήριο και φωτοτράπεζα. Το εργαστήριο διαθέτει 23 άδειες του λογισμικού Ποιοτικής Ανάλυσης NVivo.

Το Εργαστήριο **Γεωπληροφορικής**, όπου πραγματοποιούνται μαθήματα, ασκήσεις και έρευνες με αντικείμενο την πληροφορική, τη στατιστική ανάλυση, την παρουσίαση γεωγραφικών δεδομένων, τη χαρτογραφία, τα γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών, την ανάλυση εικόνας και την τηλεπισκόπηση. Ο εξοπλισμός του εργαστηρίου περιλαμβάνει 20 υπολογιστές, plotter για την εκτύπωση χαρτών, σαρωτή και τράπεζα ψηφιοποίησης που χρησιμοποιούνται για ψηφιοποίηση χαρτών, απλό σαρωτή A4 και δύο εκτυπωτές, έναν laser και έναν inkjet A3. Τα εξειδικευμένα πακέτα λογισμικού που διαθέτει το εργαστήριο περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: ArcGIS 9.x, Q-GIS, Turbo Pascal 7.0, Matlab 7-Rel. 14, BPWin, Autodesk Land Desktop 3 / Volo View Express, Idrisi32-

Rel.2, Umberto 4.1, STATA, ENVI, SNAP και GAMMA επεξεργασίας οπτικών και ραντάρ εικόνων από δορυφόρους.

Εργαστήριο Η/Υ

Το Τμήμα διαθέτει επίσης και δύο εργαστήρια Η/Υ με συνολικά 40 θέσεις εργασίας. Τα συγκεκριμένα συστήματα έχουν λειτουργικό MS WINDOWS και διαθέτουν εξειδικευμένα λογισμικά (ArcGIS, ERDAS, Matlab, Python, STATA κτλ) για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος. Σημαντική αναβάθμιση των υποδομών του τμήματος έγινε πρόσφατα στο πλαίσιο του έργου «Προμήθεια Εργαστηριακού και Τεχνολογικού Εξοπλισμού του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου» που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2007 - 2013».

6. ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Μέλη ΔΕΠ

Παναγιώτης ΑΡΤΕΛΑΡΗΣ

Επικ. Καθηγητής

Οικονομική Ανάλυση του Χώρου

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης (B.Sc. και M.Sc.) του Παντείου Πανεπιστημίου και του Τμήματος Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (PhD) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Γιάννης-Μαρίνος ΔΕΛΛΑΔΕΤΣΙΜΑΣ* **Καθηγητής**

Αστική Γεωγραφία, Σχεδιασμός και Ασφάλεια Πόλεων

Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο Πανεπιστήμιο Σπουδών της Φλωρεντίας (Università degli Studi di Firenze) και εν συνεχεία Χωροταξία - Αναπτυξιακό Σχεδιασμό (Dip. University College London-Development Planning Unit) και Πολεοδομία στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (MPHIL Town Planning University College London).

Ευαγγελία ΔΡΑΚΟΥ

Επικ. Καθηγήτρια

Φυσική Γεωγραφία και Περιβάλλον

Πτυχιούχος Βιολογίας από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (2005) και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στην Οικολογία Τοπίου από το ίδιο Τμήμα (2009). Δίπλωμα διδακτικής επάρκειας σε Ακαδημαϊκό Επίπεδο (University Teaching Qualification), από το University of Twente της Ολλανδίας (2020).

Ευθύμιος ΚΑΡΥΜΠΙΑΛΗΣ

Καθηγητής

Ποτάμια και Παράκτια γεωμορφολογία

Πτυχιούχος του Τμήματος Γεωλογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και διδάκτωρ γεωλογίας του ίδιου Πανεπιστημίου, στο γνωστικό πεδίο της γεωμορφολογίας.

Πέτρος ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ

Αναπλ. Καθηγητής

Εφαρμοσμένη Γεωγραφία με έμφαση στην Κλιματολογία

Πτυχιούχος του Τμήματος Μαθηματικών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στη Φυσική Περιβάλλοντος του Τμήματος Φυσικής του ΕΚΠΑ και Διδακτορικό δίπλωμα στη δυναμική της ατμόσφαιρας και του κλίματος από το ίδιο Τμήμα.

Γεώργιος ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Καθηγητής

Ιστορική Γεωγραφία των Νεότερων Χρόνων

Πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου. Κάτοχος μεταπτυχιακών τίτλων (MPhil) στις Ευρωπαϊκές Σχέσεις από το πανεπιστήμιο Cambridge, (M.A.) σε Σπουδές Διεθνούς Ασφάλειας του πανεπιστημίου Leicester της Μ. Βρετανίας και διδακτορικού (Ph.D) από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας.

Αικατερίνη-Κωνσταντία ΛΑΖΑΡΙΔΗ

Καθηγήτρια

Γεωγραφία με έμφαση στη Διαχείριση και Τεχνολογία Περιβάλλοντος

Πτυχιούχος Φυσικής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), με MSc στον Έλεγχο της Ρύπανσης του Περιβάλλοντος και PhD στη Μηχανική Περιβάλλοντος από το Πανεπιστήμιο του Leeds, UK.

Γεώργιος ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ

Επίκουρος Καθηγητής

Πολιτική Γεωγραφία

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Στη συνέχεια, απέκτησε μεταπτυχιακό και διδακτορικό δίπλωμα στην κοινωνιολογία από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Goldsmiths College.

Γεώργιος ΜΠΑΛΙΑΣ*

Αναπλ. Καθηγητής

Περιβαλλοντική Πολιτική

Πτυχιούχος του Τμήματος Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κάτοχος διδακτορικού στο Δίκαιο του Περιβάλλοντος από το Τμήμα Νομικής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Απόστολος ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής

Γεωγραφική και Κοινωνική Ανάλυση του Αγροτικού Χώρου

Πτυχιούχος Κοινωνιολογίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο, κάτοχος μεταπτυχιακού από το London School of Economics and Political Science, και διδακτορικού στην ανθρωπογεωγραφία από το University of Sussex.

Ισαάκ ΠΑΡΧΑΡΙΔΗΣ

Καθηγητής

Τηλεπισκόπηση

Πτυχιούχος Γεωλογικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πάρμας-Ιταλία. Κάτοχος διδακτορικού στην επιστήμη της Τηλεπισκόπησης από το Γενικό Τμήμα του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γεώργιος Π. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Επίκουρος Καθηγητής

Γεωπληροφορική

Πτυχιούχος του Τμήματος Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων & Γεωργικής Μηχανικής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (1999), Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικεύσης (MSc) στην Τηλεπισκόπηση από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (διατμηματικό πρόγραμμα σπουδών μεταξύ UCL, Imperial College, King's College, 2002), Διδακτορικό Δίπλωμα (PhD) στην Τηλεπισκόπηση από το King's College London (2008), Ηνωμένο Βασίλειο.

Καλλιόπη ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗ

Καθηγήτρια

Εφαρμοσμένη Γεωγραφία με έμφαση στον Προγραμματισμό του Χώρου και την Προστασία από Φυσικές Καταστροφές

Διπλωματούχος Αρχιτέκτονας Μηχανικός ΕΜΠ, MA University of Manchester, διδακτορικό δίπλωμα ΕΜΠ, στα γνωστικά πεδία του Πολεοδομικού-Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Διαχείρισης Φυσικών Καταστροφών.

Σοφία ΣΚΟΡΔΙΛΗ

Καθηγήτρια

Βιομηχανική Γεωγραφία

Πτυχίο στη Διοίκηση Επιχειρήσεων από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικεύσεως στην Περιφερειακή Ανάπτυξη από το ΠΠΑ Παντείου Πανεπιστημίου και διδακτορικό δίπλωμα στην Οικονομική Γεωγραφία από την Πολυτεχνική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Αλεξάνδρα ΤΡΑΓΑΚΗ

Καθηγήτρια

Οικονομική Δημογραφία

Πτυχιούχος του Τμήματος Μαθηματικών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος DEA στην Οικονομική Δημογραφία από το Institut d'Études Politiques de Paris και Διδακτορικό στην Οικονομική Δημογραφία από το Institut d'Études Politiques de Paris.

Χρίστος ΧΑΛΚΙΑΣ

Καθηγητής

Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών και την Εφαρμοσμένη Γεωγραφία

Προπτυχιακές σπουδές στις Γεωεπιστήμες στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και κάτοχος διδακτορικό στις Γεωεπιστήμες από το ΕΚΠΑ.

Θωμάς ΜΑΛΟΥΤΑΣ

Ομότιμος Καθηγητής

Κωστής ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗΣ

Ομότιμος Καθηγητής

* Αφουηρέτηση κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022

Μέλη ΕΔΙΠ

Eveline DURIE

Ηλίας ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΔΗΣ, Διαχειριστής Ιστοσελίδας Τμήματος & Υπεύθυνος Ωρολογίων Προγραμμάτων και Εξεταστικής

Νικόλαος ΜΕΤΑΞΙΔΗΣ

Μέλη ΕΤΕΠ

Ιωάννα ΚΑΡΑΘΑΝΟΥ

Βασιλική ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ευδοκία- Δέσποινα ΠΑΥΛΟΓΛΟΥ

Διοικητικό Προσωπικό

Ζωή ΦΟΥΛΙΔΗ, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Γραμματείας του Τμήματος

Παναγιώτα ΚΕΦΑΛΑ, Γραμματεία

Ευαγγελία ΣΕΦΕΡΛΗ, Γραμματεία

Πολύκαρπος ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Γραμματεία ΠΜΣ

7. ΠΑΡΟΧΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Εκπαιδευτικές Εκδρομές και Έρευνες Πεδίου

Σημαντικό τμήμα της γεωγραφικής εκπαίδευσης και της διαδικασίας απόκτησης ερευνητικής εμπειρίας πραγματοποιείται εκτός των χώρων του Πανεπιστημίου, με σύντομες εκπαιδευτικές επισκέψεις και έρευνες πεδίου. Οι φοιτητές και φοιτήτριες αποκτούν άμεση εμπειρία για τα φυσικο-γεωγραφικά και ανθρωπο-γεωγραφικά φαινόμενα, συλλέγουν πρωτογενείς πληροφορίες και δείγματα από το πεδίο, πραγματοποιούν μετρήσεις και αυτοψίες, αποτυπώνουν σε σκίτσα, φωτογραφίες και χάρτες τις παρατηρήσεις τους και, το σπουδαιότερο, εξασκούνται στην ομαδική εργασία.

Εκδρομές και επισκέψεις πραγματοποιούνται στα περισσότερα από τα εξάμηνα, είναι υποχρεωτικές και διαφοροποιούνται σε διάρκεια και περιεχόμενο ανάλογα με τις ανάγκες των μαθημάτων.

2011: Εκδρομή στη Λαυρεωτική (3^ο έτος)

Κινητικότητα Φοιτητών

Σπουδές στο εξωτερικό (ERASMUS+)

Το Τμήμα Γεωγραφίας συμμετέχει ενεργά στο πρόγραμμα Erasmus+ προωθώντας και υποστηρίζοντας την ακαδημαϊκή συνεργασία με Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να επωφεληθούν των διμερών συνεργασιών του Τμήματος ώστε να πραγματοποιήσουν μέρος των σπουδών τους (ένα εξάμηνο έως ένα ακαδημαϊκό έτος) σε κάποιο από τα **48 ομόλογα ή συγγενή τμήματα σε 18 Ευρωπαϊκές χώρες**. Η ποιότητα της κινητικότητας και η ακαδημαϊκή αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων διασφαλίζονται μέσω του Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) & DS (Diploma Supplement - Παράρτημα Διπλώματος).

Από την αρχή λειτουργίας του προγράμματος Erasmus+ (2013), περισσότεροι από **77 φοιτητές** του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν παρακολουθήσει με επιτυχία μαθήματα σε συνεργαζόμενα Πανεπιστημιακά

Ιδρύματα του εξωτερικού ενώ αυξάνεται κάθε χρόνο ο αριθμός των ξένων φοιτητών που υποδέχεται το Τμήμα.

Η ενθάρρυνση της κινητικότητας των φοιτητών σε συνδυασμό με την υποδοχή ενός διαρκώς αυξανόμενου αριθμού εισερχομένων φοιτητών συμβάλλουν στην ανταλλαγή εμπειριών, τη διάδραση, τη διεύρυνση ευκαιριών για την απόκτηση επιπλέον γλωσσικών και τεχνικών δεξιοτήτων. Μέσα από το πρόγραμμα Erasmus+ ισχυροποιούνται οι διεθνείς συνεργασίες με εκπαιδευτικό και ερευνητικό αντικείμενο και προωθείται ουσιαστικά η ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης. Τα οφέλη είναι εμφανή τόσο σε ατομικό όσο και συλλογικό επίπεδο.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κινητικότητα φοιτητών/τριών για σπουδές μέσω του Προγράμματος Erasmus+ μπορείτε να απευθυνθείτε στο Γραφείο Erasmus, Ελ. Βενιζέλου 70, Καλλιθέα (Κτήριο Φοιτητικής Μέριμνας)

Υπεύθυνη: Μαίρη Ντουρούπη, τηλ 210 95 49 225, e-mail: erasmus@hua.gr

Πρακτική Άσκηση στο εξωτερικό (ERASMUS PLACEMENT+)

Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν 2-6 μήνες πρακτική άσκηση στο εξωτερικό σε φορείς και επιχειρήσεις που συνάδουν με τα αντικείμενα του Τμήματος Γεωγραφίας.

Η δράση Placement του Προγράμματος Erasmus+ δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης στο εξωτερικό με στόχο την απόκτηση πολύτιμης εργασιακής εμπειρίας. Απευθύνεται σε φοιτητές και των τριών κύκλων σπουδών προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και υποψήφιους διδάκτορες.

Για την κινητικότητα φοιτητών/τριών για Πρακτική Άσκηση στο εξωτερικό μπορείτε να απευθυνθείτε στο Γραφείο Διασύνδεσης, Σπουδών & Σταδιοδρομίας και στο Γραφείο Erasmus, Ελ. Βενιζέλου 70, Καλλιθέα (Κτήριο Φοιτητικής Μέριμνας)

Υπεύθυνοι: Κωνσταντία Μπάρδα, τηλ.: 210 95 49 116, e-mail: career@hua.gr

Μαίρη Ντουρούπη, τηλ 210 95 49 225, e-mail: erasmus@hua.gr

Εντατικό Πρόγραμμα (INTENSIVE PROGRAM)

Το Intensive Programme πραγματοποιήθηκε ανελλιπώς σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης. Το Τμήμα Γεωγραφίας υπήρξε ιδρυτικό μέλος και μέλος της συντονιστικής ομάδας όπου οι φοιτητές/ριες εκπαιδεύθηκαν εντατικά για δύο εβδομάδες αναφορικά με το σχεδιασμό του χώρου. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στην Άγκυρα (METU), αφού είχαν προηγηθεί αντίστοιχα προγράμματα στην Αθήνα, Μιλάνο Στοκχόλμη και Leuven. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν τα Πανεπιστήμια: Newcastle University, KULeuven, KTH Stockholm, Univerisità degli Studi di Roma 'La Sapienza', Middle, Kulinga Tekniska Hogskolan, Helsinki University of Technology, Plotechnico di Torino, Université des Sciences et Technologies de Lille, Slovak University of Technology, Università degli Studi di Milano - Bicocca, Universiteit Utrecht, Università degli Studi di Napoli Federico II,

University of the Basque Country, Università degli Studi Mediterranea di Reggio Calabria, Vienna University, Groningen University, Ecole Polytechnique de l'Université François Rabelais de Tours. Το Τμήμα Γεωγραφίας σε συνεργασία με τα προαναφερθέντα Τμήματα βρίσκεται σε φάση επανεπεξεργασίας και επανασυμμετοχής στο εν λόγω πρόγραμμα σύμφωνα με τις νέες εξελίξεις και προϋποθέσεις των Ευρωπαϊκών σχετικών πολιτικών.

International Module in Spatial Development Planning

Το Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπειού Πανεπιστημίου ως μέλος του διεθνούς δικτύου European Spatial Development Planning Network συμμετέχει ανελλιπώς από το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα **International Module in Spatial Development Planning-IMSDP** (<https://esdp-network.net/the-imsdp-overview>). Το πρόγραμμα, στο οποίο συμμετέχουν διδάσκοντες, μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος, συντονίζεται σήμερα από το Πανεπιστήμιο KU Leuven. Συμμετέχουν επίσης τα ιδρύματα: University of Newcastle, KTH Stockholm, Univerisità degli Studi di Roma La Sapienza, Middle East Technical University, Kungliga Tekniska Högskolan, Helsinki University of Technology, Politecnico di Torino, Université des Sciences et Technologies de Lille, Slovak University of Technology, Università degli Studi di Milano-Bicocca, Universiteit Utrecht, Università degli Studi di Napoli Federico II, University of the Basque Country, Università degli Studi Mediterranea di Reggio Calabria, Vienna University of Economics and Business, University College London, Département Aménagement et Environnement Ecole Polytechnique de l'Université François Rabelais de Tours University of Melbourne και Federal University of Rio de Janeiro. Στο πρόγραμμα έχει απονεμηθεί το «AESOP excellence award in Planning Education». Επιπρόσθετα, υπάρχει η δυνατότητα μετάβασης όσων μεταπτυχιακών φοιτητών ενδιαφέρονται σε χώρες της Ευρώπης μέσω άλλων σχημάτων συνεργασίας, όπως το δίκτυο European Spatial Development Planning (<https://esdp-network.net>).

2016: Επετειακή Εκδήλωση για τα 10 χρόνια λειτουργίας του ΠΜΣ.

8. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Στο Τμήμα Γεωγραφίας λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου» (ΦΕΚ 113726π.έ/Β7/ 29-1-2004). Το ΠΜΣ έχει διάρκεια τριών εξαμήνων για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές πλήρους φοίτησης (δύο εξάμηνα μαθημάτων και ένα εξάμηνο εκπόνησης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας) και έξι εξαμήνων για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές μερικής φοίτησης (τέσσερα εξάμηνα μαθημάτων και δύο εξάμηνα εκπόνησης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας) και προσφέρει τρεις κατευθύνσεις:

Κατεύθυνση Α: Διαχείριση Φυσικών και Ανθρωπογενών Κινδύνων και Καταστροφών, με αντικείμενα τους φυσικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους και τις ερμηνείες τους, τις φυσικές διεργασίες που συνδέονται με τις καταστροφές, τις κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις των καταστροφών, την έννοια και τις εκτιμήσεις τρωτότητας, τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών στη διαχείριση καταστροφών, τις πολιτικές πρόληψης και ετοιμότητας και τα σχέδια έκτακτης ανάγκης, αποκατάστασης και ανασυγκρότησης.

Κατεύθυνση Β: Χωρικές Πολιτικές και Ανάπτυξη στην Ευρώπη, με αντικείμενα τις διαδικασίες ενοποίησης του Ευρωπαϊκού χώρου, τον χωρικό σχεδιασμό σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, τις θεωρίες και πρακτικές του περιφερειακού προγραμματισμού, την ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών πόλεων και της υπαίθρου, τη μελέτη του κοινωνικού αποκλεισμού και της μετανάστευσης. Επίσης, προσφέρονται μαθήματα μεθόδων επιστημονικής γεωγραφικής έρευνας και ποσοτικής ανάλυσης.

Κατεύθυνση Γ: Γεωπληροφορική, με αντικείμενα τις τεχνολογίες γεωπληροφορικής και τις ειδικές εφαρμογές τους στην ανάλυση γεωγραφικών δεδομένων, τις χωρικές βάσεις δεδομένων, τις εξελιγμένες τεχνικές αξιοποίησης συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών και τηλεπισκόπησης, την προσομοίωση-μοντελοποίηση γεωγραφικών δεδομένων καθώς και τις τεχνικές χωρικής ανάλυσης.

Η κάθε κατεύθυνση λειτουργεί αυτόνομα, υπάρχουν ωστόσο μεταξύ τους συνέργιες (κοινά μαθήματα, δυνατότητα επιλογής μαθημάτων από άλλη κατεύθυνση κλπ). Στα μαθήματα καλούνται ως ομιλητές διακεκριμένοι επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το ΠΜΣ αποσκοπεί (α) στη δημιουργία επιστημονικών στελεχών ικανών να σχεδιάσουν και να διαχειρισθούν γεωγραφικές παρεμβάσεις σε διάφορες κλίμακες στον αστικό και περιφερειακό χώρο, (β) στην κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων, οι οποίοι θα καλύπτουν ανάγκες σε στελεχιακό δυναμικό δημοσίων κοινωνικών και ιδιωτικών φορέων στους τομείς της Εφαρμοσμένης Γεωγραφίας και της διαχείρισης του χώρου στην Ελλάδα και το εξωτερικό, (γ) στην ανάπτυξη της έρευνας και την προαγωγή της γνώσης σε τομείς της Εφαρμοσμένης Γεωγραφίας και της διαχείρισης του χώρου.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους τομείς των τριών κατευθύνσεων.

9. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ

Η έρευνα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ακαδημαϊκής λειτουργίας, επιτρέποντας μεταξύ άλλων τη συνεχή αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στόχος είναι η κατάρτιση της αριστείας με σκοπό την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινωνίας, την προαγωγή της γνώσης και τη σύνδεση με την αγορά εργασίας. Η έρευνα που διεξάγεται στο Τμήμα Γεωγραφίας εστιάζει στους σύγχρονους τομείς της επιστήμης και αφορά σε εξειδικευμένα πεδία της Ανθρώπινης γεωγραφίας, των Γεωεπιστημών, του Περιβάλλοντος, του Προγραμματισμού του Χώρου και της Γεωπληροφορικής.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5 ετών Τμήμα Γεωγραφίας, έχουν εκπονηθεί μέσω της Επιτροπής Ερευνών περίπου 35 ερευνητικά προγράμματα.

Το Τμήμα έχει συνεχή δραστηριοποίηση στην οργάνωση και τη συνδιοργάνωση Διεθνών και Πανελληνίων Συνεδρίων, ημερίδων και σεμιναρίων ευρύτερου γεωγραφικού ενδιαφέροντος. Στο πλαίσιο αυτών, έχουν προσκληθεί και έχουν δώσει διαλέξεις διεθνώς καταξιωμένοι γεωγράφοι όπως οι David Harvey, Doreen Massey, Edward Soja και Derek Gregory, κα..

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν αναπτύξει συνεργασίες και συμμετέχουν σε διεθνείς ερευνητικές ομάδες, δημοσιεύουν σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και παρουσιάζουν το ερευνητικό τους έργο σε διεθνή συνέδρια. Η παρουσία του Τμήματος στην ακαδημαϊκή κοινότητα ενισχύεται από τη συμμετοχή μελών ΔΕΠ σε συντακτικές επιτροπές (Editorial Board) επιστημονικών περιοδικών και από τις διακρίσεις που έχουν λάβει.

Για τη διευκόλυνση και προώθηση της ερευνητικής δραστηριότητας, το Τμήμα έχει υπογράψει πρωτόκολλα συνεργασίας με Επιστημονικούς φορείς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, WWF, Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Ε.Κ.Κ.Ε και υπό διαμόρφωση με ΓΥΣ και ΜΑΙΧ).

Επίσης είναι μέλος διεθνών επιστημονικών δικτύων όπως AGILE, (OpenGeoSpatial Consortium), iMnet, κλπ.

Το Τμήμα παρέχει υπηρεσίες πρόγνωσης καιρού και καταγραφής της ατμοσφαιρικής κατάστασης από το δίκτυο των μετεωρολογικών σταθμών μέσω της ιστοσελίδας <http://meteoclima.gr>.

Στο Τμήμα δραστηριοποιείται ερευνητική ομάδα με αντικείμενο την χρήση των διαστημικών δεδομένων παρακολούθησης της Γης με έμφαση στις εφαρμογές, στην παρακολούθηση και εκτίμηση των φυσικών κινδύνων. Σχετικό υλικό και πληροφορίες είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα <https://huaremotesensingteam.wordpress.com/>.

Από το 2001, το Τμήμα φιλοξενεί στη γραμματεία του μεταπτυχιακού το εξαμηνιαίο επιστημονικό περιοδικό ΓΕΩΓΡΑΦΙΕΣ (geographies@hua.gr) που εκδίδεται από τις εκδόσεις Νήσος.

10. ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το Τμήμα Γεωγραφίας έχει αναπτύξει σημαντικές σχέσεις συνεργασίας με πολλούς Τοπικούς, Περιφερειακούς και Εθνικούς παραγωγικούς φορείς. Σε αυτούς περιλαμβάνονται Διοικητικές μονάδες (Περιφέρειες, Δήμοι), αναπτυξιακές εταιρείες, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), Ερευνητικά κέντρα / οργανισμοί και ιδιωτικές εταιρείες. Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος υποβάλλουν κοινές ερευνητικές προτάσεις με αυτούς τους παραγωγικούς φορείς, αναλαμβάνουν την επίλυση επιστημονικών προβλημάτων τους και την παροχή επιστημονικών συμβουλών. Μέλη όλων των παραπάνω φορέων έχουν επίσης προσκληθεί και έχουν δώσει διαλέξεις για τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος. Επιπλέον, σε αυτούς τους φορείς συχνά απασχολούνται μέσω της πρακτικής άσκησης φοιτητές του Τμήματος.

Στο Τμήμα έχουν υλοποιηθεί με ιδιαίτερη επιτυχία προγράμματα δια βίου Εκπαίδευσης (επιμόρφωσης αποφοίτων ΑΕΙ) σε διάφορες θεματικές. Επίσης σε συνεργασία με το Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του Ιδρύματος υλοποιείται δράση με σκοπό τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών, την ενημέρωση των πολιτών και την προβολή του Τμήματος Γεωγραφίας. Διοργανώνονται συστηματικά εκδηλώσεις/επισκέψεις στο χώρο του Πανεπιστημίου οι οποίες απευθύνονται σε μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και έχουν ως στόχο την παρουσίαση της Επιστήμης της Γεωγραφίας στους μαθητές του Γυμνασίου.

Στο πλαίσιο της παραπάνω συνεργασίας έχουν πραγματοποιηθεί επισκέψεις σχολείων από όλη την Ελλάδα, συμμετοχή σε ενημερωτικές εκδηλώσεις, διοργανώθηκε η «εβδομάδα διαστήματος» και έχουν προγραμματιστεί εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση τόσο των μαθητών όσο της τοπικής κοινωνίας για τη Γεωγραφία.

Διοργανώνονται επίσης σεμινάρια επιμόρφωσης στελεχών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε θέματα που άπτονται του ευρύτερου επιστημονικού πεδίου της Γεωγραφίας (π.χ. επιμόρφωση καθηγητών Β' θμιας Εκπαίδευσης).